

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034

Załącznik 1:
Diagnoza sytuacji środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej,
społecznej i gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto

Spis treści

I.	CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI ŚRODOWISKOWO – KLIMATYCZNEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY....	3
1.1.	Informacje ogólne	3
1.2.	Walory przyrodnicze i kulturowe	9
II.	CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY.....	27
2.1.	Gospodarka lokalna i rynek pracy	27
2.2.	Infrastruktura i środowisko.....	31
	Infrastruktura drogowa	31
	Infrastruktura rowerowa.....	36
	Urządzenia sieciowe.....	36
	Internet.....	42
	Gospodarka odpadami	42
2.3.	Stan finansów samorządowych.....	46
	Wykonanie budżetu	46
	Struktura dochodów i wydatków	48
	Potencjał inwestycyjny	51
III.	CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	53
3.1.	Demografia.....	53
3.2.	Kapitał społeczny	59
3.3.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	73
	Spis tabel	79
	Spis rysunków.....	80
	Spis wykresów	81

I. CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI ŚRODOWISKOWO – KLIMATYCZNEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Miasto i Gmina Nowe Miasto jest gminą miejsko-wiejską (w tekście również „JST” – Jednostka Samorządu Terytorialnego), położoną w środkowej części województwa mazowieckiego. Administracyjnie Miasto i Gmina Nowe Miasto należy do powiatu płońskiego i leży w północno-wschodniej jego części. Nowe Miasto (siedziba władz Miasta i Gminy) znajduje się w odległości od: Płońsk – ok. 19 km, Nasielsk – ok. 14km, Ciechanów – ok. 27 km, Pułtusk – ok. 38 km, natomiast od stolicy województwa - Warszawy – ok. 60km.

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w województwie mazowieckim i powiecie płońskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych

Miasto i Gmina Nowe Miasto jest gminą o dobrze rozwiniętej infrastrukturze drogowej. Istniejący układ komunikacyjny, który tworzą drogi wojewódzkie: nr 632 Płońsk (łączy z DK 10 i S7) droga nr 10) – Nowe Miasto – Nasielsk – Dębe – Legionowo – Rembelszczyzna – Marki i nr 620 Nowe Miasto – Strzegocin – Przewodowo – Parcele, oraz przez DK 50 w kierunku Płońska. Sieć dróg powiatowych i gminnych, zapewnia dogodne połączenia wewnątrz JST jak i z terenami otaczającymi przez opisane powyżej drogi. Powiązania funkcjonalno-przestrzenne Miasta i Gminy Nowe Miasto z obszarem ją otaczającym wskazują na silne związki z Płońskiem oraz Nasielskiem. Dotyczą głównie dojazdów do pracy, szkół oraz korzystania z placówek usługowych i administracyjnych.

Powierzchnia Miasta i Gminy Nowe Miasto wynosi 118 km², co stanowi 8,55% powierzchni powiatu płońskiego. Miasto i Gmina Nowe Miasto sąsiaduje z 5 gminami przynależnymi administracyjnie do czterech powiatów, mianowicie płońskiego, ciechanowskiego, nowodworskiego i pułtuskiego:

- od zachodu – z gminami: Sochocin (pow. płoński) i Joniec (pow. płoński),
- od północy – z gminami: Sońsk (pow. ciechanowski),
- od wschodu – z gminą Świercze (pow. pułtusi),
- od południa – z gminą Nasielsk (pow. nowodworski).

Gmina Nowe Miasto, jako jednostka administracyjna została utworzona 1.12.1972 roku, obejmuje swoim zasięgiem 37 miejscowości wchodzących w skład 33 sołectw, w tym miasto - Nowe Miasto, które jest największą z miejscowości, położoną w centralnej części gminy, a także siedzibą władz gminy oraz wsie: Adamowo, Aleksandria, Anielin, Belin, Czarnoty, Gawłowo, Gawłówek, Gościmin Wielki, Grabie, Gucin, Henrykowo, Janopole, Jurzyn, Jurzynek, Kadłubówka, Karolinowo, Kubice, Latonice, Miszewo B, Miszewo Wielkie, Modzele-Bartłomieje, Nowe Miasto-Folwark, Nowosiółki, Popielżyn Dolny, Przepitki, Rostki, Salomonka, Szczawin, Tomaszewo, Władysławowo, Wólka Szczawińska, Zakobiel, Zasonie, Zawady B, Zawady Stare i Żółędowo.

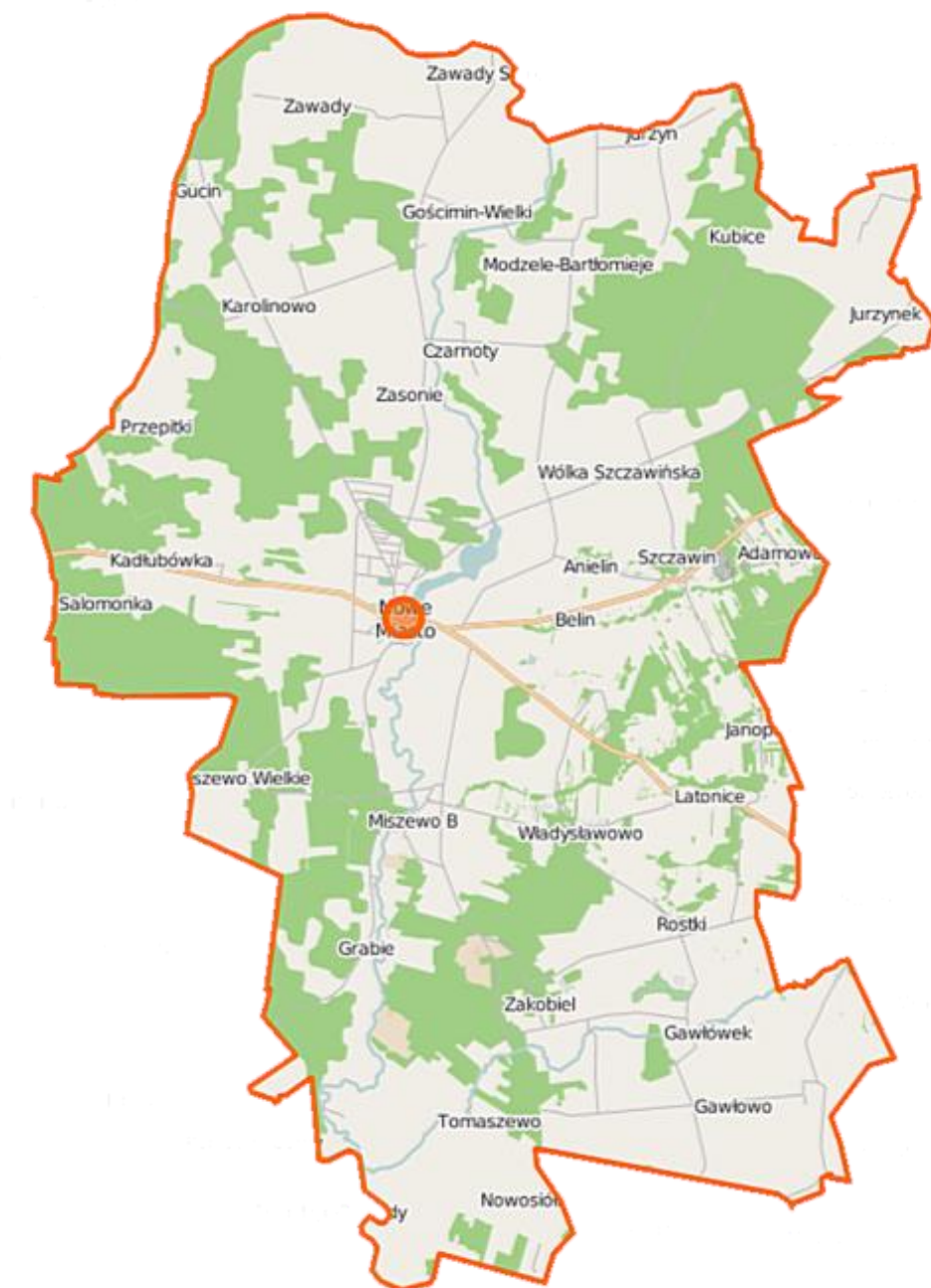
Miasto i Gmina Nowe Miasto leży na Wysoczyźnie Ciechanowskiej, w południowej części Niziny Północnomazowieckiej, należącej do pasa Nizin Środkowopolskich. Na terenie przedmiotowej JST najwyższe wzniesienie (136,5 m n.p.m.) znajduje się w jej północno-wschodniej części, we wsi Jurzynek. Najniższe obniżenie (81,5m n.p.m.) występuje na południu Miasta i Gminy Nowe Miasto. Różnica wysokości wynosi ponad 54 m. Wysokość bezwzględna na całym obszarze utrzymuje się od 81 do 136,5m n.p.m.

Ważnym czynnikiem rzeźbotwórczym Miasta i Gminy Nowe Miasto są doliny rzek i innych cieków wodnych. Wysoczyznę przecina szeroka dolina, która biegnie środkiem gminy z północy na południe. Od doliny tej odchodzą mniejsze dolinki w kierunku wschodnim i zachodnim. Nachylenia zboczy w dolinach są łagodne i dochodzą do 4° we wsi Grabie do 6° we wsi Anielin.

Miasto i Gmina Nowe Miasto zlokalizowana jest w dorzeczu Wkry i jej lewobrzeżnego dopływu Sony. W Nowym Mieście na Sonie znajduje się zbiornik retencyjny o pojemności 433,8 tys. m³, zajmujący obszar 31,6 ha.

Rysunek 2. Szczegółowa mapa Miasta i Gminy Nowe Miasto

Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Nowe_Miasto_%28gmina%29_location_map.png

Miasto i Gmina Nowe Miasto jest siódmą, pod względem wielkości gminą w powiecie płońskim, spośród 12 tworzących go JST i trzecią, najmniejszą wśród gmin miejsko-wiejskich. Zajmuje obszar 11 772 ha (niecałe 118km²), w tym 3 435,99 ha jej powierzchni zajmują lasy i grunty leśne (nieco ponad 29% powierzchni gminy). W zakresie działalności gospodarczej dominują drobne przedsiębiorstwa produkcyjno-handlowo-usługowe (dane GUS, Bank Danych Lokalnych). Ponadto duże znaczenie ma też rolnictwo oraz związane z nim przetwórstwo rolno-spożywcze.

Przestrzenne uwarunkowania rozwoju

W Mieście i Gminie Nowe Miasto występują liczne stanowiska archeologiczne, które świadczą o bytności ludzi na tym terenie w różnych okresach historyczno-kulturowych (okres rzymski, średniowiecze, nowożytność), a następnie o kształtowaniu się osadnictwa. Informacje zawarte w dokumentach m.in. w księgach sądowych z końca XIV i początku XV wieku wskazują na istnienie wielu miejscowości nad rzeką Soną. Są to Nowe Miasto, Modzele, Gościmin, Miszewo, Czarnoty, Grabie, Łatonice, Henrykowo. Nowe Miasto lokowane było w XIV w. (informacja z 1398 r. – „miasto książęce, stolica powiatu sądowego ziemi zakroczymskiej”) i należy do najstarszych mazowieckich miejscowości o wczesnośredniowiecznych tradycjach grodowo-miejskich.

Współcześnie w ramach analizowanej JST, funkcjonuje 36 wsi i miasto Nowe Miasto. W większości wsi występuje zabudowa zagrodowa z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (zabudowa rozproszona) i letniskową, zlokalizowaną najczęściej wzdłuż głównych dróg. Zmiany zachodzące w rolnictwie spowodowały, że budynki mieszkalne i obiekty gospodarcze w siedliskach rolniczych (m.in. stodoły, budynki inwentarskie) przestały pełnić swoją funkcję i często adaptowane są na inne cele np. mieszkaniowe, usługowe. Wśród terenów zabudowanych wyróżniają się kompleksy zabudowy rekreacyjnej w formie głównie domów letniskowych lub budynków mieszkaniowych jednorodzinnych użytkowanych sezonowo. Skupiska takiej zabudowy występują w miejscowości Aleksandria, Grabie, Popielżyn Dolny, Żołędowo oraz Nowe Miasto – głównie wokół zbiornika retencyjnego.

Rolę głównego ośrodka obsługi ludności Miasta i Gminy Nowe Miasto pełni Nowe Miasto będące podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, ośrodkami wielofunkcyjnymi w zakresie szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego, opieki zdrowotnej, kultury, handlu, usług rzemieślniczych i gastronomicznych, infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej.

Rysunek 3. Zdjęcie układu w obrębie rynku w Nowym Mieście

Źródło: Fot. Mariusz Gers

Pod względem zagospodarowania Nowe Miasto z miejscowością Nowe Miasto-Folwark tworzy jeden zespół urbanistyczny. Przeważa tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i mieszkaniowo-usługowa, w tym letniskowa oraz nieliczna zabudowa zagrodowa. Nowe Miasto posiada historyczny układ przestrzenny z wyodrębnionym rynkiem.

Rynek w Nowym Mieście stanowi „serce” miejscowości, zachowując historyczny układ przestrzenny charakterystyczny dla miast lokacyjnych. Centralny plac otoczony jest budynkami mieszkalnymi, a jego układ urbanistyczny nawiązuje do średniowiecznych wzorców, z prostokątnym rynkiem i siatką ulic odchodzących od niego.

Powierzchnia Miasta i Gminy Nowe Miasto to w sumie 11 771,791ha, z których tereny zabudowane i zainwestowane wynoszą 416,570 ha, a komunikacyjne (drogi) 257,848 ha. Powierzchnia użytków rolnych w Mieście i Gminie Nowe Miasto wynosi 7 253,429 ha, co stanowi 61% jej powierzchni ogółem.

Tabela 1. Powierzchnia gruntów w rozbiu na poszczególne miejscowości

Wyszczególnienie	Ogółem	Użytki rolne (w ha)					Grunty leśne	Pozostałe grunty
		Razem	w tym					
			Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe		
Adamowo	137,54 ha	81,4542	54,0667	0	8,5165	18,811	35,5052	20,5806
Aleksandria	241,7396	99,5333	87,4603	2,3219	2,0354	7,7157	117,605	24,6013
Anielin	155,1825	140,6299	109,7337	1,0652	20,2875	9,5435	0,97	13,5826
Belin	86,8633	81,8198	61,0572	0,8432	12,9941	6,9253	0	5,0435
Czarnoty	255,6406	154,2391	113,6473	6,5424	15,4915	18,5579	81,8681	19,5334
Gawłowo	589,7513	518,8862	422,7635	7,2271	11,1354	77,7602	28,9379	41,9272
Gawłówek	199,0991	153,1492	129,1732	4,6783	6,5736	12,7241	32,9409	13,009
Gościmin Wielki	492,9938	375,607	279,2998	2,4254	41,7911	52,0907	67,1904	50,1964
Grabie	441,7566	170,813	144,1294	0,0500	9,7987	16,8349	231,4521	39,4915
Gucin	156,2726	75,7173	74,8574	0,3700	0	0,4899	69,7506	10,8047
Henrykowo	190,2849	123,1037	98,2142	1,9208	17,0116	5,9571	12,2993	54,8819
Janopole	164,4016	95,3558	65,5833	1,9063	1,5324	26,3338	54,9361	14,1097
Jurzyn	139,0282	122,1782	96,0155	0,5142	12,5928	13,0557	4,7811	12,0689
Jurzynek	575,8299	267,9258	221,4587	1,3855	29,3209	15,7607	281,7706	26,1335
Kadłubówka	299,8866	147,9823	119,6615	2,6966	9,0588	16,5654	126,3938	25,5105
Karolinowo	409,8993	275,9422	234,1272	2,4465	12,4378	26,4378	101,3371	32,62
Kubice	466,1342	161,5008	125,7643	2,9941	20,8212	20,8212	281,6403	22,9931
Latonice	434,1493	360,1539	265,6835	2,0249	21,195	71,2505	29,409	44,5864
Miszewo B	271,4997	223,666	194,7626	0,32	17,7735	10,8105	29,9791	17,8546
Miszewo Wielkie	519,5323	231,8687	200,6849	1,6399	12,0504	17,4935	240,1348	47,5288
Modzele-Bartłomieje	275,2715	210,4116	165,1204	0	21,7907	23,5005	48,7945	16,0654
Nowe Miasto	891,9319	546,1755	442,6439	9,307	44,1081	53,1165	196,5635	149,1929
Nowe Miasto-Folwark	497,5520	418,8365	336,7303	5,6697	47,3454	29,0911	28,8192	49,8963
Nowosiółki	182,5396	100,684	96,3791	0,2409	0,6100	3,454	67,2941	14,5615
Popielżyn Dolny	249,5158	107,0277	95,3422	0,6445	1,7879	9,2531	112,5688	29,9193
Przepitki	459,2541	153,8194	134,1068	0	3,4554	16,2572	273,793	31,6417
Rostki	506,8440	358,3744	287,4971	4,6378	30,4508	35,7887	112,2726	36,197
Salomonka	252,5041	33,6909	29,9167	0,665	0,0500	3,0592	212,1521	6,6611

Szczawin	259,5030	155,7529	131,071	1,267	10,7138	12,7011	77,0953	26,6548
Tomaszewo	108,0007	58,8485	55,0478	1,0927	0,9249	1,7831	40,5002	8,652
Władysławowo	177,6193	124,7071	96,3842	3,1495	7,7693	17,4041	31,9901	20,9221
Wólka Szczawińska	393,6158	269,783	212,5835	0,689	32,3921	24,1184	86,3399	37,4929
Zakobiel	267,9767	176,7113	138,4867	4,3784	9,3906	24,4556	69,6554	21,61
Zasonie	303,39991	208,2272	158,7398	6,8625	22,6167	20,0082	66,3628	28,8091
Zawady B	350,2634	228,9583	167,5193	1,8867	29,7986	29,7537	96,1784	25,1267
Zawady Stare	193,2710	161,6926	132,5943	0,8197	14,8430	13,4356	15,5472	16,0312
Żołędowo	175,2091	78,2016	54,3146	0,100	15,1457	8,6413	71,162	25,8455

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGIB Starostwa Powiatowego w Płońsku

Powierzchnia ta systematycznie się zmniejsza, stąd wydaje się, że sektor rolny i działalność okołorolnicza nie mają już takiego znaczenia społeczno-gospodarczego jak kilkanaście czy kilkadziesiąt lat temu. Dodatkowo rolnictwo w Mieście i Gminie Nowe Miasto jest w znacznym stopniu rozdrobnione.

Rolnictwo w Mieście i Gminie Nowe Miasto ukierunkowane jest na produkcję roślinną i zwierzęcą. Według Danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto przeważa uprawa żyta ozimego, kukurydzy na ziarno, pszenżyta ozimego, owsa oraz pszenicy ozimej.

Na terenie analizowanej JST nadrzędnym dokumentem planistycznym jest „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasto”, uchwalone przez Radę Gminy Nowe Miasto uchwałą Nr 181/XXIX/2017 z dnia 9 listopada 2017 r.

Ponadto Miasto i Gmina Nowe Miasto według stanu na dzień 10.06.2025 r. posiada 10 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują powierzchnię 932,8ha, co stanowi zaledwie około 8% powierzchni całej gminy. Dotyczą one przeznaczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe oraz infrastrukturę techniczną. Aktualnie na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto istnieje możliwość zabudowy terenu na podstawie decyzji o warunkach zabudowy lub ustaleniu lokalizacji celu publicznego (o ile są one zgodne z przepisami odrębnymi). W Mieście i Gminie Nowe Miasto, podobnie jak w gminach całej Polski, rozwiązania jak opisane powyżej, stały się podstawowym instrumentem planowania przestrzennego.

Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Mieście i Gminie Nowe Miasto w latach 2019-2023. Analizując zawarte w niej dane można zauważyć utrzymującą się rosnącą tendencję, w zakresie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy do 2021 roku, a następnie jej spadek w kolejnych latach. Jednocześnie liczba wydawanych decyzji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2019-2023 kształtowała się na poziomie wyższym, niż średnia wyznaczona dla powiatu płońskiego - ze względu na niskie pokrycie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego - wydawanych jest wiele decyzji dotyczących budowy budynków jednorodzinnych, zagrodowych i letniskowych.

Tabela 2. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Miasto i Gmina Nowe Miasto	108	109	171	166	138
	powiat płoński	534	578	795	640	678
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Miasto i Gmina Nowe Miasto	24,3	25,2	38,9	44,2	31,9
	powiat płoński	6,4	7,0	9,6	8,3	8,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zebrane dane świadczą o znacznym ruchu inwestycyjnym w zakresie budownictwa na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto. Na podstawie przeprowadzonej analizy wydanych decyzji administracyjnych w tym pozwoleń na budowę, rozporządzeń oraz obserwacji terenowych stwierdza się, że największy ruch inwestycyjny, w analizowanym okresie, odnotowano w miejscowościach: Grabie, Henrykowo, Zasonie, Nowe Miasto-Folwark.

Ruch budowlany ukierunkowany jest na rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz letniskowej i w niewielkim zakresie zabudowy usługowej oraz handlowej, produkcyjnej czy zagrodowej. Inwestycje celu publicznego koncentrowały się na poprawie warunków życia mieszkańców gminy w zakresie: infrastruktury drogowej, budowy sieci gazowych i elektroenergetycznych, budowy stacji bazowych telefonii komórkowej, farm fotowoltaicznych, niewielkich odcinków sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej.

Powyższe dane wskazują na pilną konieczność uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszar całej gminy. Ich brak, w połączeniu z opisywaną już intensywnością rozwoju budownictwa może prowadzić w przyszłości do obniżenia estetyki tkanki architektonicznej na terenie przedmiotowych miejscowości, a w rezultacie do utraty ładu przestrzennego.

W związku z reformą planowania przestrzennego Miasto i Gmina Nowe Miasto ma obowiązek uchwalić Plan Ogólny dla terenu całej Gminy.

1.2. Walory przyrodnicze i kulturowe

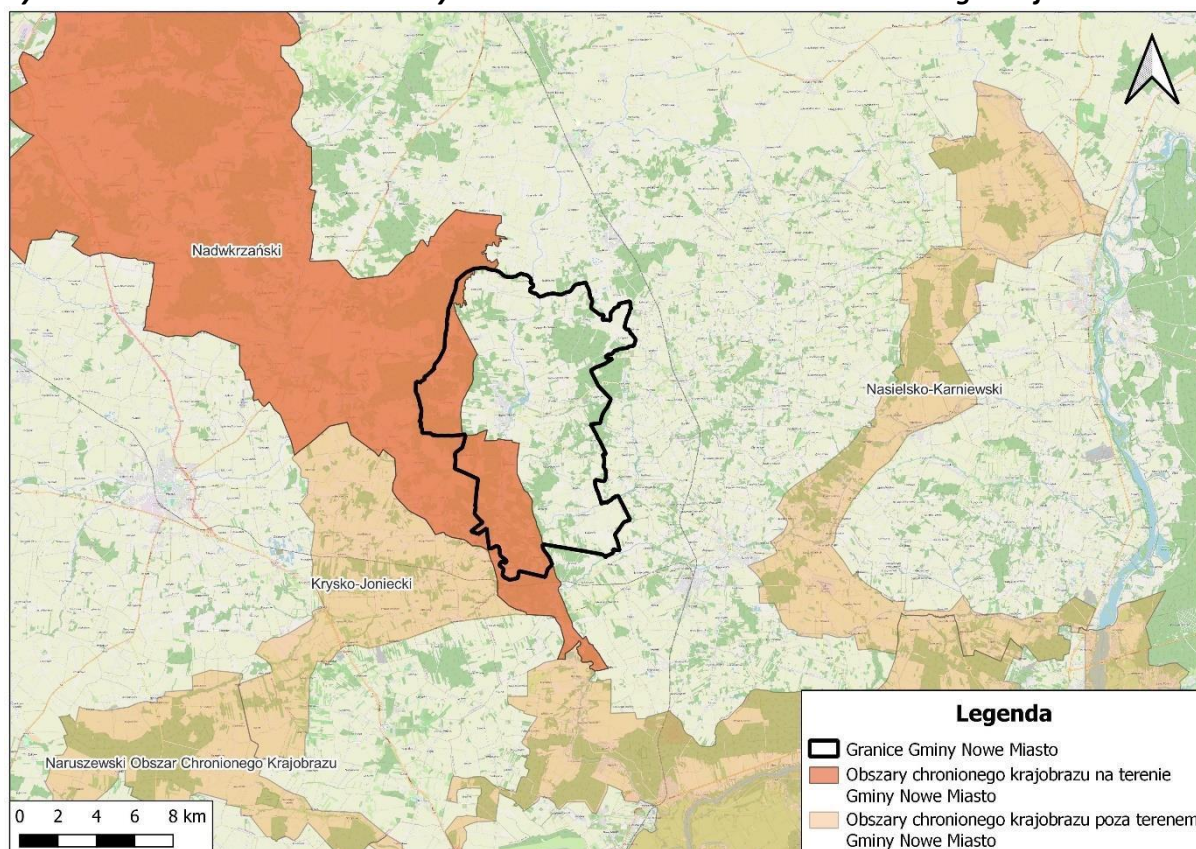
Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu

Teren Miasta i Gminy Nowe Miasto położony jest w zasięgu Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który zajmuje 97 910,4 ha. Został ustanowiony Uchwałą Nr 59/X/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ciechanowie z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa ciechanowskiego. Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie Wysoczyzny Ciechanowskiej, Doliny rzeki Wkry oraz Niziny Mazowieckiej. Jest to obszar o charakterze rolniczym, z lasami i zadrzewieniami. Cenniejsze fragmenty lasów są chronione w rezerwatach, m.in: Dziektarzewo i Gołuska Kępa - gdzie chronione są fragmenty lasu mieszanego porastającego skarpe rzeki Wkry.

Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobrazowo-zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Rysunek 4. Położenie Miasta i Gminy Nowe Miasto na tle Obszarów Chronionego Krajobrazu

Źródło: Opracowanie własne

W zasięgu Miasta i Gminy Nowe Miasto znalazły się nieprzeciętne krajobrazowo tereny wyróżniające się zróżnicowanymi ekosystemami, cennymi ze względu zarówno na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Tereny analizowanej JST, należące do Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, zajmują 3348,70 ha, czyli ok. 28 % ogólnej powierzchni gminy, w tym:

- użytki rolne - 1536,34 ha,
- tereny komunikacji - 67,93 ha,
- lasy i zadrzewienia - 1600,62 ha,
- tereny osiedlowe - 43,86 ha,
- wody - 36,62 ha,
- nieużytki - 25,60 ha.

W związku z uznaniem rezerwatu przyrody „Paryż”, w celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi, wynikającymi z działalności człowieka, wyznaczono otulinę rezerwatu, która obejmuje między innymi działki położone w miejscowości Zawady B, oznaczone w ewidencji gruntów numerami od 1 do 20.

Pomniki przyrody

Elementami wymagającymi szczególnej ochrony są pomniki przyrody ożywionej, tj. pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje, drzewostan pomnikowy oraz pomniki przyrody nieożywionej, czyli głązy narzutowe.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto zgodnie z Centralnym Rejestrem Ochrony Przyrody występuje 8 pomników przyrody. Listę ww. pomników przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 3. Lista pomników przyrody na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto

Lp.	Rodzaj tworzywa	Forma	Gatunek	Lokalizacja	Data ustanowienia
1	drzewo	jednoobiektyowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	przy drodze powiatowej Nr ewid. 217 /2, 343 Miszewo Wielkie teren lasu	1973-1 1-10
2	drzewo	jednoobiektyowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	przy drodze powiatowej Nr ewid. 299 Grabie	1974-06-10
3	głaz	jednoobiektyowy	głaz narzutowy	Przy lesie - Nowe Miasto	1979-04-26
4	drzewo	jednoobiektyowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Na terenie parku - Gościmin Wielki	1973-11-10
5	drzewa	wielooobiektyowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	na skarpie nad rzeczką Turką na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów wsi Zakobiel numerem 109/1	1987-01-15
6	drzewo	jednoobiektyowy	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	na granicy działki 115/10 i drogi gminnej Nr 246/2	1987-01-15
7	drzewo	jednoobiektyowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	na granicy działek Nr 154 w miejscowości Miszewo B. i Nr 222 położonej w miejscowości Grabie	1988-01-14
8	drzewo	jednoobiektyowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Na terenie parku, dz. 324/4- Gościmin Wielki	2008-09-22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Ochrony Przyrody

Ustanowienie ww. pomników przyrody nastąpiło na podstawie Rozporządzenia Nr 40 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płońskiego. Nadzór nad pomnikami przyrody, które zostały określone w załączniku do rozporządzenia, sprawuje Wojewoda Mazowiecki.

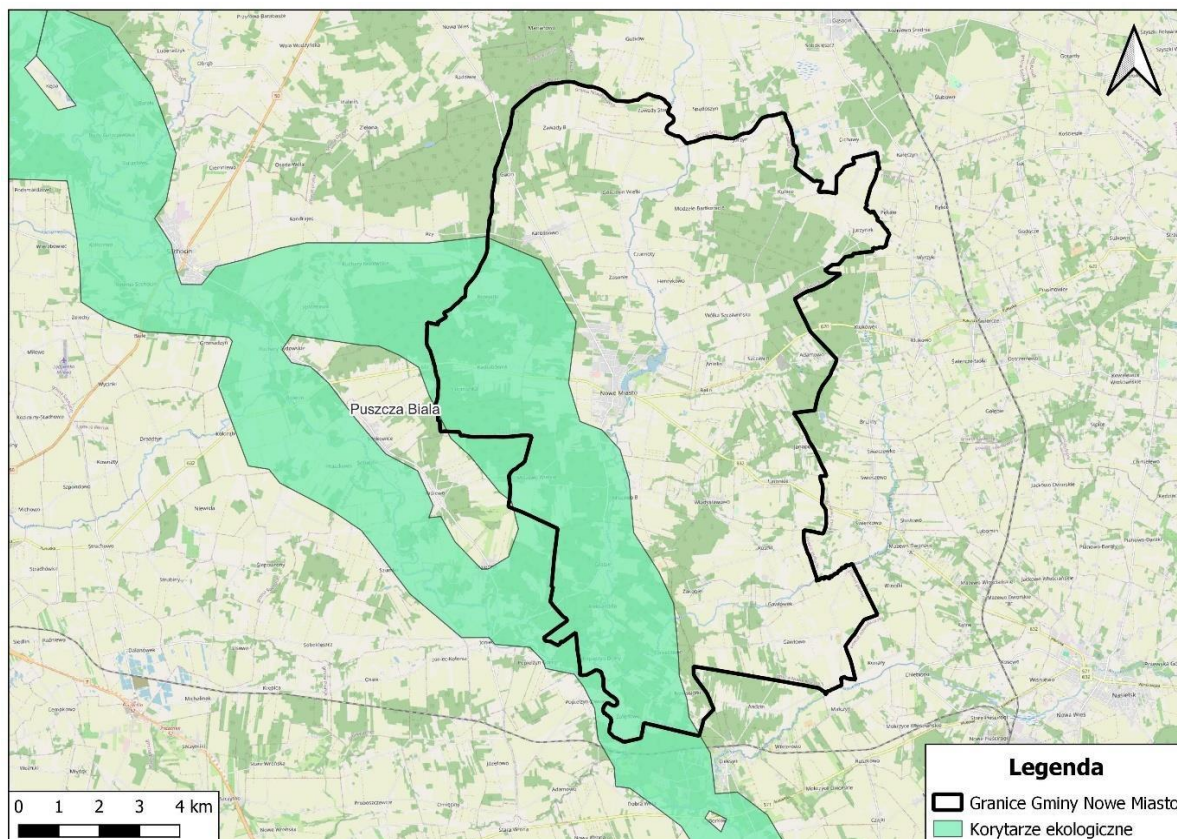
Wszystkie pomniki przyrody mają dużą wartość przyrodniczą - są znaczącymi elementami krajobrazu wsi oraz terenów rolnych. Z tego względu ważna jest działalność w zakresie ochrony przyrody, zarówno ożywionej, jak i nieożywionej, polegająca m.in. na zabezpieczaniu przed zniszczeniem i zachowaniu w miarę możliwości w stanie naturalnym.

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację zwierząt, roślin lub grzybów. Dla całego obszaru Polski opracowano sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym, a nawet kontynentalnym) oraz uzupełniające je korytarze krajowe i lokalne. Przez teren Miasta i Gminy Nowe Miasto przebiega korytarz ekologiczny Puszcza Biała.

Rysunek 5. Granice Miasta i Gminy Nowe Miasto na tle korytarzy ekologicznych

Źródło: Opracowanie własne

Lasy ochronne

Lasy ochronne w Mieście i Gminie Nowe Miasto zlokalizowane są w jej północnej części, w obrębie Uroczyska Modzele Olszyna – Leśnictwo Nowe Miasto, oddział 205. Są to lasy pełniące funkcje wodochronne m.in. regulują spływy powierzchniowe i sprzyjają retencji wód. W drzewostanie dominuje olsza w wieku 85 lat. Zatwierdzone zostały Zarządzeniem nr 183 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 03.08.1995 roku.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nie ma użytków ekologicznych oraz obszarów europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

Wody powierzchniowe

Na sieć wód powierzchniowych Miasta i Gminy Nowe Miasto składają się liczne rzeki, strumienie i rowy melioracyjne. Pod względem hydrograficznym, jak już wyżej wspomniano, teren Miasta i Gminy Nowe Miasto znajduje się w dorzeczu Sony - lewobrzeżnego dopływu rzeki Wkry.

Wkra przepływa na niewielkim odcinku w południowo-zachodniej części gminy. Na całej długości rzeka posiada charakter nizinnego cieku, który charakteryzuje się niewielkim, około 0,5% spadkiem. Warunki naturalne predysponują Wkrę do turystycznego użytkowania, jako wodny szlak kajakowy.

Rzeka Sona, której całkowita długość równa jest 67,3 km, a powierzchnia zlewni 536,5 km², przepływa przez środkową część Miasta i Gminy Nowe Miasto z północy na południe. Wraz ze swoimi dopływami, z których najważniejszym jest rzeka Tatarka o długości 11 km i powierzchni dorzecza 23,1 km², odwadnia ona teren całej gminy. Posiada zmienną szerokość, w obrębie miejscowości gminy szerokość doliny wynosi od 200m w części centralnej, do 500m w części północnej i 600m w części południowej. Sona prawie w całej zlewni posiada słabo rozwiniętą sieć hydrograficzną. Zakwalifikowana została do

rzek o ograniczonych zasobach niegwarantujących w pełni pokrycia potrzeb wodnych. Przeciwdziałać (lub zmniejszać) deficytowi wód powierzchniowych może retencjonowanie wody, zarówno w zakresie indywidualnych gospodarstw domowych jak i w poprzez budowę nowych zbiorników retencyjnych, finansowanych z budżetu gminy, a także ze środków unijnych, krajowych funduszy ochrony środowiska, a nawet dotacji z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Coraz powszechniejsze okresy suszy czy obniżanie się poziomu wód gruntowych, jednoznacznie wskazują, że retencja wody staje się kluczowa dla łagodzenia jej skutków.

Ponadto coraz częściej zwraca się uwagę na powierzchnie nieprzepuszczalne dla wody tj. beton, asfalt, kostka brukowa i inne materiały nieprzepuszczalne, które uniemożliwiają wodzie opadowej przenikanie do gruntu.

W Nowym Mieście na rzece Sonie znajduje się zbiornik retencyjny o pojemności 433,8 tys. m³ przeznaczony do podsiąkowego nawadniania ok. 40 ha użytków rolnych oraz dla celów rekreacji. Zalew Nowomiejski odznacza się bardzo wysoką wymianą wód w roku, jest on, więc ekosystemem otwartym i niestabilnym wskutek przepływu wód.

Poza rekreacyjnym zagospodarowaniem zbiornik wykorzystywany jest również przez wędkarzy. Zalew użytkowany jest przez Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Nowym Mieście (jednostka organizacyjna Okręgu PZW w Ciechanowie). Corocznie jest zarybiany, zgodnie z operatem rybackim, takimi gatunkami ryb, jak szczupak, sandacz, węgorz, karaś pospolity, karp czy lin, nie podlega odłowom gospodarczym.

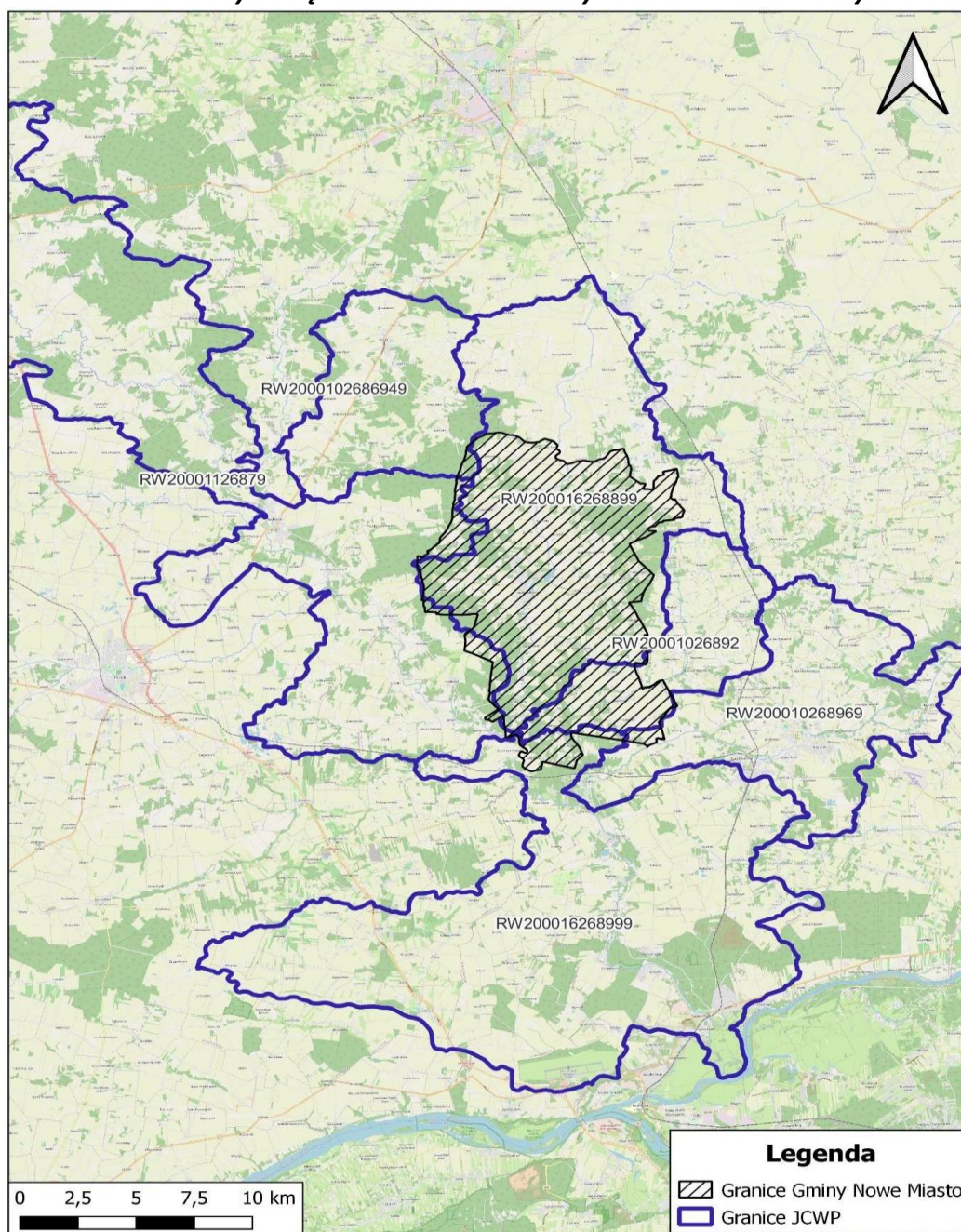
Sieć hydrograficzną Miasta i Gminy Nowe Miasto uzupełniają rowy melioracyjne, odwadniające grunty rolne podczas największych wezbrań, tj. wiosennego topnienia śniegu i gwałtownych, o dużej intensywności opadów atmosferycznych. Niestety są to systemy, które zostały wybudowane w celu odprowadzania wody z użytków rolnych i praktycznie nie są przystosowane do jej zatrzymywania w glebie. Do zasobów wodnych gminy miejsko-wiejskiej należą również niewielkie, układające się w kształcie niecek, zagłębienia bezodpływowe, występujące w południowo-wschodniej i środkowej części analizowanej JST.

Miasto i Gmina Nowe Miasto leży w granicach 6 zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), którymi są:

- RW20001126879 Wkra od Mławki do Sony,
- RW200016268899 Sona od Dopływu spod Kraszewa do ujścia,
- RW2000102686949 Dopływ spod Żoch,
- RW20001026892 Turka,
- RW200010268969 Nasielna,
- RW200016268999 Wkra od Sony do ujścia.

Rysunek 6. Zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na tle Miasta i Gminy Nowe Miasto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KZGW

Ponadto przez Miasto i Gminę Nowe Miasto przepływają następujące ciekі wodne:

Tabela 4. Lista cieków wodnych przepływających przez Miasto i Gminę Nowe Miasto

Nazwa ciekū	Długość ciekū całkowita [km]	Długość ciekū w granicach gminy Nowe Miasto [km]
Dopływ spod Latonic	5,508	5,508
Dopływ spod Kałtubówki	3,755	3,755
Dopływ spod Karolinowa	4,808	4,808
Tatarka	5,755	5,755
Razem	19,826	19,826

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?qpmmap=qpPGW

Rysunek 7. Układ sieci hydrograficznej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?qpmmap=gpgw WKra

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią wzdłuż rzeki Sony przedstawione na rysunku nr 8.

Rysunek 8. Mapa zagrożenia powodziowego w Mieście i Gminie Nowe Miasto

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?qmap=gpmZP

Wody podziemne

Miasto i Gmina Nowe Miasto położona jest w obszarze jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 49 (kod PLGW200049).

Tabela 5. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 49

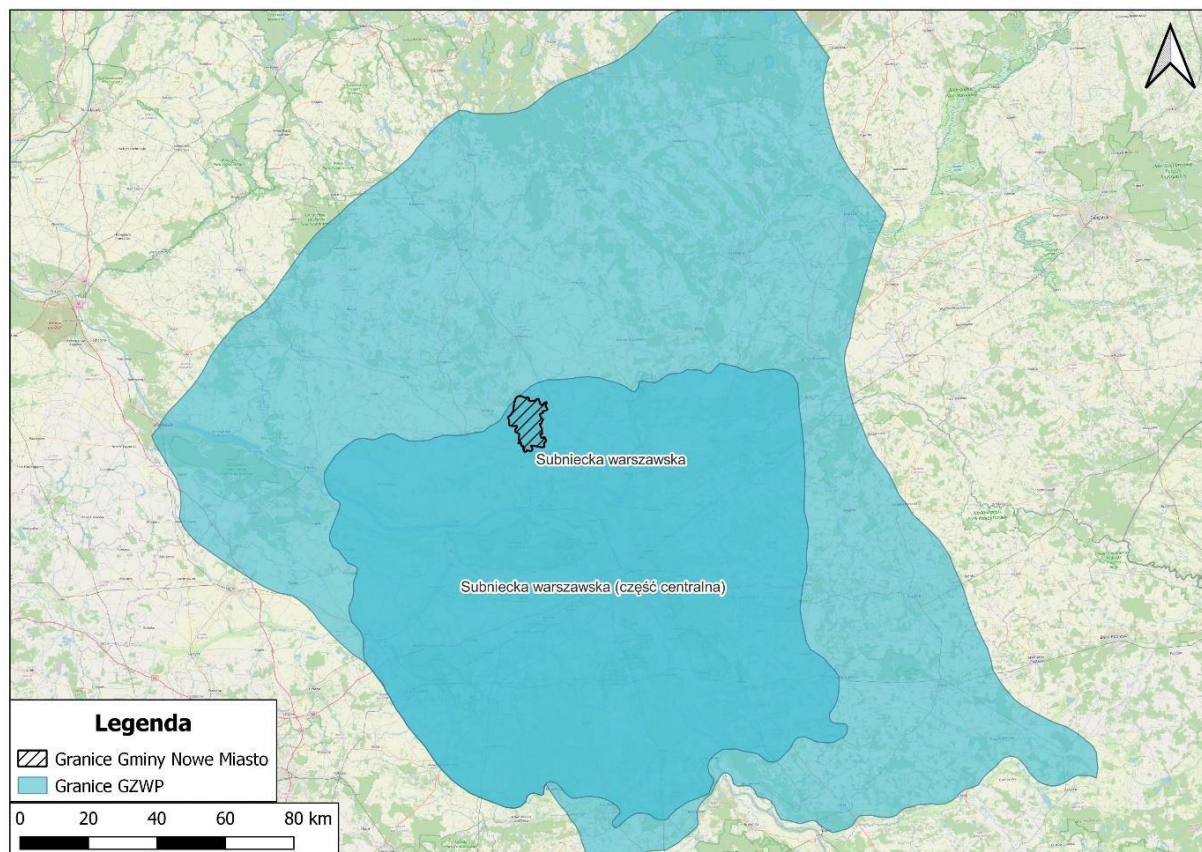
JCWPd nr 49		
Powierzchnia (km ²)		5353.97
Region Wodny		Środkowej Wisły
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania	(tys. m ³ /rok)	94754.00
	%	29
Ocena stanu	Stan ilościowy	dobry
	Stan chemiczny	dobry
	Ogólna ocena stanu JCWPd	dobry
	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Służby Hydrologicznej

Ponadto analizowana JST znajduje się na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 2151, Subniecka warszawska (część centralna)” oraz nr 215 „Subniecka warszawska”.

Rysunek 9. Mapa przedstawiająca położenie Miasta i Gminy Nowe Miasto na tle GZWP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy

Na obszarze Miasta i Gminy Nowe Miasto łączne zagrożenie występowaniem suszy jest na ogół silne.

Obszar gminy jest narażony na cztery typy suszy, są to:

- Zagrożenie suszą atmosferyczną - silnie zagrożony,
- Zagrożenie suszą hydrogeologiczną - słabo zagrożony,
- Zagrożenie suszą rolniczą - ekstremalnie zagrożony,
- Zagrożenie suszą hydrologiczną - umiarkowanie zagrożony.

W związku z powyższym mapa dotycząca łącznego zagrożenia suszą wskazuje, że klasa łącznego zagrożenia suszą dla Miasta i Gminy Nowe Miasto to silne zagrożenie suszą.

Prawidłowe zagospodarowanie i użytkowanie zlewni rzecznej jest ważnym elementem ochrony zasobów wodnych. Idea konieczności zwiększania zasobów dyspozycyjnych przez powiększanie, w tym przywracanie zdolności retencyjnych poszczególnych zlewni, zarówno jest wpisana w cele planowania w gospodarowaniu wodami, jak i jest stałym elementem zarządzania ryzykiem powodziowym. Stanowi także instrument planowania przestrzennego oraz ochrony ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Rozwiązania służące zwiększaniu zasobów wodnych na drodze retencji opierają się na odbudowie utraconych zdolności retencyjnych dorzecza oraz na zachowaniu istniejących jeszcze, naturalnych możliwości zatrzymywania wody na danym obszarze.

Miasto i Gmina Nowe Miasto dysponuje walorami środowiska naturalnego, które oferuje jego użytkownikom (mieszkańcom gminy jak i gościom – turystom) dobre warunki do życia i wypoczynku.

Środowisko naturalne jest niezwykle istotne, ponieważ stanowią razem z zabytkami najważniejszy atut podnoszący atrakcyjność turystyczną gminy. Stąd, istotnym zadaniem dla władz samorządowych będzie podejmowanie działań na rzecz jego zachowania i/lub racjonalnego wykorzystywania. Zróżnicowany krajobraz pokryty kompleksami leśnymi sprawia, że dobrze się tutaj mieszka i aktywnie spędza wolny czas.

W Nowym Mieście zlokalizowane są dwa parki:

1. park na Głównym Rynku - o powierzchni 0,23 ha (cz. dz. nr 790/1),
2. park na Zielonym Rynku - o powierzchni 0,65 ha (dz. nr 837).

Bardzo cennymi obiektami, zarówno pod względem przyrodniczym, jak i kulturowym, są znajdujące się na terenie gminy parki podworskie, których nadzorcą jest Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków. W swej pierwotnej wersji były to głównie założenia parkowe, w skład, których wchodziły również kompleksy stawów, alei dojazdowych oraz sadów i klombów. Ochroną konserwatorską objęto parki podworskie w miejscowościach: Gościmin Wielki, Miszewo Wielkie i Modzele Bartłomieje. Stanowią one czytelne elementy krajobrazu kulturowego Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Wyróżniającymi się obiektami na terenie gminy są też reprezentacyjne gmachy użyteczności publicznej i obiekty sakralne. Stanowią one zarówno ważny element architektoniczny w krajobrazie gminy i w jej układzie urbanistycznym. W zasobie architektonicznym Nowego Miasta odznaczają się też w większości, obok architektury sakralnej, atrakcyjną formą architektoniczną i poziomem artystycznym.

Główne zabytki Miasta i Gminy Nowe Miasto:

- Gościmin Wielki - Ogród podworski

Obiekt wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-200 z dnia 01.06.1980 r., wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 1.

Z założenia dworskiego do dzisiaj zachował się tylko ogród dworski o powierzchni 3,3ha z przełomu XVIII i XIX w. Dwór już nie istnieje. Został rozebrany w latach 1966-67, a na jego miejscu wybudowano szkołę.

Dwór został wzniesiony w 1. poł. XIX w. Ostatnim właścicielem majątku w 1939 roku był Tadeusz Godlewski. W latach 1939-45 majątek był w rękach Niemców. W 1945 roku

przeprowadzono parcelację, a resztówka (budynek dawnego dworu, podwórze gospodarcze, park z sadem) trafiła do Państwowego Funduszu Ziemi. W budynku dworu umieszczono szkołę podstawową. Dwór był parterowy, drewniany z murowaną oficyną. W roku 1966 podjęto decyzję o rozebraniu dworu i wybudowaniu w jego miejscu nowej, murowanej szkoły (oddana do użytku 1967r.).¹

¹ <https://www.polskiezabytki.pl/>

- Miszewo B. - Zespół dworski – dwór - pocz. XX w oraz pozostałości parku podworskiego - k. XIX w.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-201 z dnia 01.06.1980 r. Dwór wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 3. Pozostałości parku podworskiego wpisane do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 4.

Dwór wzniesiony zapewne na początku XX wieku, parterowy, nakryty dachem dwuspadowym, z wystawką dachową na osi i kolumnowym gankiem wspierającym balkon.

Park o powierzchni 8,7 ha z XIX wieku, przez który przepływa rzeka Sona na odcinku ok. 150 m.

- Modzele Bartłomieje - pozostałości parku podworskiego

Datowanie k. XIX w. Obiekt wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-202 z dnia 01.06.1980r.

Park o powierzchni 4,0 ha z XIX wieku, wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 5.

- Nowe Miasto - Kościół Parafialny pw. Świętej Trójcy

Obecna świątynia późnogotycka, została wybudowana w końcu XV wieku. Jest to budowla murowana z cegły, z dekoracyjnym użyciem cegły zendrówki i kamieni polnych. Kościół był wielokrotnie przebudowywany, co spowodowało, że stracił wiele cech stylowych, charakterystycznych dla tzw. gotyku mazowieckiego. Do dzisiaj przetrwał tylko gotycki portal, a we wnętrzu gotyckie drzwi do zakrystii, a także kilka ołtarzy w stylu barokowym. Nawa świątyni została zniszczona w 1655 roku, następnie została odnowiona. Zostały wtedy zmienione detale architektoniczne kościoła, m.in. szczyty nawy,

sklepienia kaplicy, zakrystii i skarbcza. W czasie następnych prac remontowych wykonanych w latach 1888–1898 zostały zmienione wykroje okien i polichromia. Podobne zmiany zostały przeprowadzone w latach 1907 i 1916. W 1945 roku, podczas działań wojennych, została częściowo zniszczona wschodnia ściana prezbiterium oraz zdewastowane zostało wnętrze.

Obecnie świątynia została całkowicie odrestaurowana. Do wyposażenia kościoła należy m.in. monstrancja w stylu klasycystycznym ufundowana na początku XIX wieku przez Jana Czermańskiego, a także obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, pochodzący z XVIII wieku.

Obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 7.

- Nowe Miasto - dzwonnica

W 1863 roku zbudowano przy świątyni drewnianą dzwonnice, na rzucie kwadratu, o konstrukcji słupowej, oszalowaną, nakrytą dachem namiotowym z latarnią. Obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 8.

- Nowe Miasto-Folwark - cmentarz żydowski

Znajduje się w miejscowości Nowe Miasto-Folwark. Zajmuje powierzchnię około 10 a, na której zachowały się pojedyncze nagrobki z kamieni polnych z inskrypcjami w języku hebrajskim. Dokładna data powstania nekropolii pozostaje nieznana, lecz najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z 1848.

Obiekt uległ daleko posuniętemu zniszczeniu. W jego obrębie można znaleźć pojedyncze nagrobki wykonane z polnych kamieni granitowych, m.in. Jehudy syna Cwi, (10 kwietnia 1848 r.), Meira syna Szmuela. Teren cmentarza porastają drzewa i krzewy.²

Obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 13.

- Nowe Miasto - cmentarz parafialny

Zlokalizowany w Nowym Mieście na działce nr 428. Obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 6.

- Nowe Miasto-Folwark - cmentarz wojenny

Zlokalizowany na działce oznaczonej w ewidencji gruntów wsi Nowe Miasto-Folwark nr 350 stanowiącej własność Skarbu Państwa – Parafia Ewangelicko-Augsburska. Obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 14.

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Nowe Miasto, przyjętej Zarządzeniem Wójta Gminy Nowe Miasto nr 34/2013 z dnia 10 czerwca 2013 roku, prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 6. Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków mieszczące się na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto

Obiekt	Miejscowość	Numer w gminnej ewidencji zabytków	Datowanie	Wpis do rejestru zabytków
Ogród podworski nr 59	Gościmin Wielki	Karta 1	XIX w.	Nr i data wpisu do rejestru: A-200 z dn. 01/06/1980
Cmentarz ewangelicki	Grabie	Karta 2	1 poł. XX w.	-
Zespół dworski	Miszewo B	Karta 3	1 ćw. XX w	Nr i data wpisu do rejestru: A-

² Cmentarz żydowski w Nowym Mieście Jewish cemetery in Nowe Miasto.

				201 z dn. 01/06/1980
Zespół dworski: pozostałości parku podworskiego		Karta 4	k. XIX w.	Nr i data wpisu do rejestru: A-201 z dn. 01/06/1980
Pozostałości parku podworskiego	Modzele Bartłomieje	Karta 5	k. XIX w.	Nr i data wpisu do rejestru: A-202 z dn. 01/06/1980
Cmentarz parafialny rzym.-kat.	Nowe Miasto	Karta 6	2 poł XIX w.	-
Zespół kościoła parafialnego: kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy		Karta 7	ok. 1470r./I poł. XVIw./II poł XVII w./1888/1916-1946 - 1975	Nr i data wpisu do rejestru A - 113 z dn. 10.03.1962
Zespół kościoła parafialnego: dzwonnica		Karta 8	1863r.	-
Zespół kościoła parafialnego: dawny cmentarz przykościelny		Karta 9	-	Nr i data wpisu do rejestru A - 113 z dn. 10.03.1962
Zespół kościoła parafialnego: ogrodzenie wokół kościoła		Karta 10	k. XIX w.	Nr i data wpisu do rejestru A - 113 z dn. 10.03.1962
Budynek mieszkalny nr 2 ul. Rynek Główny		Karta 11	ok. 1905	-
Budynek mieszkalny nr 9 ul. Rynek Główny		Karta 12	ok. 1900	-
Cmentarz żydowski	Nowe Miasto-Folwark	Karta 13	poł. XIX w.	-
Cmentarz ewangelicki	Adamowo	Karta 14	1915	-
Kapliczka przydrożna	Gawłowo	Karta 15	ok. 1900	-
Budynek gospodarczy	Gawłowo	Karta 16	ok. 1900	-
Kapliczka przydrożna	Gościmin Wielki	Karta 17	1894	-
Budynek mieszkalny nr 9	Grabie	Karta 18	ok. 1920	-
Młyn		Karta 19	1 ćw. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 6	Karolinowo	Karta 20	1930	-
Budynek mieszkalny nr 8		Karta 21	1920	-
Budynek mieszkalny nr 14		Karta 22	1920	-
Budynek mieszkalny nr 45		Karta 23	1930	-
Budynek mieszkalny nr 59		Karta 24	1920	-
Budynek mieszkalny nr 60		Karta 25	1930	-
Kapliczka przydrożna	Kubice	Karta 26	1919	-
Kapliczka przydrożna	Miszewo B	Karta 27	1 ćw. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 12	Miszewo Wielkie	Karta 28	ok. 1930	-
Budynek mieszkalny nr 18 ul. Ciechanowska	Nowe Miasto	Karta 29	ok. 1930	-
Budynek mieszkalny nr 27 ul. Ciechanowska		Karta 30	ok. 1930	-
Budynek mieszkalny nr 31 ul. Ciechanowska		Karta 31	ok. 1920	-
Budynek mieszkalny nr 53 ul. Gościńska		Karta 32	ok. 1930	-
Budynek mieszkalny nr 2 ul. Płońska		Karta 33	1 ćw. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 4 ul. Płońska		Karta 34	lata 30. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 6 ul. Płońska		Karta 35	lata 30. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 7ul. Rynek Główny		Karta 36	ok. 1920	-
Budynek mieszkalny nr 16 ul. Rynek Główny		Karta 37	ok. 1905	-
Budynek mieszkalny nr 19 ul. Rynek Główny		Karta 38	lata 30. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 31 ul. Rynek Główny		Karta 39	1 ćw. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 4 ul. Warszawska		Karta 40	ok.1930	-
Budynek mieszkalny nr 14 ul. Waryńskiego		Karta 41	1 ćw. XX w.	-

Budynek mieszkalny nr 17 ul. Waryńskiego		Karta 42	ok. 1920	-
Budynek mieszkalny nr 34 ul. Waryńskiego		Karta 43	ok. 1930	-
Budynek mieszkalny nr 2 ul. Zakroczymska		Karta 44	ok. 1900	-
Budynek mieszkalny nr 4 ul. Zakroczymska		Karta 45	pocz. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 17 ul. Zakroczymska		Karta 46	lata 30. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 16 ul. Zakroczymska		Karta 47	lata 30. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 3 ul. Zamkowa		Karta 48	1930	-
Budynek mieszkalny nr 9/10 ul. Zielony Rynek		Karta 49	1 ćw. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 23 ul. Zielony Rynek		Karta 50	lata 30. XX w.	-
Kapliczka przydrożna	Przepitki	Karta 51	2 poł. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 9	Rostki	Karta 52	ok. 1920	-
Kapliczka przydrożna	Szczawin	Karta 53	1928	-
Kapliczka przydrożna	Wólka Szczawińska	Karta 54	pocz. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 2	Zawady B	Karta 55	1 ćw. XX w.	-
Budynek mieszkalny nr 23		Karta 56	1 ćw. XX w.	-
Kapliczka przydrożna		Karta 57	1910	-

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Z terenu Miasta i Gminy Nowe Miasto w Gminnej Ewidencji Zabytków zewidencjonowanych zostało 57 obiektów nieruchomości o charakterze zabytkowym oraz 112 stanowisk archeologicznych. Zabytki te obejmują zabudowania o charakterze sakralnym, świeckie budynki mieszkalne i użytku publicznego, założenie pałacowo-parkowe, cmentarze wyznaniowe oraz tzw. małą architekturę obejmującą kapliczki przydrożne, a nadto stanowiska archeologiczne.

Zasób zabytków będących świadectwem prywatnej pobożności stanowią kapliczki, będące akcentami krajobrazowymi oraz istotnymi elementami tożsamości kulturowej gminy, budowane przez mieszkańców gminy. Głównie są to kapliczki słupowe stawiane na postumencie, z jedną lub dwiema wnękami, w których ustawiano rzeźby/obrazy. Ciekawsze zachowane realizacje prezentowane są w tabeli poniżej.

Tabela 7. Kapliczki przydrożne ujęte w rejestrze zabytków mieszczące się na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto

Obiekt	Materiał	Datowanie	Miejscowość
Kapliczka przydrożna	kamień/metal	1900 r.	Adamowo
Kapliczka przydrożna	kamień/metal	1894r.	Gościmin Wielki
Kapliczka przydrożna	kamień/metal	1919 r.	Kubice
Kapliczka przydrożna	kamień/metal	I poł. XX w.	Miszewo B
Kapliczka przydrożna	drewno/metal	II poł. XIX w.	Przepitki
Kapliczka przydrożna	kamień	1928 r.	Szczawin
Kapliczka przydrożna	mur	pocz. XX w.	Wólka Szczawińska
Kapliczka przydrożna	kamień/metal	1910 r.	Zawady B

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Ponad 70% zabytkowych budynków mieszkalnych stanowią budynki drewniane. Drewniane budownictwo mieszkalne (tak ludowe jak i ponadregionalne) Miasta i Gminy Nowe Miasto charakteryzuje się dużą różnorodnością tak w zakresie rozplanowania jak i bryły oraz formy.

Turystyka

Turystykę postrzega się głównie, jako dziedzinę gospodarki stwarzającą nowe miejsca pracy i przenoszącą popyt z regionów bogatszych do uboższych. Rozwój turystyki zajmuje czołową pozycję w programach aktywizacji społeczności lokalnych. W krajach o wysokim poziomie życia społecznego turystyka jest uważana za czwarty, po pracy, mieszkaniu i samochodzie miernik jakości życia. Zmiany stylu życia i charakteru konsumpcji społeczeństwa wpływają na obecny kształt i funkcjonowanie rynku turystycznego. Będą one nadawać ton i kierunek zmian w przyszłości.

Turystyka stanowi dziedzinę aktywności bardzo mocno powiązaną z wszelkimi tendencjami w zakresie potrzeb, motywacji i udogodnień. Znaczącą rolę w rozwoju turystyki odgrywają lokalne społeczności, które stanowią pierwsze ogniwo procesu kształtowania rzeczywistości ekonomicznej i społecznej. Inicjatywa wynikająca z chęci poprawy warunków życia i oczekiwane bodźce ekonomiczne sprawiają, że turystyka w Mieście i Gminie Nowe Miasto może stanowić czynnik mobilizujący i aktywizujący dla mieszkańców w sferze zawodowej.

Tereny Miasta i Gminy Nowe Miasto to doskonałe miejsce do rozwoju oferty wypoczynku, opartego na walorach środowiska i aktywności rekreacyjnej, o której atrakcyjności decyduje możliwość poznania walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych miejsca/regionu oraz interaktywne metody prezentacji lokalnych zwyczajów, sposobów gospodarowania, tradycyjnej wytwórczości, itp.

Wśród wielu czynników mających wpływ na wybór wypoczynku na terenie analizowanej gminy znajdują się:

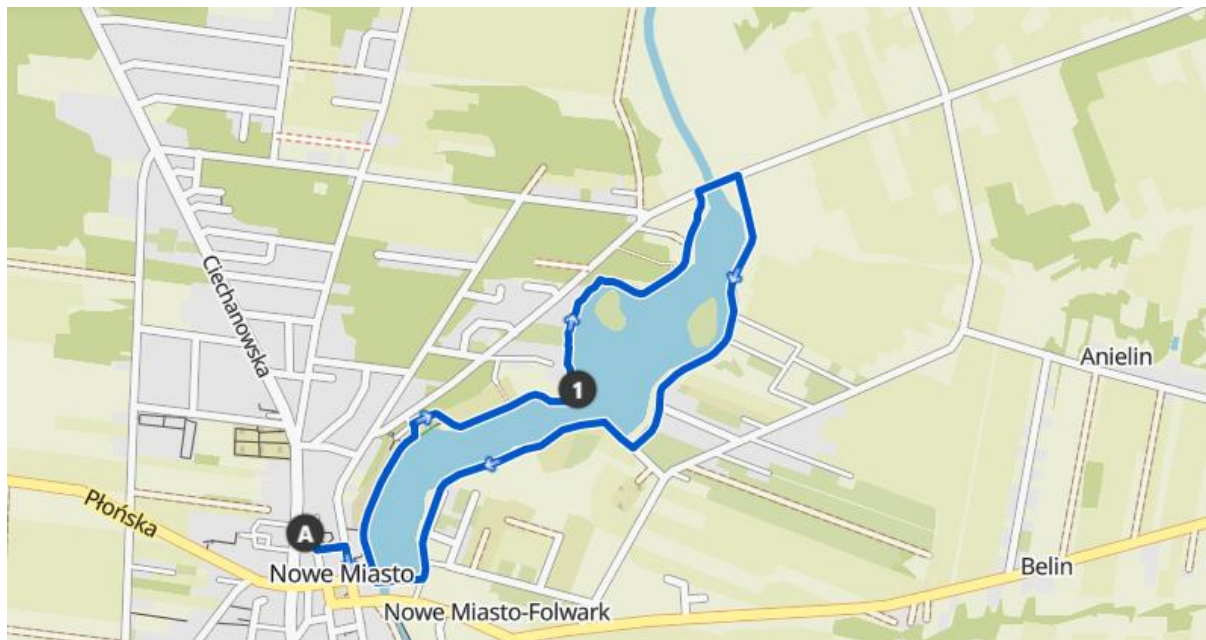
- gościnność mieszkańców,
- cisza i spokój,
- zadowalający komfort mieszkania,
- bliski kontakt z przyrodą,
- relatywnie niższe niż w dużych ośrodkach miejskich i centrach turystycznych ceny usług,
- malowniczy, najczęściej niezsututy chaotyczny krajobraz,
- możliwości rekreacji i turystyki związanej z wodą,
- wyznaczone trasy rowerowe i piesze,
- baza gastronomiczno-noclegowa.

Obecnie w turystyce obserwuje się ogólne trendy, które można zawrzeć w stwierdzeniu, że turyści poszukują aktywnych form wypoczynku, które umożliwiają wyciszenie się, a jednocześnie wymagają wysiłku fizycznego.

Turystyka to nie tylko wypoczynek, ale również wartości edukacyjne i poznawcze. Czynnik ekonomiczny sprawia, iż jest ona niezwykle atrakcyjna dla społeczności lokalnych, dając możliwość zwiększenia dochodów gospodarstw rolniczych oraz tworzenie nowych miejsc pracy w oparciu o rozwój usług około turystycznych. Turystom można organizować wypoczynek pobytowy oraz objazdowy, co zwiększa liczbę potencjalnych gości mających możliwość wyboru formy urlopu, ale także ilość osób potrzebnych do ich obsłużenia.

Rysunek 10. Szlaki turystyczne w Mieście i Gminie Nowe Miasto - Trasa przez Zalew Nowomiejski o długości 4.91 km

Źródło: opracowanie własne

Trasa okrężna wokół Zalewu Nowomiejskiego (piesza, rowerowa, biegowa) jest w części utwardzona. W bezpośrednim sąsiedztwie trasy zlokalizowany jest parking samochodowy.

Szlaki rowerowe

Z inicjatywy Stowarzyszenia Klubu Sportowo-Turystycznego "LIMES" i przy udziale Towarzystwa Miłośników Ziemi Płońskiej, na terenie Powiatu Płońskiego powstały Turystyczne Szlaki Rowerowe o łącznej długości 294 km. Najczęściej trasy te przebiegają po drogach powiatowych, na których jest niskie natężenie ruchu samochodowego. Są to drogi o dobrej nawierzchni. W czasie podróży można zobaczyć wiele ciekawych miejsc związanych z historią ziemi płońskiej, a także ciekawostki przyrodnicze.

Powstały trzy szlaki, które łączą wszystkie gminy powiatu płońskiego. Szlak czerwony otaczający Płońsk, oddalony od centrum od kilku do kilkunastu kilometrów. Do szlaku czerwonego z Płońska można dotrzeć żółtymi trasami, które zaczynają się w Płońsku i są rozmieszczone promieniście dwoma nitkami. Szlak niebieski, najdłuższy, łączy Czerwińsk nad Wisłą z Grawem przez Raciąż. Szlak zielony jest zlokalizowany w lasach, w okolicach Sochocina, Jońca i Nowego Miasta. Duży nacisk kładziony jest na wykorzystanie walorów krajobrazowych jak, np. linia brzegowa rzeki Wkry. Aby oznakować wszystkie trasy umieszczono przy drogach około dziewięćset znaków.³

- Szlak **CZERWONY** "obwodnica Płońska" długość ok. 100 km. Początek i koniec szlaku: Baboszewo.
- Szlak **ŻÓŁTY** "Zachód -Wschód" długość ok. 30 km. Początek szlaku: Kucice; koniec szlaku – Sochocin.
- Szlak **NIEBIESKI** "Północ-Południe" długość ok. 85 km. Początek szlaku: Mystkowo; koniec szlaku: Czerwińsk N/Wisłą.

Poniższa mapa przedstawia rozmieszczenie tras rowerowych w powiecie płońskim.

³<http://www.powiat-plonski.pl/ziemiaplonska/rowery.html>

Rysunek 11. Szlaki turystyczne w Mieście i Gminie Nowe Miasto

Źródło: <http://www.powiat-plonski.pl/ziemiaplonska/rowery.html>

Tor rowerowy typu pumptrack

Nad Zalewem Nowomiejskim, w pobliżu siłowni zewnętrznej, zlokalizowany jest tor rowerowy charakteryzujący się zamkniętą pętlą z garbami i zakrętami, pozwalający na jazdę bez pedałowania, poprzez balansowanie ciałem i ruchy góra-dół. Jest to popularne miejsce aktywności dla rowerzystów, ale również deskorolek, rolek i ostatnio również hulajnóg. Składa się z band 180 stopni oraz pompek rozpędowych. Obiekt przeznaczony jest dla osób początkujących oraz już doświadczonych użytkowników. Długość całkowita toru wynosi 37m, wysokość modułów zakrętów 95 cm, wysokość

modułów garbów 49 cm, szerokość warstwy jezdnej 1 m, elementy oparte o konstrukcję ze sklejki wodoodpornej, obustronnie laminowanej o grubości 18 mm oraz drewna impregnowanego, modrzewiowego. Tor ułożony został na podbudowie o grubości 15 cm i powierzchni całkowitej 74 m².

Baza noclegowa i gastronomiczna

Dominującym rodzajem obiektów wypoczynkowych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto są domy letniskowe, stanowiące własność prywatną. Rozwój budownictwa letniskowego nastąpił po zakończeniu budowy „Zalewu Nowomiejskiego” na rzece Sonie tj. po 1990 roku.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto znajduje się także 9 gospodarstw agroturystycznych, które oferują łącznie 122 miejsca noclegowe. Gospodarstwa agroturystyczne również oferują znakomite potrawy regionalne, kuchnię myśliwską, możliwość wędkowania, naukę jazdy konno, jazdy konne i wozem taborowym, wycieczki rowerowe, mini zoo, zbieranie grzybów i owoców runa leśnego.

Na terenie analizowanej JST są 2 obiekty gastronomiczne działające przez cały rok oraz 1 obiekt gastronomiczny zlokalizowany nad Zalewem Nowomiejskim, działający sezonowo w okresie letnim z WakeParkiem i wypożyczalnią sprzętu wodnego.

Oferta turystyczna Miasta i Gminy Nowe Miasto obejmuje:

- infrastrukturę rekreacyjną (ścieżka rowerowa przy Zalewie Nowomiejskim: trasa spacerowo-biegowa wokół zalewu, tor rowerowy typu pumptrack, siłownia zewnętrzna),
- infrastrukturę sportową (boisko sportowe i ORLIK w Nowym Mieście, Hala sportowa w Nowym Mieście),
- infrastrukturę rekreacyjną (Zalew w Nowym Mieście jest wyjątkową atrakcją dla turystów i mieszkańców Miasta i Gminy. Nad zalewem funkcjonuje wypożyczalnia kajaków i rowerów wodnych, plaża, pole namiotowe),
- infrastrukturę kulturalną (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście w skład, którego wchodzi Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście, obiekty dziedzictwa kulturowego, corocznie organizowany „Jarmark Nowomiejski” - od przeszłości do teraźniejszości).

Istniejące zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowią duży potencjał dla rozwoju turystyki, coraz ważniejszej dziedziny gospodarki w Mieście i Gminie Nowe Miasto, jednakże żeby mogło tak się stać należy rozwijać ofertę turystyczną, na którą składają się: infrastruktura turystyczna, sportowo-rekreacyjna, noclegowa i gastronomiczna. Oprócz bazy noclegowej, gastronomicznej, obiektów sportowych i kulturalnych, ważnym aspektem są atrakcje turystyczne, szlaki, wydarzenia kulturalne, a także działania promocyjne i edukacyjne. Aktualnie turyści są coraz bardziej wymagający, stąd oferta powinna zawierać również szereg innych elementów, które łącznie tworzą kompleksową ofertę dla turystów.

II. CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Według danych opublikowanych przez GUS na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto (na koniec 2024 roku) w bazie REGON zarejestrowanych było 425 podmiotów gospodarczych. Stanowiły one 5,44% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu płońskiego. Udział ten plasował Miasto i Gminę Nowe Miasto na szóstym miejscu wśród dwunastu gmin powiatu oraz drugim miejscu spośród trzech gmin miejsko-wiejskich na analizowanym obszarze.

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto wyróżnia się:

- PPHU BARLON Bartłomiej Osiński, Miszewo Wielkie 3; 09-120 Nowe Miasto,
- Market DINO, ul. Ciechanowska 49, 09-120 Nowe Miasto,
- SKŁAD HANDLOWY „BUDOPOL” LEON JAN BILIŃSKI, ul. Ciechanowska 65, 09-120 Nowe Miasto.

Tabela 8. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu płońskiego

Wyszczególnienie	2019		2024		Zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2019-2024
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat płoński	6 804	100,00%	7 806	100,00%	114,73%
Płońsk (gmina miejska)	2 645	38,87%	2 898	37,13%	109,57%
Raciąż (gmina miejska)	402	5,91%	421	5,39%	104,73%
Baboszewo (gmina wiejska)	472	6,94%	525	6,73%	111,23%
Czerwińsk nad Wisłą (gmina miejsko-wiejska)	92	1,35%	367	4,70%	398,91%
Dzierżążnia (gmina wiejska)	216	3,17%	229	2,93%	106,02%
Joniec (gmina wiejska)	187	2,75%	229	2,93%	122,46%
Naruszewo (gmina wiejska)	301	4,42%	372	4,77%	123,59%
Nowe Miasto (gmina miejsko-wiejska)	320	4,70%	425	5,44%	132,81%
Płońsk (gmina wiejska)	654	9,61%	866	11,09%	132,42%
Raciąż (gmina wiejska)	384	5,64%	493	6,32%	128,39%
Sochocin (gmina miejsko-wiejska)	210	3,09%	521	6,67%	248,10%
Załuski (gmina wiejska)	392	5,76%	460	5,89%	117,35%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2019-2024 liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto zwiększyła się o 105 przedsiębiorstw i był to szósty wynik wśród gmin powiatu płońskiego. Jednakże, z danych GUS wynika, że w Mieście i Gminie Nowe Miasto od 2019 roku liczba nowo zarejestrowanych podmiotów (2019 – 33 podmiotów; 2020 – 30 podmiotów; 2021 – 31; 2022 – 30 podmiotów; 2023 – 33 podmioty) utrzymuje się generalnie na stałym poziomie.

Być może fakt ten wynika ze stosunkowo wysokiej stopy bezrobocia i stąd, że mieszkańcy Miasta i Gminy Nowe Miasto odczuwają potrzebę podejmowania własnych inicjatyw - samozatrudnienia, co daje możliwość utrzymania siebie i rodziny. Niemniej należy zauważyć, że bezpośrednio w gminie nie ma podmiotu, który zajmowałby się wspieraniem lub doradztwem osobom, które chcą założyć swoją firmę.

W rozwijaniu przedsiębiorczości i rolnictwa dużą rolę odgrywa Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie – Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Płońsku, z punktem doradczym w Nowym Mieście, jak też instytucje otoczenia biznesu mające swoje siedziby w Płońsku (banki, Powiatowy Urząd Pracy, placówka KRUS, placówka ZUS, Lokalna Grupa Działania - Przyjazne Mazowsze).

Pozytywnym aspektem jest z kolei stała spadkowa tendencja w zakresie liczby podmiotów gospodarczych wyrejestrowywanych z bazy REGON (21 podmiotów w roku 2019, a w roku 2023 - 12 podmiotów).

Spośród wszystkich działów gospodarki narodowej⁴ w Mieście i Gminie Nowe Miasto w roku 2023 najwięcej przedsiębiorstw prowadziło swoją działalność w trzech poniższych sektorach:

- sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (98 podmiotów gospodarczych),
- sekcja F: Budownictwo (85 podmiotów gospodarczych),
- sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe (32 podmioty gospodarcze).

Analizując szczegółowe dane dotyczące działów gospodarki narodowej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023 najwięcej nowych podmiotów gospodarczych otwieranych jest w trzech sektorach:

- sekcja F: Budownictwo (łącznie 43 podmioty gospodarcze w latach 2019-2023),
- sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (łącznie 26 podmiotów gospodarczych w latach 2019-2023),
- sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe (łącznie 11 podmiotów gospodarczych w latach 2019-2023).

Jednocześnie w analogicznym okresie na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto najwięcej podmiotów gospodarczych wyrejestrowano w Sekcji G (łącznie 23 podmioty gospodarcze).

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto jest jedno gospodarstwo posiadające certyfikat gospodarstwa ekologicznego.

Analiza sektorowa przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto pozwala określić najsilniej rozwinięte sektory gospodarki. Jednocześnie, biorąc pod uwagę dane dotyczące przyrostu liczby przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach na przestrzeni ostatnich pięciu lat, można podjąć próbę określenia branż, które w kolejnym dziesięcioleciu będą rozwijać się najszybciej.

Analiza przyrostu liczby przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach gospodarki Miasta i Gminy Nowe Miasto pokazuje, że w ciągu ostatnich pięciu lat najszybciej rozwijały się przedsiębiorstwa z branży sekcja F.

Zdecydowana większość firm zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto to podmioty zatrudniające do 9 pracowników - mikroprzedsiębiorstwa. Takie przedsiębiorstwa stanowią aż 96,2% wszystkich podmiotów w analizowanej JST. Pod tym względem Miasto i Gmina Nowe Miasto wpisuje się w ogólnopolskie trendy.

⁴ Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane wg sekcji i działów PKD 2007, dane GUS.

Wskaźnikiem, który dobrze obrazuje stopień rozwoju przedsiębiorczości poszczególnych gmin jest liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W Mieście i Gminie Nowe Miasto współczynnik ten wyniósł w 2023 roku 88 i w ciągu ostatnich pięciu lat wzrósł o 19 pkt. Jednakże współczynnik ten był nieco niższy niż średnia dla powiatu płońskiego (91) i znacznie niższy niż średnia obliczona dla województwa mazowieckiego (184).

W 2023 roku, wśród porównywanych gmin miejsko-wiejskich z powiatu płońskiego, Miasto i Gmina Nowe Miasto charakteryzowała się drugim największym współczynnikiem podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Porównywalną wartość odnotowano w Gminie Sochocin (89). Jedynie Gmina Czerwińsk nad Wisłą charakteryzowała się niższym współczynnikiem niż Miasto i Gmina Nowe Miasto.

Tabela 9. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie płońskim w 2023 roku

Wyszczególnienie	2023
	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w powiecie płońskim w 2024 roku
Powiat płoński	91
Płońsk (gmina miejska)	132
Raciąż (gmina miejska)	105
Baboszewo (gmina wiejska)	71
Czerwińsk nad Wisłą (gmina miejsko-wiejska)	51
Dzierżążnia (gmina wiejska)	69
Joniec (gmina wiejska)	77
Naruszewo (gmina wiejska)	62
Nowe Miasto (gmina miejsko-wiejska)	88
Płońsk (gmina wiejska)	98
Raciąż (gmina wiejska)	61
Sochocin (gmina miejsko-wiejska)	89
Załuski (gmina wiejska)	82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w ciągu ostatnich pięciu lat zmniejszała się liczba osób zarejestrowanych, jako bezrobotne. W 2019 roku było to 202 osoby, natomiast w roku 2024 – 155 osób. Opisywany spadek bezrobocia w równym stopniu dotyczył wszystkich grup wiekowych, co może implikować wniosek, że oferta pracodawców na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto i powiatu płońskiego w dobrym stopniu odpowiadała na potrzeby wyrażane przez osoby poszukujące pracy bez względu na ich wiek. O 28 zmniejszyła się także liczba osób określanych, jako trwale bezrobotne – z poziomu 129 osób w roku 2019 do poziomu 101 osób w 2024 roku. Obecnie fakt pozostawania bez zatrudnienia części mieszkańców wynika z jednej strony z ograniczonej liczby miejsc pracy na terenie gminy (na co wskazują również badania ankietowe), a także z tego, że oferty pracy są wg. osób bezrobotnych mało atrakcyjne. Znaczny wpływ na to, że część mieszkańców pozostaje bez zatrudnienia jest to, że nie wykazują one aktywności na rynku pracy.

Wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście i Gminie Nowe Miasto wyniósł na koniec 2023 roku 6,7%. Jednocześnie można zauważyć, że wskaźnik ten był najwyższy wśród jednostek porównywalnych i kształtował się także na nieco wyższym poziomie jak średnia wyznaczona dla powiatu płońskiego (6,3%) oraz znacznie wyższym niż wartość jaką przyjmuje on dla całego województwa mazowieckiego (3,4%).

Tabela 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu płońskiego w 2024 roku

Wyszczególnienie	2023
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu płońskiego w 2023 roku
Powiat płoński	6,3
Płońsk (gmina miejska)	6,9
Raciąż (gmina miejska)	8,0
Baboszewo (gmina wiejska)	7,2
Czerwińsk nad Wisłą (gmina miejsko-wiejska)	5,1
Dzierżążnia (gmina wiejska)	6,5
Joniec (gmina wiejska)	4,9
Naruszewo (gmina wiejska)	6,4
Nowe Miasto (gmina miejsko-wiejska)	6,7
Płońsk (gmina wiejska)	6,0
Raciąż (gmina wiejska)	6,1
Sochocin (gmina miejsko-wiejska)	6,2
Załuski (gmina wiejska)	4,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z dostępnych danych statystycznych (GUS) wynika, że mieszkańcy Miasta i Gminy Nowe Miasto mają niższe wykształcenie niż mieszkańcy województwa mazowieckiego. Wśród kobiet mieszkających w Mieście i Gminie Nowe Miasto największy odsetek ma wykształcenie wyższe (21,5%) oraz zasadnicze zawodowe (19,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,6%) oraz średnie zawodowe (18,8%).

W grupie mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto bez kwalifikacji (74 osoby) są przede wszystkim osoby po 50. roku życia - grupa osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy, a jednocześnie niechętnych do rozwoju. Jak wynika z badań przeprowadzonych przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce w ramach projektu badawczego „Rynek pracy a osoby bezrobotne 50+. Szanse i bariery”, osoby bezrobotne po 50-tce są słabo wykształcone, posiadają kwalifikacje niedopasowane do aktualnych wymogów rynku pracy. Zdobywanie nowych kwalifikacji oraz poszerzanie już zdobytych umiejętności byłoby niewątpliwie dobrym sposobem na poprawę swojej sytuacji na rynku pracy.

Do zmiany zawodu najczęściej gotowe są osoby ze średnim wykształceniem, natomiast chęć podnoszenia kwalifikacji przejawiają w większości osoby z wyższym wykształceniem. Przeszkodami w podjęciu działań zwiększających szanse zatrudnienia są: wiek i związana z nim niechęć do nauki i zmian (49%), problemy zdrowotne (16%), brak motywacji do pracy (11%).⁵

Miasto i Gmina Nowe Miasto posiada potencjał do stworzenia oraz rozwijania przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy dla swoich mieszkańców.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nowe Miasto zakłada w strukturze przestrzennej gminy rozwój nowych terenów inwestycyjnych (pod: zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zabudowę letniskową, usługi, obiekty produkcyjne, składy i magazyny, infrastrukturę techniczną, sport i rekreację) w celu usprawnienia i poszerzenia działalności rolniczej, jak również w celu pobudzenia innych form działalności gospodarczej na terenie gminy.

Przedmiotowe tereny obejmują łącznie powierzchnię 162 ha. Miasto i Gmina Nowe Miasto dysponuje terenami inwestycyjnymi o zróżnicowanym charakterze, przeznaczonymi głównie pod zabudowę jednorodzinną, letniskową, usługową oraz przemysłową. Tereny te są zlokalizowane w różnych częściach gminy, co umożliwia elastyczne podejście do potrzeb potencjalnych inwestorów. Stan uzbrojenia technicznego jest zróżnicowany. Większość obszaru gminy ma możliwość podłączenia do

⁵ Źródło: Wyniki badań "Rynek pracy a osoby bezrobotne 50+. Bariery i szanse." przeprowadzone przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce.

rozwijającej się sieci elektroenergetycznej. Sieć wodociągowa nie obejmuje jeszcze całego terenu gminy, jest jednak systematycznie rozbudowywana w miarę potrzeb lokalnych społeczności i planowanych inwestycji. Infrastruktura kanalizacyjna występuje obecnie wyłącznie w granicach miejscowości Nowe Miasto.

Preferowany kierunek zagospodarowania terenów inwestycyjnych skupia się na rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej, a także usług nieuciążliwych, które wpisują się w lokalny charakter gminy, i nie kolidują z walorami przyrodniczymi ani przestrzennymi. Takie podejście sprzyja zrównoważonemu rozwojowi oraz poprawie jakości życia mieszkańców. Dostępność komunikacyjna terenów inwestycyjnych jest zapewniona poprzez układ drogowy opisany poniżej.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

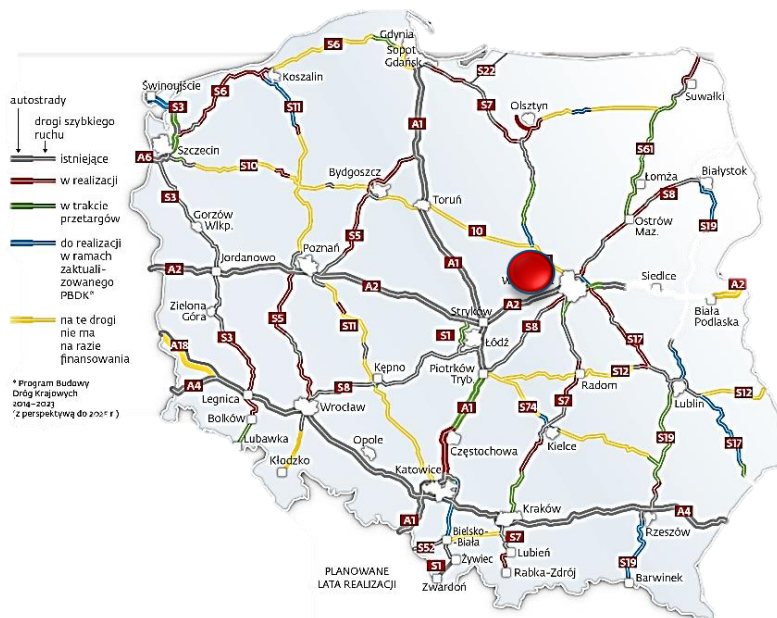
Miasto i Gmina Nowe Miasto jest obszarem o dogodnym powiązaniu komunikacyjnym. Sieć transportową analizowanej JST tworzy system transportu drogowego, który w sposób pośredni (dzięki dobremu połączeniu drogowemu z Warszawą) jest w pełni powiązany z układem krajowym i międzynarodowym. Sieć komunikacyjną na terenie gminy stanowią dwie drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne. Istniejąca sieć zapewnia połączenia w poszczególnych miejscowościach i pomiędzy nimi. Przez Miasto i Gminę Nowe Miasto nie przebiegają linie kolejowe oraz nie funkcjonuje żaden port lotniczy. Dostępność komunikacyjna gminy realizowana jest przede wszystkim przez transport drogowy.

Najbliższej położone stacje kolejowe na linii kolejowej nr 9 Warszawa Wschodnia – Gdańsk Główny znajdują się w miejscowościach: Świercze ok. 10 km i Nasielsk ok. 15 km od Nowego Miasta, natomiast na linii kolejowej nr 27 Nasielsk – Toruń Wschodni znajdują się w miejscowościach: Płońsk ok. 23 km i Nasielsk ok. 15 km od Nowego Miasta.

Lokalizację Miasta i Gminy Nowe Miasto na tle mapy drogowej kraju prezentuje poniżej zamieszczony rysunek.

Rysunek 12. Autostrady i drogi ekspresowe w Polsce

Źródło: Autostrady i Drogi Ekspresowe w Polsce - Nowe Możliwości! - marzec 2025 - Oszczednoscie.pl

Nowe Miasto zlokalizowane jest w odległości:

- 163,24km od autostrady A1 (Toruń),
- 65,4km od autostrady A2 (Warszawa),
- 22,57km od drogi ekspresowej S7 i S10 (Płońsk).

Długość dróg w poszczególnych kategoriach na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto:

- ✓ drogi wojewódzkie: nr 632 Płońsk (droga nr 10) – Nowe Miasto – Nasielsk – Dębe – Legionowo – Rembelszczyzna – Marki i nr 620 Nowe Miasto – Strzegocin – Przewodowo – Parcele

o łącznej długości 102,3 km,

- ✓ drogi powiatowe:
 - 1247W Ojrzeń – Nowe Miasto,
 - 1248W Gołotczyzna – Zawady Stare – Nowe Miasto,
 - 3042W Sochocin – Kondrajec – Karolinowo,
 - 3043W Jurzynek – Gościmin – do drogi (Ojrzeń – Nowe Miasto),
 - 3044W Nowe Miasto – Kałużyczyn,
 - 3045W Władysławowo – Gawłowo – Cieksyn – do drogi nr 571,
 - 3046W Nowe Miasto – Cieksyn,
 - 3047W Wrona Stara – Joniec – Nowe Miasto,
 - 3048W Królewo – Miszewo,

o łącznej długości: 74,24km,

- ✓ drogi gminne:
 - 300601W Karolinowo – Gucin,
 - 300602W Karolinowo – Gościmin Wielki,
 - 300603W Gościmin Wielki – Zawady B granica gminy/Ojrzeń,
 - 300604W Modzele Brałomieje – Jurzyn granica Gminy/Sońsk,
 - 300605W Wólka Szczawińska – Modzele Bartłomieje,

- 300606W Gościmin Wielki – Czarnoty droga gminna nr 300605W,
- 300607W Wólka Szczawińska – Kubice granica gminy/Sońsk,
- 300608W Kubice – Jurzyn granica gminy/Sońsk,
- 300609W Szczawin – Wólka Szczawińska,
- 300610W Szczawin – Adamowo granica gminy/Świercze,
- 300611W Szczawin – Anielin,
- 300612W Szczawin – Janopole – Latonice,
- 300613W Miszewo B – Władysławowo,
- 300614W Latonice – Władysławowo,
- 300615W Latonice – Rostki,
- 300616W Zakobiel – Gawłówek,
- 300617W Granica gminy Świercze – Gawłowo – granica gminy Nasielsk,
- 300618W Droga gminna nr 300617W – Gawłowo – droga powiatowa nr 3045W,
- 300619W Gawłowo kolonia – Gawłówek – droga powiatowa nr 3046W,
- 300620W Gawłówek – Gawłowo,
- 300621W Droga powiatowa nr 3046W – droga powiatowa 3047W,
- 300622W Popielżyn Dolny – granica gminy Nasielsk,
- 300623W Droga powiatowa nr 3046W – Żołędowo,
- 300624W Miszewo Wielkie – granica gminy Joniec,
- 300625W Grabie do granicy gminy Joniec,
- 300626W Nowe Miasto – Miszewo Wielkie,
- 300627W Droga wojewódzka nr 632 – Miszewo Wielkie,
- 300628W Droga wojewódzka nr 632 – Salamonka,
- 300629W Droga powiatowa nr 3042W- Przepitki – droga wojewódzka nr 632,
- 300630W Droga wojewódzka nr 632 – granica gminy Sochocin,
- 300631W Droga wojewódzka nr 632 – Przepitki – granica gminy Sochocin,
- 300632W Droga powiatowa nr 3046W – Miszewo B – Miszewo Wielkie – droga powiatowa nr 3047W,
- 300633W Droga powiatowa nr 3047W – Zawady Stare – granica gminy Sońsk,
- 300634W Nowe Miasto /ul. Biwakowa/,
- 300635W Nowe Miasto /ul. Błonie/,
- 300636W Nowe Miasto /ul. Browarna/,
- 300637W Nowe Miasto /ul. Brzozowa/,
- 300638W Nowe Miasto /ul. Cicha/,
- 300639W Nowe Miasto /ul. Długa/,
- 300640W Nowe Miasto /ul. Grunwaldzka/,
- 300641W Nowe Miasto /ul. Henryka Sienkiewicza/,
- 300642W Nowe Miasto /ul. Kościelna/,
- 300643W Nowe Miasto /ul. Królewska/,
- 300644W Nowe Miasto /ul. Kwiatowa/,
- 300645W Nowe Miasto /ul. Leśna/,
- 300646W Nowe Miasto /ul. Lipowa/,
- 300647W Nowe Miasto /ul. Ludowa/,
- 300648W Nowe Miasto /ul. Młodzieżowa/,
- 300649W Nowe Miasto /ul. Ogrodowa/,
- 300650W Nowe Miasto /ul. Piastowa/,
- 300651W Nowe Miasto /ul. Piastów/,
- 300652W Nowe Miasto /ul. Polna/,
- 300653W Nowe Miasto /ul. Poprzeczna/,

- 300654W Nowe Miasto /ul. Północna/,
- 300655W Nowe Miasto /ul. Przechodnia/,
- 300656W Nowe Miasto /ul. Przejazd/,
- 300657W Nowe Miasto /ul. Przyleśna/,
- 300658W Nowe Miasto /ul. Słoneczna/,
- 300659W Nowe Miasto /ul. Sosnowa/,
- 300660W Nowe Miasto /ul. Spacerowa/,
- 300661W Nowe Miasto /ul. Targowa/,
- 300662W Nowe Miasto /ul. Tartaczna/,
- 300663W Nowe Miasto /ul. Tylina/,
- 300664W Nowe Miasto /ul. Waryńskiego/,
- 300665W Nowe Miasto /ul. Wiatraczna/,
- 300666W Nowe Miasto /ul. Wiejska/,
- 300667W Nowe Miasto /ul. Władysława Stanisława Reymonta/,
- 300668W Nowe Miasto /ul. Wolności/,
- 300669W Nowe Miasto /ul. Wspólna/,
- 300670W Nowe Miasto /ul. Zacisze/,
- 300671W Nowe Miasto /ul. Zakroczyńska/,
- 300672W Nowe Miasto /ul. Zamkowa/,
- 300673W Nowe Miasto /ul. Zarynie/,
- 300674W Nowe Miasto /ul. Zawodzie/,
- 300675W Nowe Miasto /ul. Zielony Rynek/,
- 300676W Nowe Miasto /ul. 40-lecia PRL/,
- 300677W Nowe Miasto /ul. Świerkowa/,
- 300678W Nowe Miasto /ul. Książęca/,

o łącznej długości: 88,4km.

Charakterystykę dróg publicznych w granicach Miasta i Gminy Nowe Miasto prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 11. Charakterystyka dróg publicznych w granicach Miasta i Gminy Nowe Miasto

Kategoria dróg publicznych	Długość ogólna [km]	Długość		Mosty	Wskaźnik zagęszczenia dróg [km/100 km ²]
		Nawierzchnie asfaltowe	Nawierzchnie nieulepszone		
Drogi wojewódzkie	102,3	102,3	102,3	1	224,53 km
Drogi powiatowe	74,24	74,24	74,24	0	
Drogi gminne	88,4	42,0	46,4	0	
Ogółem drogi publiczne	264,94	218,94	222,54	1	

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Rysunek 13. Infrastruktura drogowa w Mieście i Gminie Nowe Miasto

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Nowe Miasto w roku 2023

Poza siecią dróg publicznych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto znajdują się również drogi wewnętrzne – dojazdowe do zabudowań, a w szczególności do pól uprawnych i lasów. Drogi te nie są ewidencjonowane, ale szacowana ich długość wynosi 46,37 km. Drogi te posiadają nawierzchnie bitumiczne, z kruszyw łamanych i naturalnych, ale w większości są to drogi o nawierzchni gruntowej. Część tych dróg nie posiada uregulowanego stanu prawnego.

W 2024 roku na terenie powiatu płońskiego, w tym na trasie Nowe Miasto → Płońsk, Płońsk → Nowe Miasto, przewóz osób w ramach transportu zbiorowego realizowany był przez dwóch prywatnych przedsiębiorców:

- DAN-BUD Usługi Ogólnobudowlane Daniel Żmijewski ul. Polna 31, 09-120 Nowe Miasto,
- SANIMAX-TRANSPOR S.C. Janusz Sosnowski i Monika Sosnowska ul. Sokołowska 9/286, 01-142 Warszawa.

Przewozy autobusowe realizowane były na trzech liniach komunikacyjnych:

- Linia Nr 1: Nowe Miasto - Karolinowo - Gucin - Gościmin Wielki - Zawady Stare - Jurzyn - Modzele-Bartłomieje - Czarnoty - Henrykowo - Wólka Szczawińska - Szczawin - Adamowo - Anielin - Nowe Miasto.
- Linia Nr 2: Nowe Miasto - Grabie - Miszewo B - Tomaszewo - Gawłowo - Gawłówek - Zakobiel - Rostki - Janopole - Latonice - Nowe Miasto-Folwark - Nowe Miasto.
- Linia Nr 3: Nowe Miasto - Miszewo Wielkie - Kadłubówka - Przepitki - Nowe Miasto.

Największym problemem w zakresie organizacji transportu zbiorowego na terenie gminy jest brak jednego organizatora transportu publicznego (przewozy komercyjne stanowią podstawę połączeń w transporcie drogowym) oraz niewystarczająca współpraca i koordynacja przewozów na poziomie powiatu. Standard przewozów jest bardzo zróżnicowany, co wynika z różnego stopnia finansowania usług przewozowych na analizowanym obszarze.

Stan infrastruktury drogowej i technicznej gminy można określić, jako średni. Stan dróg w Mieście i Gminie Nowe Miasto sprawdzany jest na bieżąco przez specjalistę ds. inwestycji i dróg oraz pracowników Miejsko-Gminnego Zakładu Komunalnego. Dalszy rozwój gminy może opierać się o istniejący układ dróg, niezbędne są jednak działania polegające na ich przebudowie, modernizacji technicznej oraz realizacji brakujących odcinków, zapewniających potrzebne powiązania między sobą. Bieżące zalecenia w zakresie poprawy stanu technicznego dróg dotyczą w wielu przypadkach konieczności wykonania miejscowej naprawy ubytków oraz uszkodzeń eksploatacyjnych wynikających z normalnego z nich korzystania.

Infrastruktura rowerowa

W przypadku obszarów miejskich, do częstych problemów w systemie transportowym należą zatłoczone drogi, hałas, niska jakość przestrzeni publicznej i zanieczyszczenie powietrza. Brak w pełni ukształtowanego układu dróg obwodowych i rowerowych przyczynia się do zbyt dużego ruchu tranzytowego. Powoduje to zatłoczenie układu drogowego i zwiększa zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu. Jest to jeden z podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego miast, w tym Nowego Miasta. Większy udział ruchu rowerowego zmniejsza zatory na drogach i pozytywnie wpływa na jakość powietrza oraz zdrowie mieszkańców. Bezpośrednio przyczynia się do rozwoju gospodarki.

W przypadku infrastruktury rowerowej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto problemem pozostaje jej niedostateczna długość oraz brak spójności i bardzo zróżnicowana jakość, przekładająca się na funkcjonalność i bezpieczeństwo. Wskazuje to na potrzebę budowy spójnej sieci tras rowerowych w skali gminy oraz wdrożenia standardów dla infrastruktury rowerowej.

W Mieście i Gminie Nowe Miasto nie ma też zlokalizowanych bus-pasów i parkingów w systemie Parkuj i Jedź (Park & Ride). Nie zarejestrowano także wypisów z licencji na przewóz osób taksówkami oraz licencji na taksówki.

Urządzenia sieciowe.

- wodociągi

Na obszarze analizowanej JST zaopatrzenie w wodę dla celów komunalnych odbywa się z wodociągów gminnych oraz studni indywidualnych. Gmina eksploatuje następujące ujęcia wody:

- Stacja Uzdatniania Wody w Nowym Mieście - wybudowana w 1969 roku (dwie studnie, pierwsza - rok budowy 1969, głębokość 24,5m, wydajność 42m³/h. Druga studnia - rok budowy 1982, głębokość 23,5m, wydajność 25m³/h). Ze stacji zasilane są wodociągi w 3 wsiach (Kadłubówce, Miszewie Wielkim oraz część Nowego Miasta).
- Stacja Uzdatniania Wody w Gościminie Wielkim - wybudowana w 1994 roku, zmodernizowana w latach 2005-2006 (dwie studnie, pierwsza o głębokości 100m, druga 110m). Ze stacji zasilane są wodociągi w 22 wsiach (Zawadach Starych, Gościminie Wielkim, Zasoniu, Karolinowie, Zawadach B, Czarnotach, Henrykowie, Wólce Szczawińskiej, Anielinie, Belinie, Szczawinie, Łatonicach, Władysławowie, Janopolu, Jurzynie, Modzelach-Bartłomiejach, Miszewie B, Grabiu, Jurzynku, Kubicach, Nowym Mieście - Folwark, Gucinie) i pozostała część Nowego Miasta;
- Stacja Uzdatniania Wody w Ciekusynie gmina Nasielsk, zasila wodociągi w 9 wsiach (Gawłowie, Gawłótku, Zakobieli, Tomaszewie, Żółędowie, Popielźnie Dolnym, Aleksandrii, Rostkach, Nowosiótkach);
- Stacja Uzdatniania Wody w Klukówku gmina Świercze, zasila wodociąg we wsi Adamowo.

Większość miejscowości w Mieście i Gminie Nowe Miasto posiada dostęp do sieci wodociągowej – wyjątek stanowią wsie Salomonka i Przepitki. Do sieci wodociągowej przyłączonych jest 1850 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, co stanowi ok. 80,5% wszystkich budynków zlokalizowanych w Mieście i Gminie Nowe Miasto. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 153km.

- kanalizacja

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków, której charakterystykę prezentuje poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 12. Charakterystyka oczyszczalni ścieków znajdującej się na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto

Rodzaj oczyszczalni	Rok budowy	Parametry techniczne	Układ technologiczny	Ilość odbieranych ścieków rocznie	Liczba i wielkość RLM	Zasięg działania oczyszczalni
Mechaniczno-biologiczna	2020	Średnia dobową ilość ścieków-402m ³ Maksymalna dobową ilość ścieków-496,5m ³ Maksymalna godzinowa ilość ścieków-32m ³ Miarodajny przepływ ścieków-30m ³	1.Punkt zlewny ścieków dowożonych 2.Zbiornik uśredniający ścieków dowożonych 3.Krata hakowa 4.Piaskownik pionowy 5.Pompownia główna 6.Mechaniczne podczyszczenie ścieków surowych 7.Oczyszczanie ścieków w reaktorze biologicznym 8.Separator zawiesiny łatwoopadłej 9.Komora selektora 10.Komora denitryfikacji/nitryfikacji 11.Osadnik wtórny 12.Stacja odwadniania osadu	57871 m ³	3687	Aglomeracja Nowe Miasto oraz teren Gminy Nowe Miasto ścieki są również dowożone taborami asenizacyjnymi z poza terenu Nowe Miasto

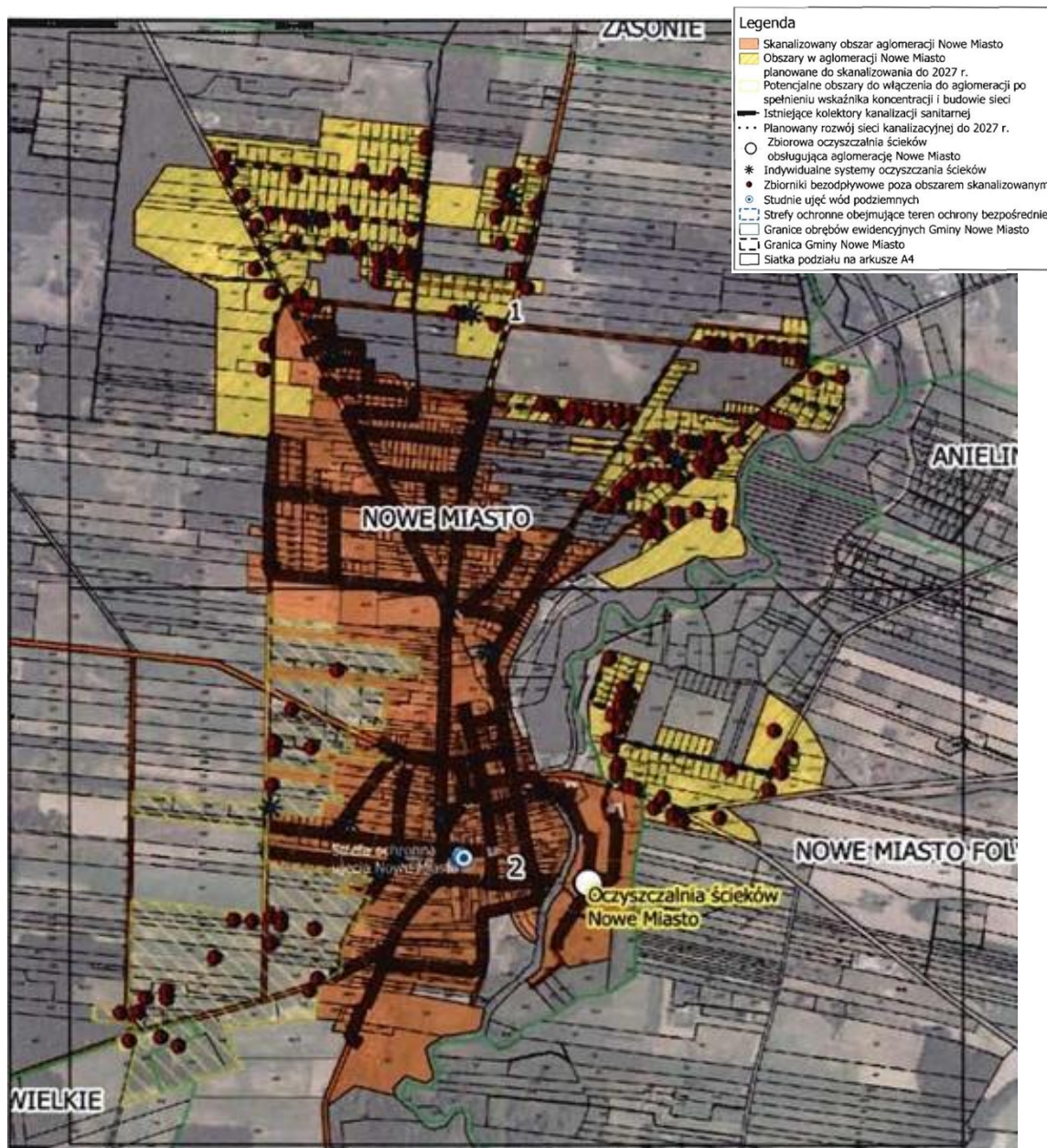
Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za rok 2023 Miasto i Gmina Nowe Miasto wchodzi w skład jednej aglomeracji, tj.:

AGLOMERACJI Nowe Miasto z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Nowe Miasto

Rysunek 14. Mapa Aglomeracji Nowe Miasto

Źródło: https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2021/63/akt.pdf

Obszar aglomeracji Nowe Miasto wyznaczono na terenie miejscowości Nowe Miasto oraz Nowe Miasto-Folwark.

Informacja o sieci kanalizacyjnej.

a) Długość i rodzaj istniejącej sieci kanalizacyjnej:

- Długość sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej: 19 635,09 m ,
- Długość sieci kanalizacji sanitarnej tłocznej: 2 217,00 m ,
- Długość sieci kanalizacji sanitarnej ogółem: 21 852,09 m ,

b) Długość i rodzaj planowanej do budowy sieci kanalizacyjnej:

- Długość sieci kanalizacji sanitarnej ogółem: 7 002,91 m,

Informacja o działającej oczyszczalni ścieków:

- Nazwa oczyszczalni ścieków BIO-PAK.
- Lokalizacja oczyszczalni ścieków (adres): ul. Zawodzie 4; 09-120 Nowe Miasto.
- Przepustowość oczyszczalni: średnia [m^3/d]: 402
- Przepustowość oczyszczalni: maksymalna [m^3/h]: 500
- Rodzaj oczyszczalni – mechaniczno-biologiczna.

Informacja o planowanych do budowy oczyszczalniach ścieków.

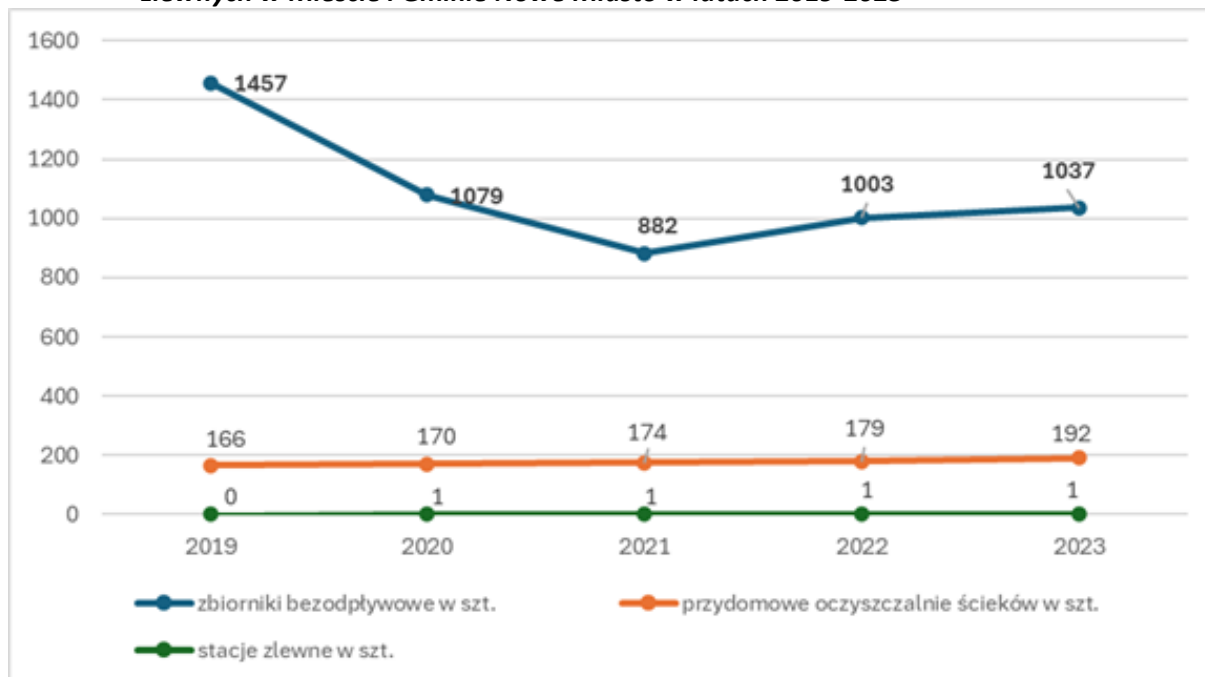
Nie jest planowana rozbudowa/modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków.

Sieć kanalizacyjną w Mieście i Gminie Nowe Miasto posiadają tylko w części Nowe Miasto i Nowe Miasto-Folwark. Do sieci kanalizacyjnej w przyłączonych jest 486 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, co stanowi ok. 25,8% wszystkich budynków zlokalizowanych w Mieście i Gminie Nowe Miasto.

Właściciele nieruchomości leżących na terenach nieobjętych komunalnym systemem kanalizacji zobowiązani są do posiadania zbiorników bezodpływowych i korzystania z usług przedsiębiorców uprawnionych do ich opróżniania i transportu nieczystości ciekłych na podstawie umowy oraz jej wykonywania osobom upoważnionym podczas kontroli. Na właściciela nieruchomości za brak umowy oraz za brak dowodów uiszczenia opłat za wywóz nieczystości ciekłych lub osadów może zostać nałożony mandat karny. W 2023 roku, w porównaniu do roku 2019, liczba zbiorników bezodpływowych zmniejszyła się z 1457 szt. do 1037 szt. Z kolei liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła ze 166 szt. do 192 szt. Od 2020 roku na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto funkcjonowała 1 stacja zlewna.

Rysunek 15. Liczba zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków i stacji zlewnych w Mieście i Gminie Nowe Miasto w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
zbiorniki bezodpływowe w szt.	1 457	1 079	882	1003	1037
przydomowe oczyszczalnie ścieków w szt.	166	170	174	179	192
stacje zlewne w szt.	0	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- sieć energetyczna

Operatorem sieci energetycznej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto jest Energa-Operator S.A., Oddział w Płocku. Zasilanie odbiorców na obszarze Miasta i Gminy Nowe Miasto, w układzie normalnym pracy sieci, odbywa się poprzez Główny Punkt Zasilający (GPZ) 110/15kV Nasielsk oraz GPZ 110/15 kV Płońsk, zlokalizowanych poza terenem gminy, które poza obszarem Miasta i Gminy Nowe Miasto zasilają również odbiorców na terenie sąsiednich gmin. Są one powiązane z siecią 11 kV liniami WN z pozostałą siecią wysokiego napięcia ENERGA-OPERATOR S.A. W przypadkach awaryjnych, poprzez zmianę podziału sieci, istnieje możliwość zasilania gminy siecią średniego napięcia SN ze wskazanych GPZ-ów 110/15 kV. W GPZ Nasielsk zainstalowane są dwa transformatory o mocy 16MVA, w GPZ Płońsk zainstalowane są dwa transformatory o mocy 25MVA. Obciążenie maksymalne dla potrzeb Miasta i Gminy Nowe Miasto w układzie normalnym kształtuje się w wielkości od 0,21 – 0,24 MW poprzez 5 linii SN zasilających gminę. Tym samym można ocenić, iż występuje rezerwa mocy w zakresie przyszłego zapotrzebowania pod względem zaopatrzenia w energię elektryczną dla Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Stan ilościowy sieci elektroenergetycznej ENERGA-OPERATOR S.A. na koniec kwietnia 2025 roku na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto przedstawia się następująco:

1. Sieć napowietrzna WN 110kV 2,43km trasy,
2. Sieć napowietrzna SN 15kV 110,11km trasy,
3. Sieć kablowa SN 15kV 15,30km,

4. Sieć napowietrzna nN 0,4kV 162,14km trasy, w tym 30,05km przyłączy,
5. Sieć kablowa nN 0,4kV 105,95km, w tym 26,23km przyłączy,
6. Ilość przyłączy napowietrznych 1586 sztuk,
7. Ilość przyłączy kablowych 666 sztuk,
8. Ilość stacji: 131 Eop i 9 stacji abonenckich.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto wykorzystywane są również odnawialne źródła energii – OZE - tj.: 2 mikroinstalacje typu PV o łącznej mocy zainstalowanej 0,0168 MW.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa zasilania odbiorców prowadzone są na bieżąco prace wycinkowe pod liniami napowietrznymi oraz na podstawie oględzin linii typowane są odcinki średniego napięcia do przebudowy związanej z wymianą przewodów i stanowisk słupowych m.in. w zakresie przebudowy. W miarę wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną, na terenie gminy na bieżąco planowana jest rozbudowa sieci elektroenergetycznej na napięciu SN i nN wraz z przyłączami do sieci.

Gmina nie posiada sieci gazowej. Obecnie mieszkańcy gminy korzystają z gazu butlowego propan-butan, rozprowadzanego przez sieć punktów wymiany butli. W gospodarstwach domowych gaz ten wykorzystuje się do gotowania i ogrzewania wody użytkowej, sporadycznie do ogrzewania pomieszczeń.

Podstawowa sieć osadnicza gminy, to zabudowa wiejska z przewagą domów jednorodzinnych wolnostojących, gdzie źródła ciepła mają charakter dowolny. W Mieście i Gminie Nowe Miasto dominują domowe kotłownie centralnego ogrzewania na paliwo stałe: węgiel, drewno lub pellet, albo mieszane. W niewielu budynkach (głównie publicznych) jako paliwo do ogrzewania wykorzystuje się olej opałowy.

Podsumowanie

Miasto i Gmina Nowe Miasto w znacznym stopniu jest pokryta urządzeniami sieciowymi (sieć energetyczna i sieć wodociągowa), w małym stopniu siecią kanalizacyjną, i nie posiada dostępu do sieci gazowej oraz ciepłowniczej. Ponadto istnieją tereny gdzie dostęp do sieci jest utrudniony, przede wszystkim tam, gdzie powstaje nowa zabudowa mieszkaniowa. Rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest pożądany nie tylko ze względów bezpieczeństwa, ale także ze względów ekologicznych.

Internet

W Mieście i Gminie Nowe Miasto zapewniony jest dostęp do szerokopasmowego Internetu w większości jej miejscowości. Głównymi dostawcami Internetu na terenie analizowanej JST są firmy lokalne oraz operatorzy krajowych sieci komórkowych.

Gospodarka odpadami

W oparciu o ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2025.733) oraz przepisów prawa miejscowego, w 2023 r. odbiór odpadów komunalnych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto odbywał się na podstawie umowy zawartej przez Miasto i Gminę z podmiotem wyłonionym w postępowaniu w sprawie udzielenia zamówienia publicznego pn. Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, położonych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w Mieście i Gminie Nowe Miasto objęto właścicieli nieruchomości – mieszkańców Gminy, nie objęto właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne tj.: domki letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, sklepy, firmy, instytucje, szkoły, apteki, itp. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację usługi odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w 2023 r. było Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk wybrane w drodze przetargu nieograniczonego. Umowa była zawarta na okres od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2024 r. Właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne zobowiązani byli do samodzielnego zawierania umów na wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych z podmiotem posiadającym na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto wpis do rejestru działalności regulowanej.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto prowadzona była selektywna zbiórka odpadów komunalnych, w ramach której właściciele nieruchomości zobowiązani byli do selektywnego zbierania i przekazywania podmiotowi odbierającemu odpady komunalne następujących frakcji: papier, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło, bioodpady, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki, chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych (w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek), zużyte baterie, akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble, i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane, rozbiórkowe z gospodarstw domowych, odpady tekstyliów i odzieży.

Wyposażenie nieruchomości w pojemniki należało do obowiązku właściciela nieruchomości, natomiast worki służące do gromadzenia odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny dostarczane były przez wykonawcę w ramach podpisanej umowy. Do selektywnego gromadzenia odpadów stosowano worki o następujących ujednoliconych kolorach oraz oznaczeniach tj.: worki koloru niebieskiego z napisem „PAPIER” – przeznaczone do zbierania odpadów z papieru, w tym tektury, odpadów opakowaniowych z papieru i odpadów opakowaniowych z tektury; worki koloru zielonego z napisem „SZKŁO” – przeznaczone do zbierania odpadów ze szkła, w tym odpadów opakowaniowych ze szkła; worki koloru żółtego z napisem „METALE I TWORZYWA SZTUCZNE” – przeznaczone do zbierania odpadów metali, w tym odpadów opakowaniowych z metali, odpadów tworzyw sztucznych, w tym odpadów opakowaniowych tworzyw sztucznych, oraz odpadów opakowaniowych wielomateriałowych; worki koloru brązowego z napisem „BIO”- przeznaczone do zbierania odpadów

ulegających biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów. Odpady powstałe po wysegregowaniu frakcji odpadów, były zbierane oddzielnie, jako niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Odbiór wszystkich odpadów, zarówno niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, jak i selektywnie zebranych odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne odbierane były w okresie od kwietnia do października dwa razy w miesiącu, w pozostałych miesiącach jeden raz.

Selektywnie zbierane odpady komunalne:

- papier, metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło – jeden raz w miesiącu;
- bioodpady są zbierane w okresie od kwietnia do października dwa razy w miesiącu, w pozostałych miesiącach jeden raz;
- odpady niebezpieczne są zbierane dwa razy w roku.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny można było również dostarczyć do Punktu zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, znajdującego się przy Urzędzie Miasta i Gminy Nowe Miasto, ul. Apteczna 8. Odbiór odpadów zużytych baterii odbywał się z punktów ich zbiórki: w Urzędzie Miasta i Gminy w Nowym Mieście, ul. Apteczna 8, oraz w Zespole Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście ul. Ciechanowska 15. Przeterminowane leki można było oddać do: Apteki Orchidea, ul. Ciechanowska 75b, Apteki z Uśmiechem, ul. Główny Rynek 12 oraz NZZOZ PALIUM w Nowym Mieście, ul. Apteczna 5. Odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, powstałych w gospodarstwie domowym w związku z przyjmowaniem produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności zużyte igły i strzykawki należało wydzielić ze strumienia odpadów komunalnych i można było dostarczyć do specjalistycznego pojemnika zlokalizowanego w przy budynku Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto, ul. Apteczna 8.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto funkcjonuje Mobilny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Tabela 13. Stan gospodarki odpadami w Mieście i Gminie Nowe Miasto w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi		4201	4127	4168	4242	4279
Ilość zebranych odpadów komunalnych w Mg, w tym:						
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne		904,4220	809,2800	875,4800	835,5000	837,0400
Segregowane w Mg:						
Opakowania z tworzyw sztucznych i metali		87,5000	78,1200	81,8400	91,3600	104,7400
Opakowania ze szkła		63,3200	91,0400	92,6600	93,5600	95,7200
Opakowania z papieru		22,3700	52,7900	59,3200	48,9600	48,5200
Odpady wielkogabarytowe		71,2600	127,8600	154,1600	133,9200	137,7400
Zużyte opony		0,0000	0,0000	6,9680	7,0970	0,0000
Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone		0,0800	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35		6,6930	19,8200	11,2400	10,3000	5,4000
Razem segregowane		251,2230	369,63	406,1880	385,1970	392,1200
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Wymagany	40%	50%	20%	25%	35%
	Osiągnięty	35,16	43,59	24,92	31,05	35,46

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadów w analizowanych latach wzrasta, na stałe zwiększa się liczba napływowych mieszkańców, natomiast maleje liczba osób wcześniej zameldowanych. Liczba aktualnie zameldowanych osób nie jest równoznaczna z liczbą osób faktycznie przebywających w gminie, stąd też mogą występować rozbieżności w powyższych danych. Zjawisko to związane jest z migracją mieszkańców do innych gmin, miast (zwłaszcza młodzieży uczącej się, która przebywa w internatach i akademikach) oraz emigracją mieszkańców poza granice kraju. Odsetek liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi do ogólnej liczby zarejestrowanych mieszkańców gminy w 2023r., kształtował się na poziomie blisko 95%, co należy uznać za wskaźnik bardzo dobry.

W latach 2019-2020 poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła nie został osiągnięty, natomiast został osiągnięty wymagany prawem wskaźnik poziomu recyklingu w latach 2021-2023, co należy tłumaczyć usprawnianiem systemu odbioru i segregowania odpadów oraz coraz wyższą świadomością mieszkańców w zakresie wpływu selektywnej zbiórki odpadów na środowisko naturalne. Potwierdzają to dane: obserwuje się spadek liczby zbieranych odpadów zmieszanych, a odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2023 roku, stanowią 46,84%.

Pomimo wszystkich opisywanych powyżej działań, podejmowanych w zakresie gospodarki odpadami na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto, wciąż kwestią wymagającą wzmożonej uwagi problem jest powstawanie dzikich wysypisk śmieci. Pojawiają się one na terenie całej gminy, szczególnie w miejscach niezagospodarowanych, zarośniętych i rzadko uczęszczanych. Wykryte i zlokalizowane dzikie wysypiska są likwidowane na bieżąco, ale na ich miejsce wciąż pojawiają się nowe. Problemem są także inne nieprawidłowe praktyki dotyczące gospodarowania odpadami, jak na przykład spalanie odpadów komunalnych i pozbywanie się ich w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

Priorytetowym zadaniem dla samorządu na najbliższe lata jest zwiększenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, a w szczególności selektywnego zbierania tych odpadów „u źródła” i ograniczenia masy wytworzonych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, oraz promowanie zagospodarowywania odpadów biodegradowalnych w przydomowych kompostownikach.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Działalność związana z ochroną środowiska i zmniejszeniem negatywnego wpływu działalności człowieka na przyrodę oraz klimat stanowi ważny aspekt funkcjonowania Miasta i Gminy Nowe Miasto. W ostatnich latach podjęto szereg działań mających na celu rozwój niskoemisyjnej mobilności gminy odnoszących się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w transporcie, promujące alternatywne formy przemieszczania się. Obejmuje to racjonalizację transportu publicznego, rozbudowę ścieżek rowerowych, promowanie ruchu pieszego oraz wdrażanie rozwiązań technologicznych temu służących.

Na obszarze JST następuje stała rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Podejmowane są działania zmierzające do rewitalizacji cieków wodnych. Mieszkańcy Miasta i Gminy Nowe Miasto mają także możliwość uzyskania dotacji celowej na wymianę źródła ogrzewania w ramach programu „Czyste Powietrze” i „Mój prąd”. Informacje na temat programu „Czyste powietrze” można uzyskać w punkcie konsultacyjnym mieszczącym się w Urzędzie Miasta i Gminy Nowe Miasto, przy ul. Aptecznej 8, 09-120 Nowe Miasto, pok. nr 7 – I piętro.

W celu realizacji polityki ochrony środowiska, opracowano „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031”, który ma przyczynić się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie gminy, poprawy jakości środowiska naturalnego oraz jakości życia mieszkańców. Program został przyjęty Uchwałą Nr 34/V/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 26 września 2024 r. i jest konsekwentnie realizowany.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w 2023 roku przeprowadzono inwentaryzację indywidualnych źródeł ciepła, której celem było zlokalizowanie wszystkich źródeł niskiej emisji (lokalnych kotłowni węglowych i pieców grzewczych), w których spalanie odbywa się w nieefektywny sposób. Wykonanie inwentaryzacji było niezbędne do wdrożenia skutecznych rozwiązań, mających na celu obniżenie poziomu substancji w powietrzu do dopuszczalnych i docelowych norm, a tym samym poprawę stanu zdrowia i jakości życia mieszkańców.

Od 2014 roku analizowana JST realizuje przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie zadanie związane z likwidacją wyrobów budowlanych zawierających azbest. W 2023 roku unieszkodliwiono 94,40 Mg wyrobów zawierających azbest.

Miasto i Gmina Nowe Miasto w 2021 roku przystąpiła do programu „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”, finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. W 2023 roku odebrano 18,50 ton folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów (bele sprasowanego siana, słomy, sianokiszonki), opakowań po nawozach oraz typu BIG BAG.

Miasto i Gmina Nowe Miasto duży nacisk położyła także na rozwój edukacji oraz świadomości ekologicznej wśród jej mieszkańców, rok rocznie opracowuje i dystrybuje wśród mieszkańców ulotki i materiały informacyjne dotyczące kształtowania zachowań proekologicznych oraz organizuje imprezy o charakterze proekologicznym m.in.:

- We współpracy z Zespołem Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście przeprowadzono „Tydzień ekologii – segreguj odpady”.
- Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami. Informacje były przekazywane mieszkańcom za pośrednictwem strony internetowej <http://www.ugnowemiasto.pl/pl/gospodarka-odpadami> i ulotki informacyjnej „Tak segregujemy odpady w Mieście i Gminie Nowe Miasto”.
- Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie ograniczania powstawania odpadów. Mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto zaproszono na webinar „Sztuka kompostowania”.
- Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne promujące selektywną zbiórkę odpadów komunalnych i racjonalne gospodarowanie nimi poprzez przygotowanie informacji dla mieszkańców - informacja została przekazana mieszkańcom za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto. Opracowano również dla mieszkańców ulotkę „Jak segregować odpady” w celu zwiększenia świadomości na temat prawidłowej segregacji odpadów komunalnych „u źródła.” Miasto i Gmina Nowe Miasto zakupiło i postawiło na terenie Zespołu Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła w celu edukacji ekologicznej uczniów oraz zwiększenia efektywności selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a tym samym zwiększenie poziomu recyklingu, i odzysku odpadów zebranych selektywnie. Dodatkowo postawiono pojemnik do selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych ze szkła przy budynku Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto.
- Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne promujące selektywną zbiórkę odpadów komunalnych i racjonalne nimi gospodarowanie. W dniu 1 czerwca 2023 roku na terenie Zespołu Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście odbył się „Ekologiczny Piknik

Rodzinny” realizowany przez Miasto i Gminę Nowe Miasto. Głównym celem przedsięwzięcia była edukacja ekologiczna, połączona z bezpośrednim zaangażowaniem lokalnej społeczności w działania ekologiczne, jak również zwrócenie uwagi na „drugie życie odpadów.

Jakość powietrza atmosferycznego

Według norm jakości powietrza określonych w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady UE, średnioroczny poziom dopuszczalny dla stężenia pyłów PM 10 wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a dla PM_{2,5} $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Odnotowane średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 2.5 w Mieście i Gminie Nowe Miasto:

15-20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 104.0 km²

20-25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 13.0 km²

Odnotowane średnioroczne pyłem PM 10 w Mieście i Gminie Nowe Miasto:

20-25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 76.0 km²

25-30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 40.0 km²

30-35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 1.2 km².

Na znacznym obszarze Miasta i Gminy Nowe Miasto odnotowano przekroczenia dopuszczalnego stężenia pyłów PM 10 i PM 2,5.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

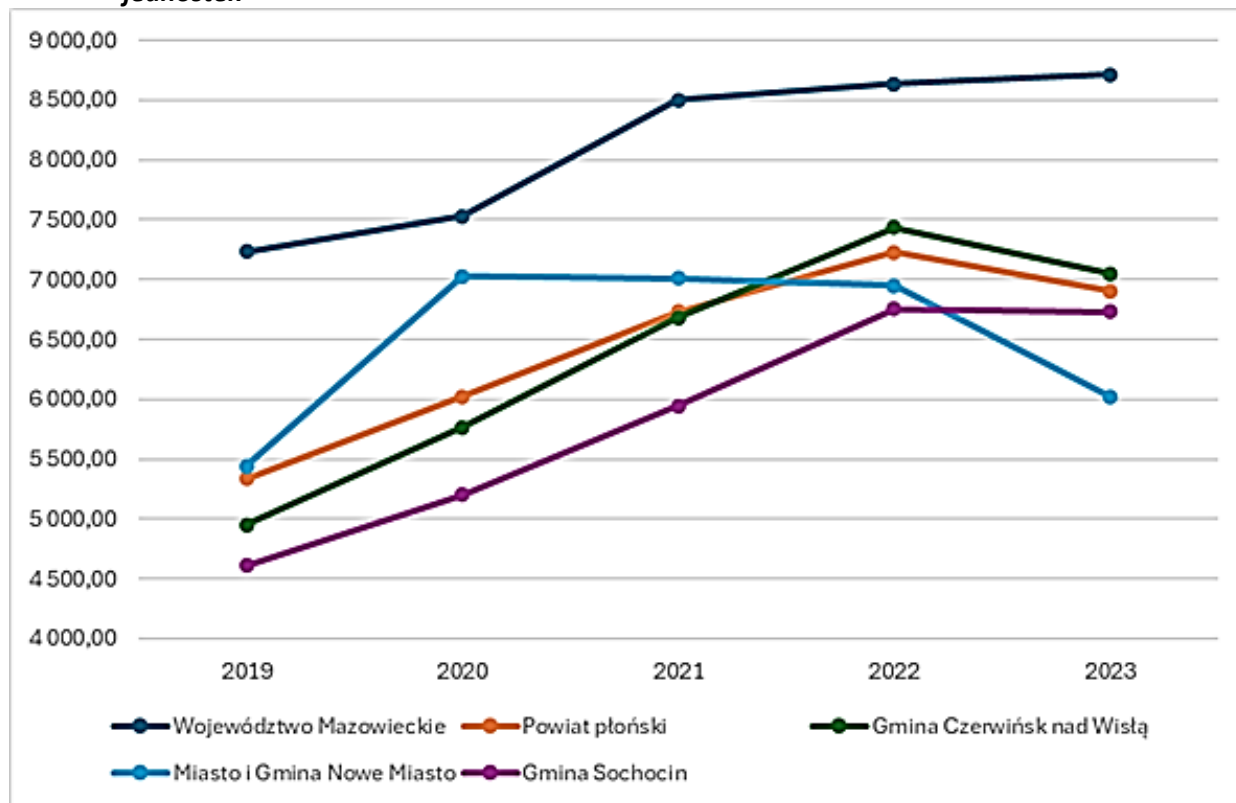
W latach 2019-2021 dochody budżetu Miasta i Gminy Nowe Miasto ulegały corocznemu zwiększeniu, po czym w latach 2022 i 2023 nastąpił ich spadek. Jednakże analizując wartość dochodów zanotowaną w 2019 roku, kiedy wyniosły one blisko 25,4 mln zł, a zanotowaną w roku 2023 wynoszącą 27,4 mln zł, można odnotować ogólną tendencję wzrostową w wysokości dochodów gminy. Wraz z nominalnym wzrostem dochodów budżetu Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019 - 2021 rósł wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca, a w kolejnych latach malał.

Podobnie jak w przypadku dochodów, można zauważyć ogólną tendencję wzrostową wartości przedmiotowego wskaźnika. W 2019 roku wyniósł on 5 441,29zł, a w 2023 roku 6 025,21zł. W ujęciu nominalnym wzrost ten wyniósł więc blisko 111%.

Analiza wykresu poniżej pokazuje, że wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Mieście i Gminie Nowe Miasto (6 025,21zł) był niższy zarówno od średniej wyznaczonej dla województwa mazowieckiego (8 714,67zł), powiatu płońskiego (6 905,55zł) i dwóch gmin miejsko-wiejskich powiatu płońskiego (Gmina Czerwińsk nad Wisłą - 7 048,36zł i Gmina Sochocin - 6 731,96).

Wykres 1. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 14. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle porównywanych jednostek- wyszczególnienie

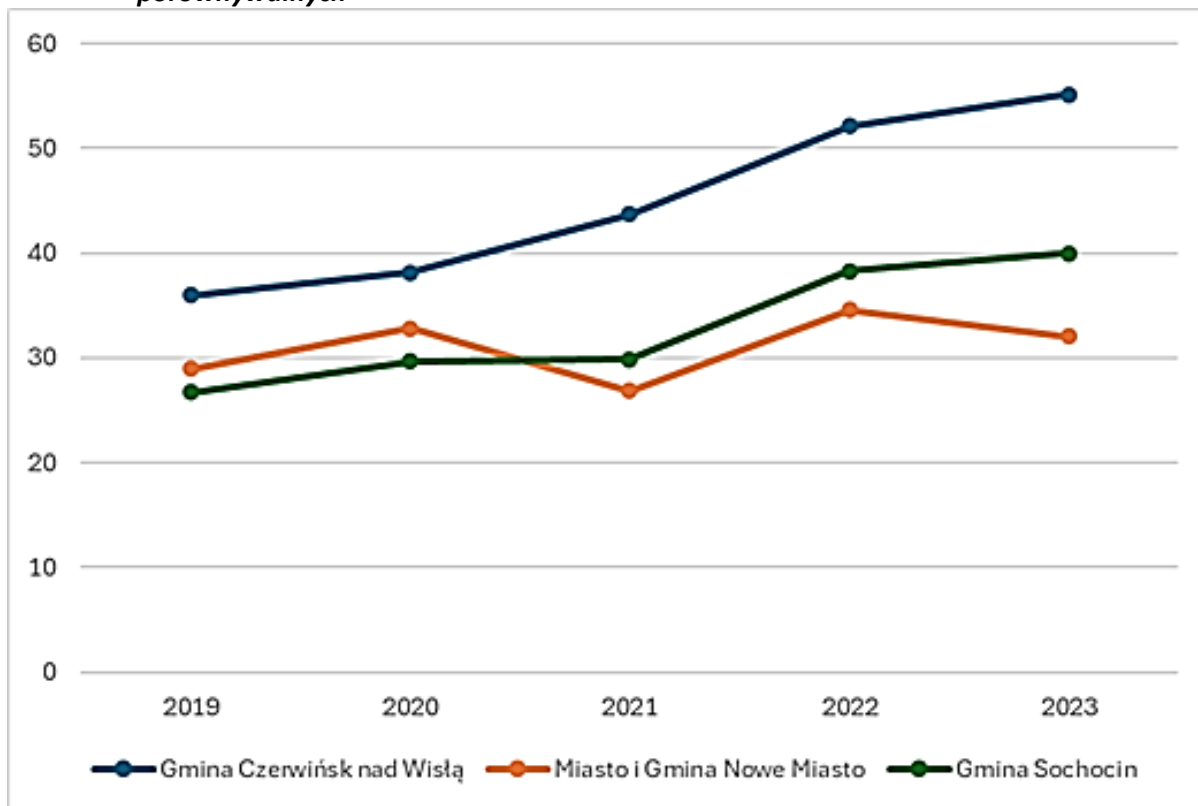
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Województwo Mazowieckie	7 232,96	7 527,60	8 503,73	8 638,61	8 714,67
Powiat płoński	5 335,44	6 021,83	6 731,50	7 231,22	6 905,55
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	4 949,06	5 767,15	6 680,37	7 434,98	7 048,36
Miasto i Gmina Nowe Miasto	5 441,29	7 024,99	7 010,77	6 946,95	6 025,21
Gmina Sochocin	4 610,57	5 200,03	5 942,16	6 755,68	6 731,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wraz ze wzrostem dochodów budżetu Miasta i Gminy Nowe Miasto w ciągu ostatnich 5 lat rosły też jego wydatki. Jednocześnie można zauważyć, że dynamika wzrostu wydatków jest mniejsza niż dynamika wzrostu dochodów budżetu Gminy.

Wykres 2. Wydatki z budżetu Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023 na tle jednostek porównywalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 15. Wydatki z budżetu Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023 na tle jednostek porównywalnych - wyszczególnienie

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Województwo Mazowieckie	39 937 303 407,82	42 686 008 898,94	44 171 973 280,81	47 968 352 577,78	52 151 105 611,34
Powiat płoński	458 039 192,24	501 881 741,80	535 985 081,41	598 522 357,10	621 051 284,00
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	35 959 068,74	38 176 246,78	43 723 640,93	52 131 970,76	55 170 251,99
Miasto i Gmina Nowe Miasto	29 002 602,49	32 868 537,02	26 838 004,27	34 554 804,16	32 046 108,54
Gmina Sochocin	26 727 668,10	29 648 491,	29 862 906,46	38 330 161,61	39 998 415,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2023 roku dług Miasta i Gminy Nowe Miasto wyniósł 10.382.900,89zł, co stanowiło 37% dochodów ogółem. W analizowanym okresie w latach 2019- 2023 w Mieście i Gminie Nowe Miasto w latach 2019-2022 występowała nadwyżka operacyjna (kwota dochodów bieżących budżetu przewyższała kwotę wydatków bieżących budżetu). Średnio w latach 2019-2022 wynosiła ona 2.136.884,33 mln zł, co stanowiło 7 % średnich dochodów ogółem w latach 2019-2022.

W 2023 roku nie odnotowano nadwyżki operacyjnej w Mieście i Gminie Nowe Miasto, co stanowi negatywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków budżetowych w Gminie.

Struktura dochodów i wydatków

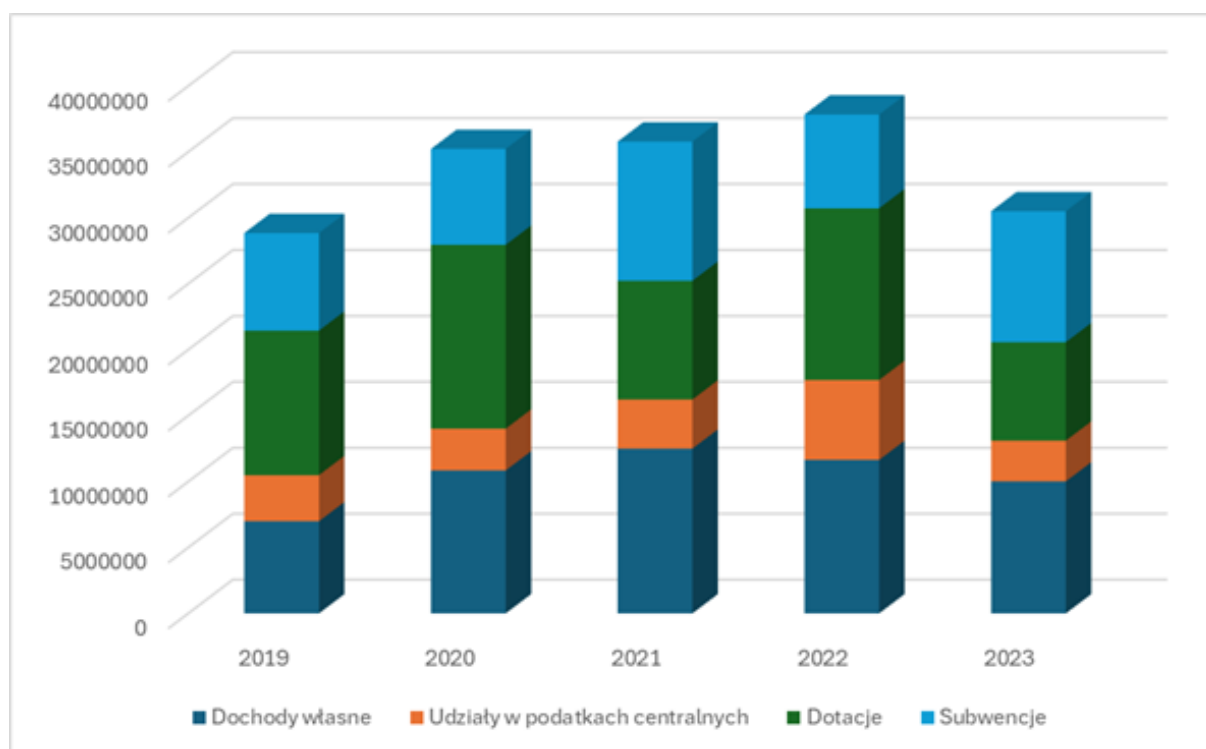
Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej JST. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to

o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów gmina posiada kompetencje do przyjmowania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Wykres poniżej przedstawia strukturę dochodów Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023. W analizowanym okresie nastąpił wzrost wartości dochodów własnych budżetu analizowanej gminy, zarówno w ujęciu nominalnym jak i procentowym. Udział dochodów własnych budżetu gminy łącznie z udziałami w podatkach centralnych (PIT i CIT), w dochodach ogółem budżetu, zmniejszyły się z poziomu 22,1% w roku 2019 do poziomu 23,7%, w roku 2023. Wśród dochodów własnych budżetu Miasta i Gminy Nowe Miasto największe znaczenie odgrywają kwoty wynikające z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych (ponad 6,4 mln zł wpływu w roku 2023), podatek od nieruchomości (ponad 1,9 mln zł) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych (ponad 429 tys. zł). W roku 2023 nominalna kwota dotacji celowych otrzymanych przez gminę wyniosła ponad 7,4 mln zł, z czego ponad 2,7 mln zł (36,5%) zostało przekazanych w związku z realizacją świadczenia „Rodzina 800+”.

Wykres 3. Struktura dochodów Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023 w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 16. Struktura dochodów Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023 w zł - wyszczególnienie

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody własne	6 991 059,86	10 840 301,61	12 495 676,57	11 639 448,36	10 010 605,50
Udziały w podatkach centralnych	3 497 945,67	3 169 697,54	3 724 628,58	6 065 170,58	3 090 312,00
Dotacje	10 959 282,35	13 944 045,51	9 007 689,72	13 022 192,13	7 469 188,81
Subwencje	7 400 643,00	7 270 676,00	10 556 906,00	7 106 769,00	9 934 904,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze dochodów budżetu gminy największy udział mają dochody własne (ponad 10 mln zł), subwencja ogólna przekazywana przez budżet państwa i dotacje w 2023 roku stanowiły odpowiednio 36,24% i 27,25% dochodów ogółem. Należy podkreślić, że na całkowitą wartość subwencji ogólnej w Mieście i Gminie Nowe Miasto składają się jej część oświatowa (44,39%), część uzupełniająca (19,76%) oraz wyrównawcza (35,85%).

Tabela 17. Dochody podatkowe Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023 w zł

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	3 481 454,00	3 137 274,00	3 637 908,00	6 033 047,57	3 042 866,00
CIT	16 491,67	32 423,54	86 720,58	32 123,01	47 446,00
podatek rolny	249 501,72	252 499,20	260 488,25	247 617,40	341 020,68
podatek od nieruchomości	1 239 394,81	1 482 134,17	1 572 622,55	1 660 726,21	1 993 542,92
podatek leśny	112 200,84	110 284,12	117 173,17	123 719,52	171 039,43
podatek od środków transportowych	63 421,79	60 537,40	69 275,18	80 029,84	87 265,22
podatek od spadków i darowizn	33 851,00	30 647,33	37 870,67	15 777,00	53 681,33
karta podatkowa	14 404,00	1 458,75	681,84	17 739,10	16 552,67
podatek od czynności cywilnoprawnych	216 426,67	425 906,68	558 146,50	529 144,56	429 465,56
wpływy z opłaty skarbowej	33 380,00	44 821,50	41 486,70	39 809,25	31 604,75
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	11 760,00	6 336,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Tabela poniżej przedstawia porównanie dochodów własnych budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca z analogicznym wskaźnikiem obliczonym dla innych gmin porównywanych z powiatu płońskiego. Można zauważyć, że spośród wszystkich analizowanych jednostek, Miasto i Gmina Nowe Miasto posiada trzecią, co do wielkości, wartość przedmiotowego wskaźnika.

Tabela 18. Udział dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Mieście i Gminie Nowe Miasto i jednostkach porównywalnych w 2023 roku

Wyszczególnienie	2023
	Udział dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Województwo Mazowieckie	5 205,40
Powiat płoński	2 773,51
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	2 121,66
Miasto i Gmina Nowe Miasto	2 200,13
Gmina Sochocin	2 043,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród wydatków budżetu Miasta i Gminy Nowe Miasto największą rolę odgrywają wydatki bieżące. W 2023 roku wyniosły one ponad 26,26 mln zł (82,0% wydatków budżetu ogółem). Wśród nich, największe wydatki zostały przeznaczone na realizację zadań w działach:

Oświata i wychowanie (ponad 9 mln zł),

Administracja publiczna (ponad 4,8 mln zł),

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ponad 4,5 mln zł),

Rodzina (ponad 2,8 mln zł),

Pomoc społeczna (blisko 1,1 mln zł).

Wydatki majątkowe w 2023 roku wyniosły 5,77 mln zł (18,03% wydatków budżetu ogółem).

Porównując udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu gminy, był to najniższy

wynik wśród wszystkich jednostek porównywalnych. Jednocześnie w analizowanym okresie udział wydatków inwestycyjnych, w ogóle wydatków budżetu gminy, wyniósł średnio 21,09%.

Tabela 19. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle porównywalnych jednostek w %

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Województwo Mazowieckie	14,11%	11,84%	11,27%	13,12%	18,50%
Powiat płoński	15,33%	16,68%	15,95%	16,52%	25,98%
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	14,15%	11,32%	16,89%	15,67%	28,08%
Miasto i Gmina Nowe Miasto	29,70%	32,80%	8,94%	15,96%	18,03%
Gmina Sochocin	5,20%	5,43%	2,14%	11,16%	25,24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potencjał inwestycyjny

Tabela poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2026-2035, zgodnie z Uchwałą Nr 77/XII/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 25 kwietnia 2025 roku w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z tabeli, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta i Gminy Nowe Miasto pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. Wskaźnik obsługi zadłużenia obliczono z uwzględnieniem ustawowych wyłączeń, określonych w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Tabela 20. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2026-2035

Wyszczególnienie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Potencjał inwestycyjny (w zł)	11 624 348,0	11 624 348,0	11 724 348,0	11 624 348,0	11 624 348,0	11 624 348,0	11 624 348,0	11 624 348,0	11 125 214,6	11 125 214,6
Maksymalna obsługa zadłużenia	9,91%	11,45%	11,86%	11,98%	14,10%	18,06%	20,55%	20,68%	20,34%	20,04%
Faktyczna obsługa zadłużenia	9,24%	10,78%	11,19%	11,31%	13,43%	17,40%	20,55%	20,68%	20,34%	20,04%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr 77/XII/2025 z dnia 25 kwietnia w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta i Gminy Nowe Miasto

Dodatkowo w tabeli przedstawiono potencjał inwestycyjny Miasta i Gminy Nowe Miasto rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych

(rozchodów). Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie realizacji Strategii (w latach 2026-2035) wyniesie ok. 115 345 213,20 zł (lub średnio 11 534 521, 32 zł).

III. CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

W Mieście i Gminie Nowe Miasto, na koniec 2023 roku, zameldowanych było 4 547 mieszkańców (5,4% całkowitej liczby mieszkańców zamieszkujących powiat płoński i 0,1% całkowitej liczby mieszkańców zamieszkujących województwo mazowieckie), co w przeliczeniu na jej powierzchnię stanowiło 38,6 osoby/km². Liczba zarejestrowanych mieszkańców we wszystkich miejscowościach Miasta i Gminy Nowe Miasto zmniejszyła się w latach 2019-2023 z poziomu 4 655 osób do poziomu 4 558 osób.

Wyniki dotyczące liczby ludności plasują Miasto i Gminę Nowe Miasto na ostatnim miejscu wśród gmin miejsko-wiejskich powiatu płońskiego i również na ostatnim miejscu pod względem gęstości zaludnienia.

Tabela 21. Gęstość zaludnienia w Mieście i Gminie Nowe Miasto i jednostkach porównywalnych w latach w 2023 roku

Wyszczególnienie	2023
Województwo Mazowieckie	155,0
Powiat płoński	60,9
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	49,6
Miasto i Gmina Nowe Miasto	38,6
Gmina Sochocin	46,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela poniżej przedstawia zmiany liczby ludności w gminach należących do powiatu płońskiego w latach 2019-2023. Analiza przedstawionych w niej danych pokazuje, że w ciągu ostatnich pięciu lat liczba ludności w Mieście i Gminie Nowe Miasto ulegała stopniowemu, ale stałemu spadkowi. Średnia dynamika jej spadku w tym okresie wyniosła 97,7% i była wyższa w porównaniu do notowanej, w powiecie płońskim i gminach miejsko-wiejskich, ale niższa niż w województwie mazowieckim.

Tabela 22. Zmiany liczby ludności w województwie mazowieckim i gminach powiatu płońskiego w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	Udział w 2023	Średnia dynamika
Województwo mazowieckie	5 423 168	5 517 616	5 512 794	5 510 612	5 510 527	100%	101,6%
Powiat płoński	87 054	85 427	84 796	84 387	84 006	100%	96,5%
Płońsk (gmina miejska)	22 107	21 840	21 733	21 591	21 530	25,6%	97,4%
Raciąż (gmina miejska)	4 394	4 163	4 069	3 994	3 966	4,7%	90,3%
Baboszewo (gmina wiejska)	7 955	7 588	7 512	7 448	7 414	8,8%	93,2%
Czerwińsk nad Wisłą (gmina miejsko-wiejska)	7 640	7 332	7 228	7 185	7 144	8,5%	93,5%
Dzierżanin (gmina wiejska)	3 632	3 449	3 404	3 367	3 346	4,0%	92,1%
Joniec (gmina wiejska)	2 655	2 714	2 733	2 757	2 781	3,3%	104,7%
Naruszewo (gmina wiejska)	6 312	6 116	6 041	5 984	5 876	7,0%	93,1%

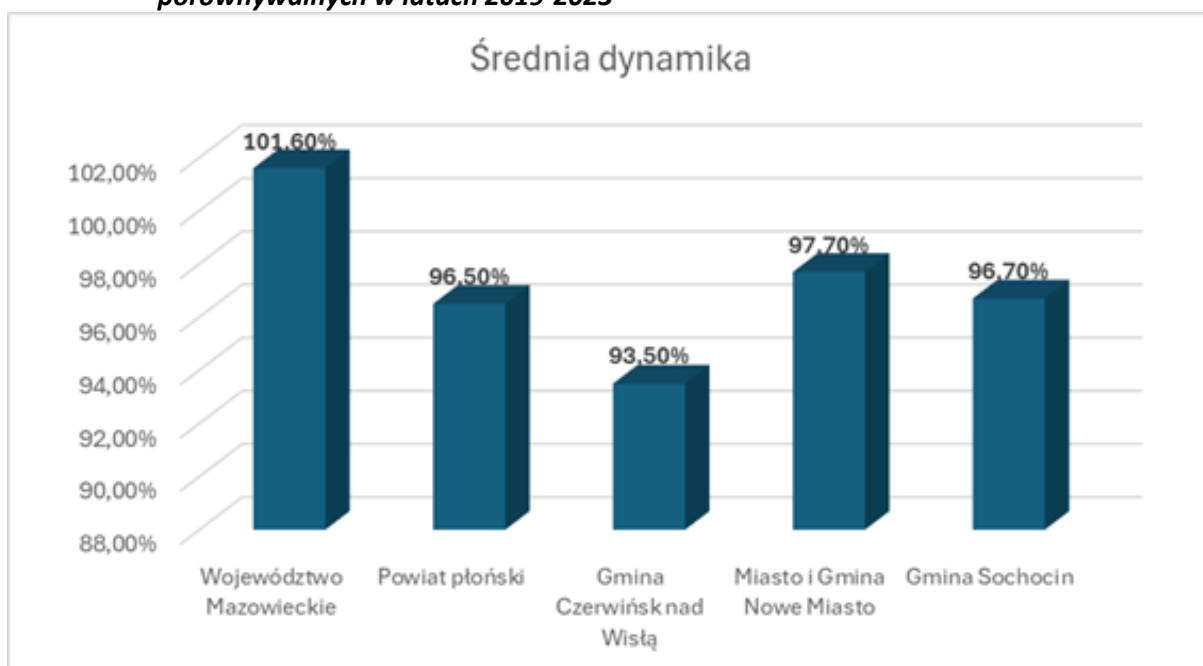
Nowe Miasto (gmina miejsko-wiejska)	4 655	4 595	4 579	4 558	4 547	5,4%	97,7%
Płońsk (gmina wiejska)	7 943	8 224	8 266	8 365	8 454	10,1%	106,4%
Raciąż (gmina wiejska)	8 283	8 071	7 976	7 926	7 837	9,3%	94,6%
Sochocin (gmina miejsko-wiejska)	5 809	5 737	5 709	5 689	5 617	6,7%	96,7%
Załuski (gmina wiejska)	5 669	5 598	5 546	5 523	5 494	6,5%	96,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednocześnie można zauważyć, iż jest to tendencja obserwowana nie tylko w Mieście i Gminie Nowe Miasto, ale w większości gmin powiatu płońskiego, wyjątek stanowią gminy wiejskie Joniec i Płońsk. Tendencja spadkowa, wynika z niskiej liczby urodzeń oraz ze stopniowego odpływu mieszkańców z terenów wiejskich i małych miast, do dużych i średnich miast oraz obszarów wiejskich położonych w obszarze bezpośredniego oddziaływania dużych miast.

Utrzymanie się tendencji charakteryzującej zmiany ludności w Mieście i Gminie Nowe Miasto, w badanym okresie, w wymiarze długofalowym będzie negatywnie wpływać na gospodarkę gminy, prowadząc m.in. do spadku kapitału ludzkiego oraz do zmniejszenia się rynku zbytu dla lokalnej produkcji i usług, a w konsekwencji także do zmniejszenia możliwości rozwoju działalności gospodarczej.

Wykres 4. Średnia dynamika spadku liczby ludności w Mieście i Gminie Nowe Miasto i jednostkach porównywalnych w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 23. Średnia dynamika spadku liczby ludności w Mieście i Gminie Nowe Miasto i jednostkach porównywalnych w latach 2019-2023- wyszczególnienie

Wyszczególnienie	Średnia dynamika
Województwo Mazowieckie	101,6%
Powiat płoński	96,5%
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	93,5%

Miasto i Gmina Nowe Miasto	97,7%
Gmina Sochocin	96,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto, w całym analizowanym okresie, można było zaobserwować ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. W 2023 roku, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtował się on na poziomie znacznie niższym niż wskaźnik obliczony dla powiatu płońskiego oraz województwa mazowieckiego. W 2023 roku urodziło się 31 dzieci, w tym 51,6% stanowiły dziewczynki a 48,4% chłopcy. Średnia waga noworodków to 3406 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,70 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2023 roku 36,2% zgonów w Mieście i Gminie Nowe Miasto spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,9% zgonów były nowotwory, a 9,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto przypada 13,41 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Przyczyn takiego stanu może być wiele, ich zdefiniowanie w przypadku Miasta i Gminy Nowe Miasto wymagałoby przeprowadzenia szczegółowych analiz, jednak ogólnie można przyjąć, że mają one charakter **pozademograficzny**: czynniki społeczno-ekonomiczne, polityczne i kulturowe, które wpływają na procesy demograficzne, migracje, model rodziny, dostępność opieki społecznej i zdrowotnej itp. oraz **demograficzny**: zmiana struktury ludności - zwłaszcza starzenie się ludności, poziom urodzeń itp.

Wartość salda migracji w badanym okresie, tylko w 2019 roku miała wartość ujemną. W 2023 roku zarejestrowano 68 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 41 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wyniosło dla Miasta i Gminy Nowe Miasto 27. W tym samym roku 2 osoby zameldowały się z zagranicy i nie zarejestrowano wymeldowań za granicę, co daje saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

Struktura zameldowań w analizowanym przedziale czasowym wskazuje, że na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto z większą częstotliwością meldują się osoby, które poprzednio zamieszkiwały tereny miejskie (łącznie 195 osób), niż tereny wiejskie (łącznie 158 osób). Podobna tendencja charakteryzuje wymeldowania z Miasta i Gminy Nowe Miasto - mieszkańcy opuszczający gminę w większości wymeldowują się na inne tereny miejskie (156 osób) niż tereny wiejskie (93 osoby).

W Mieście i Gminie Nowe Miasto w analizowanym okresie wymeldowania za granicę kraju nie odnotowano. Z kolei w latach 2019-2023 z zagranicy do Miasta i Gminy Nowe Miasto wróciło łącznie 5 osób. Wśród najważniejszych powodów wymeldowań z terenu Miasta i Gminy Nowe Miasto można wymienić przyczyny zawodowe (np. poszukiwanie lepszych perspektyw zawodowych, większego rynku pracy), ekonomiczne (np. relatywnie wyższych zarobków), edukacyjne (np. podjęcie studiów na uczelniach wyższych w Warszawie oraz innych miastach akademickich w Polsce) oraz osobiste (np. związane z założeniem rodziny).

Porównując wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w Mieście i Gminie Nowe Miasto, do analogicznego wskaźnika obliczonego dla jednostek porównywalnych, można zauważyć, że kształtuje się on na relatywnie niskim poziomie i jest jednym z najniższych wśród wszystkich

przedstawionych poniżej jednostek samorządu terytorialnego (niższy odnotowano tylko w Gminie Sochocin).

Inaczej przedstawia się porównanie wskaźnika salda migracji na 1000 mieszkańców obliczonego dla poszczególnych jednostek porównywalnych. Miasto i Gmina Nowe Miasto (8,1), charakteryzuje się najwyższą wartością przedmiotowego wskaźnika.

Tabela 24. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Mieście i Gminie Nowe Miasto i jednostkach porównywalnych w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2023r.	Zmiana wskaźnika od 2019 r.	2023r.	Zmiana wskaźnika od 2019 r.
Województwo Mazowieckie	-2,35	-2,65	2,3	-1,0
Powiat płoński	-3,68	-2,34	-0,2	2,3
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	-5,31	-0,59	-1,3	1,6
Miasto i Gmina Nowe Miasto	-6,59	-1,87	6,4	8,1
Gmina Sochocin	-6,71	-4,82	-4,2	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

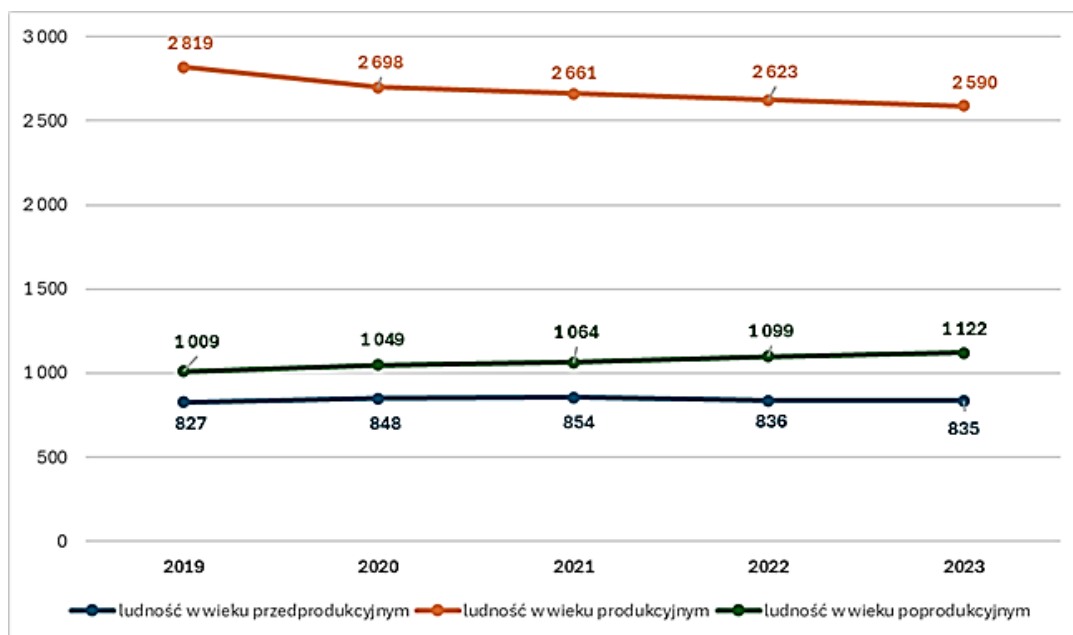
Wraz z ogólnym spadkiem liczby mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto, zmieniała się też liczba osób w poszczególnych grupach wiekowych. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się jedynie o 8 osób, w wieku produkcyjnym o 229 osób. Z kolei liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 113 osób.

Na uwagę zasługuje fakt, w jaki sposób zmienia się procentowy udział osób w poszczególnych grupach wiekowych w ogólnej liczbie mieszkańców. Można zaobserwować wzrost znaczenia dwóch grup: przedprodukcyjnej oraz poprodukcyjnej. W przypadku pierwszej z wymienionych jej udział wzrósł z 17,8% do 18,4%, zaś w przypadku drugiej wzrost nastąpił z poziomu 21,7% do 24,7%. Wyraźnie spada też udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców: z 60,6% do 57,0%.

Wzrostowy trend w zakresie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców, jest charakterystyczny dla województwa mazowieckiego, powiatu płońskiego i porównywalnych gmin miejsko-wiejskich powiatu płońskiego, jednakże na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto wskaźnik ten kształtuje się na wyższym poziomie, w porównaniu do jednostek porównywalnych.

Wykres 5. Struktura ludności w Mieście i Gminie Nowe Miasto w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pogłębiona analiza struktury demograficznej Miasta i Gminy Nowe Miasto pokazuje także, że zmniejsza się liczba osób w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lata) i spadł także jej udział w ludności ogółem.

Wartość tego wskaźnika wskazuje na liczbę mieszkańców, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego JST. W Mieście i Gminie Nowe Miasto w badanym przedziale czasowym liczba osób, w wieku kreatywnym zmniejszyła się o 177, a jej udział w ludności ogółem zmniejszył się 3,6 punktów procentowych. Chociaż spadek liczby ludności w wieku kreatywnym to tendencja charakterystyczna zarówno dla województwa mazowieckiego, powiatu płońskiego oraz porównywalnych gmin miejsko-wiejskich powiatu płońskiego, należy zwrócić uwagę na to, że w wymiarze długofalowym może przynieść to negatywne skutki dla funkcjonowania gminy (np. zmniejszenie liczby osób aktywnych zawodowo, odpływ wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej, spadek atrakcyjności inwestycyjnej gminy).

Jednocześnie w Mieście i Gminie Nowe Miasto rośnie wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego, odzwierciedlający stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym z poziomu 27,2% w roku 2019 do poziomu 32,7% w roku 2023. Wartość ta kształtuje się na porównywalnym poziomie jak w powiecie płońskim oraz na poziomie wyższym niż notowany w województwie mazowieckim i porównywanej gminie Czerwińsk nad Wisłą. W przyszłości może to skutkować na terenie gminy wzrostem zapotrzebowania na usługi społeczne dostosowane dla seniorów.

Tabela 25. Wskaźniki demograficzne dla Miasta i Gminy Nowe Miasto w 2019 i 2023 roku

Wyszczególnienie	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%) ⁶			senioralne obciążenie demograficzne (%) ⁷		
	2019	2023	dynamika	2019	2023	dynamika
Województwo Mazowieckie	13,8%	12,8%	92,7%	27,7	29,6	107%
Powiat płoński	14,2%	11,8%	83,7%	25,5	30,6	120%
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	15,1%	12,5%	82,6%	28,0	32,2	115%
Miasto i Gmina Nowe Miasto	15,1%	11,5%	76,5%	27,2	32,7	120%
Gmina Sochocin	14,5%	11,1%	76,2%	25,7	31,7	123%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy opracowane przez Główny Urząd Statystyczny wskazują, że w perspektywie do 2035 roku liczba ludności Miasta i Gminy Nowe Miasto będzie stale spadać, aż do poziomu 4 434 osoby. Stale rosnąć będzie udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Gminy – do poziomu 27,6%. Jednocześnie stopniowo spadać będzie udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności – do poziomu 56,1%.

Tabela 26. Prognoza liczby ludności dla Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2026-2032

Wyszczególnienie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Liczba ludności ogółem	4612	4600	4589	4577	4565	4553	4529	4505	4482	4458	4434
Wiek przedprodukcyjny	842	830	818	807	795	783	771	759	747	734	722
Wiek produkcyjny	2649	2638	2627	2615	2604	2592	2572	2551	2530	2510	2489
Wiek poprodukcyjny	1122	1133	1144	1155	1166	1177	1186	1195	1205	1214	1223

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa prognoza w wymiarze krajowym wskazuje przede wszystkim na silny rozwój głównych aglomeracji miejskich wraz z przyległymi do nich obszarami, które będą przyciągać swym potencjałem ludność z obszarów bardziej peryferyjnych. Postępować będzie proces suburbanizacji, który będzie prowadził do powiększania się obszarów poszczególnych aglomeracji i znaczącego wzrostu ludności w gminach przyległych do wielkich miast. Miasto i Gmina Nowe Miasto znajdzie się w przyszłości poza wpływem opisywanych powyżej procesów.

⁶ Ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem.

⁷ Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Odnosząc się do zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3, na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nie funkcjonują żłobki. Opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym świadczona jest przez Przedszkole Samorządowe im. Misia Uszatka w Nowym Mieście.

Tabela 27. Stan techniczny przedszkoli funkcjonujących w Mieście i Gminie Nowe Miasto i zakres bieżących potrzeb inwestycyjno-remontowych

Szkoła/ rok oddania do użytku	Charakterystyka obiektu	Opis zastosowanych standardów dostępności dla osób niepełnosprawnych w budynku
Przedszkole Samorządowe im. Misia Uszatka w Nowym Mieście Obiekt oddano do użytku w 1986 roku	 Źródło: http://www.przedszkolemisiauszatka.edu.pl/ Powierzchnia użytkowa obiektu: 742m². Stan techniczny budynku dobry. Potrzeby – odnawialne źródła energii, plac zabaw	Brak zastosowanych standardów dostępności dla osób niepełnosprawnych w budynku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Według liczby napływających wniosków oraz faktu, że część dzieci rodzice umieszczają w przedszkolach poza gminą, wnioskuje się, że liczba miejsc w przedszkolach jest wystarczająca w stosunku do potrzeb.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do przedszkola w Nowym Mieście. Oddziały przedszkolne (6) liczą łącznie 150 dzieci. Średnia wielkość oddziału przedszkolnego wynosi 25 dzieci. Oddziały są otwarte w godzinach: 7:30 – 16:30.

Tabela 28. Opieka przedszkolna na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto – rok szkolny 2023/2024

Wyszczególnienie	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Godziny otwarcia
Przedszkola i oddziały przedszkolne - jednostki publiczne dla których organem prowadzącym jest samorząd gminny				
Przedszkole Samorządowe im. Misia Uszatka w Nowym Mieście	150	6	25	7.30-16.30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Tabela 29. Opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym w Mieście i Gminie Nowe Miasto w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	15	13	17	18	20
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy (os.)	5	5	7	6	7
Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	989,47	1 001,21	1 189,53	1 275,98	1 377,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu gminnym wyniósł w 2023 roku 13 586,41 zł.

Tabela poniżej przedstawia wskaźnik liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego oraz gmin miejsko-wiejskich powiatu płońskiego. Wynika z niego, że poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Mieście i Gminie Nowe Miasto jest jedynie wyższy niż notowany w Gminie Sochocin. W 2023 roku, w Mieście i Gminie Nowe Miasto, średnio 738 na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczało do przedszkoli. W 2023 roku wszystkie dzieci zostały przyjęte do przedszkola.

Tabela 30. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle porównywanych jednostek

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Województwo Mazowieckie	935	900	925	970	982
Powiat płoński	768	755	787	803	843
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	528	549	620	649	777
Miasto i Gmina Nowe Miasto	680	563	536	515	738
Gmina Sochocin	588	584	585	615	716

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Edukacja szkolna

W roku 2023 Miasto i Gmina Nowe Miasto była organem prowadzącym dla Zespołu Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa, Liceum Ogólnokształcące oraz Branżowa Szkoła I stopnia. W roku szkolnym 2022/2023 do szkoły podstawowej (oddziały od I do VIII) uczęszczało w sumie 293 uczniów, a do Liceum ogólnokształcącego 23 uczniów.

Tabela 31. Szkoły na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto

Szkoła	Liczba uczniów	Liczba etatów nauczycieli	Liczba oddziałów w szkole	Średnia wielkość oddziału
Szkoła Podstawowa	293	29,41	15	19,5
Liceum Ogólnokształcące	23	6,58	1	23
Branżowa szkoła I stopnia	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Szczegółowe dane dotyczące szkół publicznych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto obrazują poniższe tabele.

Tabela 32. Stan techniczny szkół funkcjonujących w Mieście i Gminie Nowe Miasto i zakres bieżących potrzeb inwestycyjno-remontowych

Szkoła/ rok oddania do użytku	Powierzchnia użytkowa obiektu	Opis zastosowanych standardów dostępności dla osób niepełnosprawnych w budynku
Zespół Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście (Zespół Szkół) w skład którego wchodzi – Szkoła Podstawowa w Nowym Mieście, – Liceum Ogólnokształcące w Nowym Mieście – Szkoła branżowa I stopnia. Obiekt oddano do użytku w 1954 roku	 Źródło: http://ugnowemiasto.pl/pl/zespól-szkol-im-integracji-europejskiej-w-nowym-mieście Powierzchnia użytkowa obiektu: 1050m² Stan techniczny budynku dobry. Potrzeby – zastosowanie odnawialnych źródeł energii.	Przy budynku zlokalizowane są 2 oznakowane poziomo i pionowo miejsca dla osób niepełnosprawnych. Dojście do budynku zapewnia chodnik o równej, antypoślizgowej nawierzchni z obniżonym krawężnikiem. Wejście do budynku bezpośrednio z poziomu gruntu (próg 2cm). Drzwi wejściowe dwuskrzydłowe o szerokości całkowitej 1,40m (skrzydło otwierane ma szerokość 1,0m i jest otwierane do wewnątrz budynku). Strefa wejścia oraz komunikacja pozioma zapewnia przestrzeń manewrową min. 150cm. Na parterze budynku mieści się WC dla osób niepełnosprawnych. Stolarka drzwiowa do pomieszczeń ogólnodostępnych posiada szerokość min. 90cm. Kolorystyka ścian i podłóg pomieszczeń jest wykonana w kolorach kontrastowych i posiada oznakowanie (tabliczki z wypukłona czcionką). Trybuna posiada wydzielone 2 miejsca dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich – wjazd na salę i trybuny bez barier architektonicznych). W budynku hali sportowej są dostępne mobilne pętle indukcyjne i tłumacz języka migowego oraz osoba przeszkolona w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Tabela 33. Wyposażenie Zespołu Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście

Placówka	Sale lekcyjne	Pracownie komputerowe	Komputery do użytku uczniów (szt.)	Pracownie językowe	Projektory multimedialne (szt.)	Tablice multimedialne (szt.)	Monitoring szkolny	Szafki dla każdego ucznia	Toalety/prysznice	Biblioteka	Świetlica	Godziny otwarcia świetlicy	Stołówka z kuchnią	Miejsce do wydawania i spożywania posiłków	Pomieszczenie do prowadzenia zajęć w-f		Gabinet pielęgniarstwa	Plac zabaw	Boisko z sztuczną nawierzchnią	Boisko z innym typem nawierzchni	Parkingi dla kadry/rodziców
															Sala sportowa	Pomieszczenia do ćwiczeń					
Zespół Szkół	17	2	138	1	14	14	1	160	6	1	2	7:30-16:30	1	1	1	1	0	1	1	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto

Baza sportowa szkoły jest wystarczająco rozwinięta m.in. ze względu na lokalizację przyszkolnego boiska wielofunkcyjnego Orlik. Stan techniczny i standard hali sportowej, sali gimnastycznej oraz wyposażenia w sprzęt sportowy ocenia się, jako dobry. Towarzyszy temu organizacja dodatkowych zajęć sportowych w szkole, a uczniowie odnoszą duże sukcesy w zawodach sportowych grupowych i indywidualnych.

W obu placówkach oświatowych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto funkcjonują kuchnie, w których przygotowywane są posiłki dla łącznie 350 dzieci. Z nieodpłatnych obiadów dla dzieci z rodzin spełniających kryterium dochodowe, finansowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście korzystało 32 dzieci, natomiast za posiłki dla pozostałych dzieci odpłatność ponosili rodzice.

Ważnym zadaniem Miasta i Gminy Nowe Miasto było dowożenie uczniów do szkół (w tym dzieci niepełnosprawnych). W 2023 roku do placówek oświatowych zlokalizowanych w Nowym Mieście dowożonych było ok. 180 uczniów, w tym 14 uczniów posiadających orzeczenia o niepełnosprawności.

Koszty dowozu w 2023 roku wyniosły 394.092,52 zł. Dla porównania w 2019 r. wyniosły one 210.480,38zł.

Tabela poniżej przedstawia wyniki, jakie uzyskali uczniowie uczęszczający do szkoły podstawowej w Nowym Mieście podczas edycji egzaminu ósmoklasisty (2023).

Tabela 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Mieście i Gminie Nowe Miasto (rok 2023)

Wyniki	Język polski w skali procentowej	Matematyka w skali procentowej	Język angielski w skali procentowej
Szkoła Podstawowa w Nowym Mieście	67	39	52
Szkoły podstawowe w powiecie płońskim	65	49	59
Szkoły podstawowe w województwie mazowieckim	69	59	71
Szkoły podstawowe w kraju	66	53	66

Źródło: opracowanie własne

Porównując wyniki uzyskane przez uczniów Szkoły Podstawowej zlokalizowanej w Nowym Mieście do wyników osiągniętych przez uczniów szkół podstawowych powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego oraz kraju w 2023 roku, można zauważyć, że są one generalnie słabsze (z wyjątkiem wyników egzaminu z języka polskiego, które są wyższe niż osiągnięte przez uczniów szkół podstawowych w powiecie płońskim i w kraju).

Szkoła Podstawowa w Nowym Mieście, w 2023 roku realizowała następujące projekty:

- Projekt „Całościowy rozwój Szkoły”.
- Międzynarodowy polsko-ukraiński projekt edukacyjny „Dłońmi wyplecione. Polsko-ukraińskie ludowe inspiracje”.
- Ekologiczny piknik rodzinny dla dzieci i młodzieży – uczniów Zespołu Szkół w Nowym Mieście.
- „Godzina dla Młodych Główników”.
- „Szkolenia dla nauczycieli z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego”.
- Laptop dla ucznia – program rządowy realizowany we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy Nowe Miasto.

- „Szkoła przyjazna miesięczce” to Nasza Szkoła!
- Posiłek w szkole i domu.
- Owoce i warzywa w szkole oraz mleko w szkole.
- Sala ciszy oraz Sklepik Kąski i Przekąski – nowa aranżacja przestrzeni przyjaznej dla ucznia.
- Lekkoatletyka dla każdego – program finansowany przez Polski Związek Lekkoatletyczny.
- SKS w szkole – program finansowany przez Ministerstwo Sportu.
- Dzień bezpiecznego Internetu – szkoła włączyła się w akcję Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI).
- Programy promujące zdrowie – zrealizowano programy rekomendowane przez PSSE w Płońsku „Nie pal przy mnie proszę”, „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży”, „Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami”.
- Szkoła pamięta i szkoła do hymnu.
- Bezpieczna droga do szkoły.
- Ogólnopolski program „SZKOŁY PEŁNE TALENTÓW”.

Ważne wydarzenia oraz udział w uroczystościach dzieci z Przedszkola Samorządowego im. Misia Uszatka w Nowym Mieście w 2023 roku:

- Dzień przedszkolaka,
- Święto Rodziny,
- Święto Niepodległości,
- Konkurs plastyczny „Jestem Eko przedszkolakiem”,
- Niebieskie Igrzyska,
- Przedszkolny konkurs Recytatorski „Wiersze D. Gellner”,
- Przedszkolny punkt wymiany książek,
- Konkurs Ozdoba Bożonarodzeniowa oraz Wielkanocna,
- Wigilia w przedszkolu,
- Czytanie „Nad Niemnem”,
- Przedszkolny Runnagedon Kids,
- BohaterOn w Twojej szkole,
- Przegląd kolęd i pastorałek,
- Konkurs fotograficzny „Jesienny spacer z misiem”,
- Działania przewidziane programem „Przedszkolne koło wolontariatu”.

Kultura i sport

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście oraz Wiejski Ośrodek Kultury w Nowym Mieście. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście z siedzibą przy ul. Browarnej 5, będący samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną, wpisany jest do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Organizatora – Miasto i Gminę Nowe Miasto pod pozycją Nr 1 oraz posiada własny statut nadany uchwałą Nr 242/XXXI/2021 Rady Gminy Nowe Miasto z dnia 30 listopada 2021 roku. W strukturze MGOK funkcjonuje Biblioteka.

Stan techniczny i charakterystykę budynków instytucji kultury prezentuje poniżej zamieszczona tabela:

Tabela 35. Stan techniczny i charakterystyka budynków instytucji kultury

Obiekt/rok oddania do użytku	Powierzchnia użytkowa obiektu/układ funkcjonalny	Rodzaj wyposażenia w media	Stan techniczny	Zastosowane w obiekcie standardy dostępności dla osób niepełnosprawnych
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście Obiekt oddano do użytku w 1987 roku	Powierzchnia użytkowa obiektu: 150m ² Budynek, w którym mieści się siedziba GOK-u układem funkcjonalnym obejmuje 4 pomieszczenia: sala rekreacyjno-widowiskowa, pracownia zajęciowa, biblioteka.	Obiekt jest wyposażony w: - gaz, woda	Stan techniczny ocenia się jako bardzo dobry.	Przy budynku MGOK znajduje się jeden podjazd dla osób niepełnosprawnych. Drzwi wejściowe jednoskrzydłowe o szerokości min. 90 cm. Na parterze budynku mieści się WC dla osób niepełnosprawnych. Stolarka drzwiowa do pomieszczeń ogólnodostępnych posiada szerokość min. 90cm.
Wiejski Ośrodek Kultury w Nowym Mieście Obiekt oddano do użytku w 1990 roku	Powierzchnia użytkowa obiektu: 193m ²	Obiekt jest wyposażony w: - gaz, woda	Stan techniczny ocenia się jako bardzo dobry.	Przy budynku WOK znajduje się jeden podjazd dla osób niepełnosprawnych. Dojście do budynku zapewnia chodnik o równej, antypoślizgowej nawierzchni z obniżonym krawężnikiem. Drzwi wejściowe dwuskrzydłowe o szerokości min. 90cm. Na parterze budynku mieści się WC dla osób niepełnosprawnych. Stolarka drzwiowa do pomieszczeń ogólnodostępnych

				posiada szerokość min. 90cm.
--	--	--	--	---------------------------------

Źródło: opracowanie własne

W 2024 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście zorganizował ferie i wakacyjne spotkania dla dzieci (zajęcia plastyczne, mistrz pięknego czytania, gry planszowe, wspólne oglądanie bajek i filmów, quizy). Ośrodek był organizatorem koncertów: wiosennego, jesiennego oraz noworocznego.

Zatrudnienie w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury na dzień 31 grudnia 2024 roku:

- dyrektor GOK – 1 etat,
- bibliotekarz – 1 etat,
- główny księgowy – ¼ etatu.

MGOK zapewniał instruktora muzyki dla zespołu „Warto Życ”, działającego przy Kole Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Nowym Mieście.

Księgozbiór na dzień 1 stycznia 2024 roku wynosił 15 517 woluminów, zaś na koniec roku 15 625 woluminów (zbiory nie były ubytkowane). Stan czytelników na początku 2024 roku wynosił 451, zaś na koniec roku – 463. W ciągu roku w Bibliotece odnotowano 1 860 odwiedzin, 6 104 wypożyczenia oraz 126 udostępnień księgozbiorów na miejscu. W 2024 roku Biblioteka wzbogaciła swoje zbiory o 108 woluminów. Zakupiono nowości wydawnicze i literaturę dziecięcą, wzbogacając księgozbiór. Na ten cel w 2024 roku wydatkowano kwotę w wysokości 3 500,00 zł ze środków własnych.

Pracownia zajęciowa była udostępniana na potrzeby Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Nowym Mieście, jednak sporadycznie w zależności od potrzeb.

Sala rekreacyjno-widowiskowa udostępniana była w 2024 roku na:

- spotkania okolicznościowe organizowane przez mieszkańców gminy – 21 razy,
- walne zgromadzenia, spotkania świąteczne i inne okolicznościowe organizowane przez koła i stowarzyszenia działające na terenie gminy – 11 razy,
- spotkania grupy wsparcia Anonimowych Alkoholików – 49 razy,
- szkolenia dla rolników – 4 razy,
- Koncerty organizowane przez M-GOK i przez Urząd Miasta i Gminy – 6 razy,
- debaty, prezentacje społeczne - 9 razy,
- wyświetlanie filmu – 1 raz,
- zumba – 8 razy,
- bank żywności 4 razy,
- warsztaty kulinarne – 1 raz.
- bale – 3 razy,
- badanie wzorku – 1 raz.

Bazę sportowo-rekreacyjną Miasta i Gminy Nowe Miasto tworzą:

Tabela 36. Baza sportowo-rekreacyjna Miasta i Gminy Nowe Miasto

Obiekt	Charakterystyka obiektu, parametry techniczne, wyposażenie	Zastosowane w obiekcie standardy dostępności dla osób niepełnosprawnych
Hala sportowa przy Zespole Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście Źródło: http://ugnowemiasto.pl/pl/obiekty-sportowe	Budynek hali sportowej posiada powierzchnię sportową o wymiarach 32x46 m.². W układzie funkcjonalnym istnieją sektory, które można dzielić na mniejsze obszary, aby prowadzić zajęcia różnych dyscyplin równocześnie. Hala posiada również zaplecze szatniowo-sanitarne. Hala sportowa w Nowym Mieście to miejsce, w którym prowadzone są zajęcia sportowe, w tym m.in. lekcje wychowania fizycznego w szkołach, oraz odbywają się różne imprezy sportowe, takie jak turnieje międzyszkolne i między powiatowe w halowej piłce nożnej, unihokeju i piłce siatkowej. W budynku hali w małej sali mieszczą się też 2 stoły do ping-ponga.	Przy budynku zlokalizowane są oznakowane poziomo i pionowo miejsca dla osób niepełnosprawnych. Dojście do budynku zapewnia chodnik z podjazdem dla wózków. Drzwi wejściowe dwuskrzydłowe o szerokości całkowitej 1,40m (skrzydło otwierane do wewnątrz budynku ma szerokość 1,0m. Strefa wejścia oraz komunikacja pozioma zapewnia przestrzeń manewrową min. 150cm. Na parterze budynku mieści się WC dla osób niepełnosprawnych. Stolarka drzwiowa do pomieszczeń ogólnodostępnych posiada szerokość min. 90cm.
Boisko Orlik w Nowym Mieście Źródło: http://ugnowemiasto.pl/pl/obiekty-sportowe	Zagospodarowanie obiektu stanowi: Boisko do gry w piłkę nożną – powierzchnia 1860 m². Zaplecze socjalne: powierzchnia 58 m². - Boisko do piłki siatkowej i koszykówki – powierzchnia 613 m².	Na boisko wchodzi się bezpośrednio z poziomu gruntu. Brama/furtka o szerokości całkowitej powyżej 90 cm.
Obiekt sportowo rekreacyjny – Otwarta Strefa Aktywności w Nowym Mieście 	Obiekt tworzy siłownia zewnętrzna (23x15m) ze strefą relaksu (10x15m) zlokalizowana nad Zalewem Nowomiejskim. W skład siłowni plenerowej wchodzi 7 urządzeń pojedynczych, 3 urządzenia podwójne oraz jedno potrójne. W strefie relaksu umiejscowiony jest stolik do gry w szachy i stół do gry w piłkarzyki, elementy małej architektury oraz nasadzenia.	„OSA” jest położona przy ciągu komunikacyjnym pieszo-rowerowym wykonanym z kostki brukowej, łączącym parkingi z wydzielonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych oraz zapewniającym dostęp do toalety dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ciągi komunikacyjne są wykonane bez barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, rodzin z małymi dziećmi, a także osób niewidomych i niedowidzących. Płaski teren oraz jego nawierzchnia pozwala na swobodne przemieszczanie się osób niepełnosprawnych po całym obiekcie. Wyposażona

		w urzędzenia integracyjne m.in. motyla integracyjnego, koła Tai Chi i Stera z których mogą korzystać osoby niepełnosprawne na wózkach inwalidzkich.
Boisko sportowe w Nowym Mieście 	Obiekt o powierzchni 600 m². Zagospodarowanie obiektu stanowi płyta boiskowa do gry w piłkę nożną o nawierzchni trawiastej oraz budynek socjalny (szatnie, toalety). W 2020 roku, w ramach modernizacji boiska sportowego w Nowym Mieście wybudowano i ogrodzono trybuny. Na stadionie zamontowano 3-rzędowe trybuny dla 300 kibiców gospodarzy, 2-rzędowe trybuny dla 17 kibiców gości, wykonano ogrodzenie panelowe sektora gości, wykonano ogrodzenie panelowe trybun, w tym bramki obrotowe oraz furtki, wykonano chodniki z kostki betonowej.	Na boisko wchodzi bezpośrednio z poziomu gruntu. Brama/furtka o szerokości całkowitej powyżej 90 cm.
Tor rowerowy typu pumptrack <i>Źródło: Pumptrack - Nowe Miasto - Pumptracki modułowe i kompozytowe – projektowanie i budowa torów rowerowych</i>	W 2023 roku zamontowano niebieski Pumptrack modułowy Monza PC1 nad Zalewem Nowomiejskim o długości całkowitej 37 m.	Obiekt nie jest ogrodzony.

Źródło: opracowanie własne

Miasto i Gmina Nowe Miasto jest organizatorem i współorganizatorem licznych imprez sportowych. Oferta sportowa skierowana była w szczególności do dzieci i młodzieży gminy (przedszkola, szkoły podstawowe oraz szkoły średnie). Większość zawodów lub turniejów odbyła się w dni wolne od nauki i pracy. Wydarzenia i imprezy sportowe organizowane na obiektach sportowych gminy i nie tylko w 2023 r. to:

- Wędkarski dzień dziecka,
- Triathlon,
- Biegi nad Zalewem Nowomiejskim,
- Zawody Strażackie na boisku sportowym w Nowym Mieście,
- Turnieje piłki nożnej,
- Turniej Dart,
- Organizacja przez Miasto i Gminę Nowe Miasto oraz Stowarzyszenie Płocscy Patrioci „Biegu Solidarni z Ukrainą” nad Zalewem Nowomiejskim.

Dużą rolę w upowszechnianiu i rozwijaniu kultury fizycznej i sportu pełnią ludowe kluby sportowe. Podstawowym też warunkiem istnienia klubu sportowego stanowi realizacja zadań w zakresie sportu.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w 2023 r. działał Klub Sportowy Ludowy Zespół Sportowy „Sona” Nowe Miasto.

Na terenie gminy swoją działalność prowadzi także Polskie Stowarzyszenie Kolekcjonerów Broni Palnej i Strzelectwa Sportowego „AQUILA” (we wsi Czarnoty wydierżawia grunty o powierzchni 5,27 ha na prowadzenie swojej działalności).

Budżet obywatelski

Budżet obywatelski, zwany również partycypacyjnym, jest demokratycznym procesem, w ramach którego mieszkańcy współdecydują o wydatkach publicznych w gminie, w perspektywie kolejnego roku budżetowego. Polega on na tym, że mieszkańcy zgłaszają propozycje projektów do budżetu, które następnie są analizowane pod kątem możliwości realizacji. Stwarza to możliwość do rzeczywistego i bezpośredniego współdecydowania przez mieszkańców o tym, na co zostanie wydana część budżetu gminy, promowania własnych pomysłów na rzecz mieszkańców, co przyczynia się do poprawy funkcjonowania całej gminy.

Budżet obywatelski wprowadzono już w ponad siedemdziesięciu gminach i miastach w Polsce. W Mieście i Gminie Nowe Miasto jeszcze nie wdrożono przedmiotowego procesu.

Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto zlokalizowany jest Posterunek Policji w Nowym Mieście, Straż Miejska oraz 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Nowe Miasto, Latonice, Karolinowo zarejestrowane w KRS. Wszystkie jednostki OSP działają jako stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym, posiadają NIP i Regon. OSP liczyły w 2023r. 127 druhów uprawnionych do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych.

Ochotnicze straże pożarne Miasta i Gminy Nowe Miasto ściśle współdziałają z jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Płońsku oraz innymi podmiotami i instytucjami w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli na terenie swego działania lub wspomagają sąsiednie obszary w ramach odwołów operacyjnych lub uzgodnień o pomocy wzajemnej.

Wśród najczęściej występujących na obszarze gminy zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców można wymienić pożary oraz wypadki drogowe. Liczbę powyższych zdarzeń w latach 2019-2023 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 37. Pożary i wypadki na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Pożary	67	56	38	80	52
Miejscowe zagrożenia	28	48	71	61	67
Alarmy Fałszywe	7	5	1	6	5
Ogółem:	102	109	110	147	124

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Nowym Mieście

Duża liczba pożarów wymusza konieczność systematycznej odnowy bazy lokalowej i sprzętowej jednostek OSP na terenie gminy. Zagrożenia w ruchu komunikacyjnym występują przede wszystkim na drogach wojewódzkich w związku z bardzo dużym natężeniem ruchu, wynikają również z niewystarczającej liczby miejsc parkingowych i postojowych, braku ścieżek rowerowych, ograniczonej lokalnej sieci drogowej oraz braku urządzeń bezpieczeństwa przy drogach publicznych zabezpieczających ruch pieszych w części miejscowości.

Obecnie na terenie Miasta i Gminy nie ma ogólnodostępnych defibrylatorów AED - prostego w użyciu, sprzętu służącego do udzielania pierwszej pomocy w przypadku nagłego zatrzymania krążenia.

W celu zapewnienia m.in. porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto stosuje się środki techniczne umożliwiające rejestrację obrazu (monitoring miejski) w obszarze przestrzeni publicznej, a dokładniej na terenach publicznych, stanowiących mienie gminy. Zamontowane w niewrażliwych punktach kamery monitoringu wizyjnego niewątpliwie wpływają na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, jak i gości w gminie. Przyczyniają się również do zachowania porządku w rejonach monitorowanych, tak samo jak mobilne kamery tzw. fotopułapki. Zarejestrowany obraz przechowywany jest w Centrum Monitoringu Miejskiego i - w razie potrzeby – udostępniany jest uprawnionym służbom do prowadzenia postępowań wyjaśniających i dochodzeń. Istnieje możliwość złożenia wniosku o dostęp do nagrań w ściśle określonych przypadkach, np. w celu potwierdzenia uszkodzenia zaparkowanego pojazdu przez nieznana osobę, sprawdzenia okoliczności zagubienia telefonów komórkowych itp. O ile zmieniające się rozmieszczenie fotopułapek na terenie gminy nie jest jawne, o tyle rozmieszczenie kamer miejskiego monitoringu wizyjnego wygląda następująco:

- Rejon przystanku autobusowego przy ul. Główny Rynek w Nowym Mieście;
- Rejon północnego parkingu przy ul. Główny Rynek w Nowym Mieście;
- Rejon południowego parkingu przy ul. Główny Rynek w Nowym Mieście;
- Rejon fontanny przy ul. Główny Rynek w Nowym Mieście;
- Rejon plaży i terenów rekreacyjnych przy Zalewie Nowomiejskim w Nowym Mieście;
- Rejon targowiska miejskiego przy ul. Targowej w Nowym Mieście;
- Rejon terenów rekreacyjnych przy ul. Zielony Rynek w Nowym Mieście.

Akcje informacyjne, podjęte w gminie w 2023 roku, polegały w szczególności na przekazywaniu komunikatów ostrzegawczych, związanych głównie z zagrożeniami meteorologicznymi lub hydrologicznymi.

W Mieście i Gminie Nowe Miasto funkcjonuje także Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, będący organem pomocniczym Burmistrza w zapewnieniu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego, powołany Zarządzeniem Nr 78/2022 Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto z dnia 28 września 2022 roku w sprawie powołania i funkcjonowania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Nowym Mieście, zmienionego Zarządzeniem Nr 7/2024 Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto z dnia 26 stycznia 2024 roku zmieniającego zarządzenie w sprawie powołania i funkcjonowania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Nowym Mieście.

Dokumenty planistyczne z zakresu zarządzania kryzysowego, spraw obronnych i ochrony ludności:

- Plan zarządzania kryzysowego w Miasta i Gminy Nowe Miasto;
- Moduły zadaniowe dla poszczególnych stopni alarmowych w Mieście i Gminie Nowe Miasto;
- Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia II stopnia na wypadek masowego zagrożenia;
- Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia III stopnia Miasta i Gminy Nowe Miasto na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny;
- Plan operacyjny bezpośredniej ochrony przed powodzią Miasta i Gminy Nowe Miasto;
- Plan Operacyjny Funkcjonowania Miasta i Gminy Nowe Miasto w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny;
- Plan funkcjonowania Głównego Stanowiska Kierowania Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto na czas wewnętrznego lub zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, a także w czasie wojny;
- Plan Akcji Kurierskiej Miasta i Gminy Nowe Miasto;
- Gminny Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych;
- Instrukcja Stałego Dyżuru Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto;
- Plan zasadniczych przedsięwzięć w zakresie pozamilitarnych przygotowań obronnych w Mieście i Gminie Nowe Miasto;
- Dokumentacja Punktu Kontaktowego HNS (Host Nation Support - Centralny Punkt Kontaktowy) w Urzędzie Miasta i Gminy Nowe Miasto;
- Plan przygotowań podmiotów leczniczych Miasta i Gminy Nowe Miasto na potrzeby obronne państwa;
- Plan dystrybucji preparatów jodowych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w przypadku zdarzenia radiacyjnego;
- Plan działania w zakresie bezpieczeństwa publicznego Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Zgodnie z posiadanymi danymi z Posterunku Policji w Nowym Mieście, w 2023 roku na terenie gminy doszło do 54 przestępstw. Wykrywalność zaistniałych zdarzeń wyniosła 64,24%. Straż Miejska w Nowym Mieście podjęła w 2023 roku m.in. 89 interwencji, zakończonych zastosowaniem środków oddziaływania wychowawczego (art. 41 Kodeksu wykroczeń) lub grzywną z ustawy o odpadach. Interwencje podejmowano m.in. w przypadkach:

- naruszania aktów prawa miejscowego (przepisów porządkowych) – 14;
- naruszania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – 11;
- popełnienia wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu – 3;
- popełnienia wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – 8;
- popełnienia wykroczeń przeciwko zdrowiu – 1;
- popełnienia wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia – 8;
- popełnienia wykroczeń przeciwko urządzeniom użytku publicznego – 7.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne

Według stanu na rok 2023 na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto działało 12 organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji).

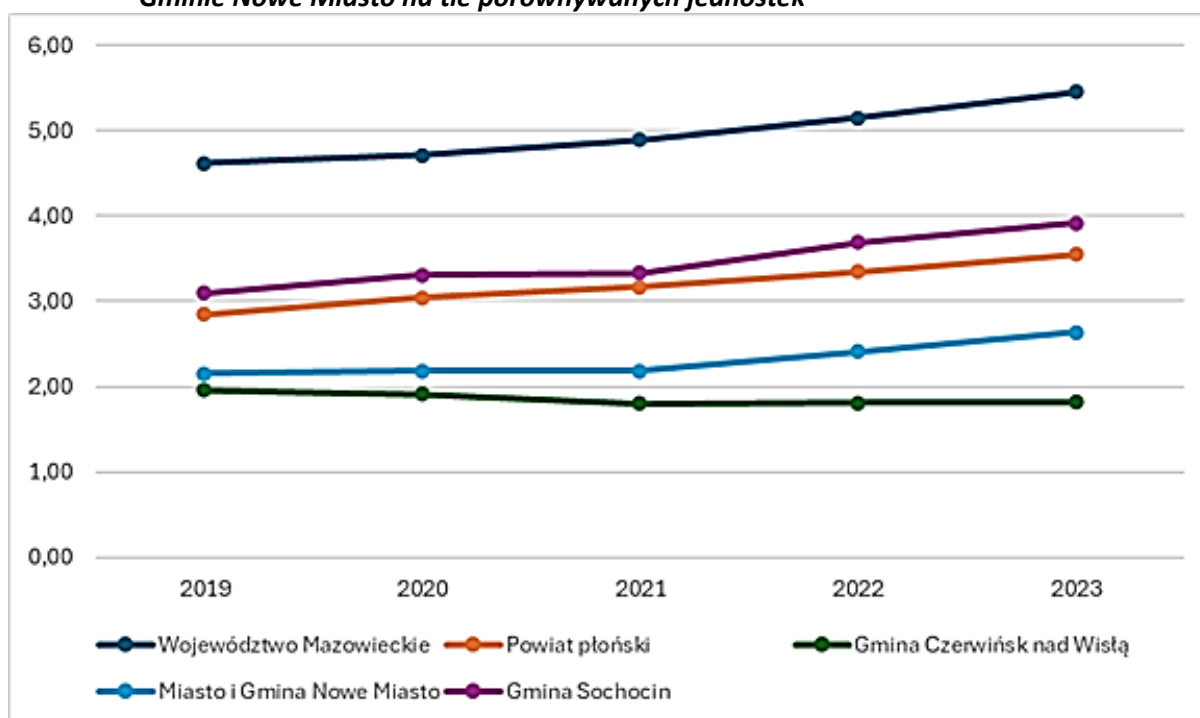

Są to organizacje o charakterze sportowym, oświatowym, kulturalnym, religijnym, społecznym, historycznym lub innym. Do ich głównych zadań należy wsparcie działań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, kultury, religii, sztuki, oświaty, promocji zdrowego trybu życia czy dziedzictwa narodowego. W ramach realizacji tych zadań organizacje te zajmują się prowadzeniem placówek profilaktyczno-środowiskowych, prowadzeniem terapii i poradnictwa na rzecz osób uzależnionych, organizacją warsztatów, pikników kulturalnych, konkursów, wydarzeń sportowych i spotkań twórczych, itp.

Wykres poniżej przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 1 tys. mieszkańców w Mieście i Gminie Nowe Miasto, gminach miejsko-wiejskich powiatu płońskiego oraz powiecie płońskim i województwie mazowieckim.

Na jego podstawie można zauważyć, że w latach 2019-2023 wartość analizowanego wskaźnika notowana w Mieście i Gminie Nowe Miasto była tylko wyższa niż notowana w gminie miejsko-wiejskiej Czerwińsk nad Wisłą, natomiast w porównaniu do wartości analizowanego wskaźnika osiągniętego w województwie mazowieckim, powiecie płońskim i gminie miejsko-wiejskiej Sochocin wartość ta była niższa. Może to świadczyć o niewystarczającej, niskiej aktywności społecznej mieszkańców, aczkolwiek należy zauważyć, że wartość analizowanego wskaźnika w Mieście i Gminie Nowe Miasto wzrosła w analizowanym okresie z 2,15 do 2,64.

Wykres 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle porównywanych jednostek- wyszczególnienie

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Województwo Mazowieckie	4,62	4,71	4,89	5,15	5,45
Powiat płoński	2,85	3,04	3,17	3,35	3,55
Gmina Czerwińsk nad Wisłą	1,96	1,91	1,80	1,81	1,82
Miasto i Gmina Nowe Miasto	2,15	2,18	2,18	2,41	2,64
Gmina Sochocin	3,10	3,31	3,33	3,69	3,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Miasto i Gmina Nowe Miasto jest członkiem następujących stowarzyszeń i związków międzygminnych:

- Lokalna Grupa Działania „Przyjazne Mazowsze”.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w 2024 roku funkcjonował jeden podmiot udzielający świadczeń medycznych – Przychodnia „PALIUM” w Nowym Mieście. Świadczenia udzielane były pacjentom w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia w miejscu udzielania świadczeń – Przychodni, oraz w przypadkach uzasadnionych wskazaniami medycznymi – w domu pacjenta. Przychodnia prowadzi poradnię ogólną, punkt szczepień, gabinet zabiegowy oraz gabinet rehabilitacyjny. Liczba zdeklarowanych pacjentów na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosiła 3 234. Z porad lekarskich skorzystano ogółem 19 783 razy, w tym z 147 porad domowych. Najczęściej dotyczyły one:

- zwyrodnień kręgosłupa,
- infekcji górnych dróg oddechowych,
- nadciśnienia tętniczego.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto funkcjonował Zespół Ratownictwa Medycznego, pełniący dyżury codziennie od 7:00 do 19:00. W ramach praktyk prywatnych zapewniona była mieszkańcom opieka stomatologiczna i endokrynologiczna.

W 2024 roku w Mieście i Gminie Nowe Miasto działały dwie apteki, jedna z nich dostosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2024 roku Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto współpracował w organizacji badań w zakresie profilaktyki raka piersi oraz bezpłatnego badania wzroku i słuchu.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nie ma zlokalizowanych szpitali. Tutejsi mieszkańcy w zakresie stacjonarnej opieki zdrowotnej, korzystają przede wszystkim z usług Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Płońsku (SPZZOZ).

SPZZOZ im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Płońsku świadczy usługi zdrowotne służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia, zapobieganiu powstawaniu urazów i chorób poprzez działania profilaktyczne, terapii, zapobieganiu niesprawności i jej ograniczeniu, objęciu opieką osób niewymagających hospitalizacji, które ze względu na zły stan zdrowia i trudną sytuację rodzinną nie mogą przebywać w swoim środowisku domowym.

Polityka społeczna Miasta i Gminy Nowe Miasto ma na celu wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, wyrównywania szans oraz podnoszenia poziomu życia mieszkańców. Zadania pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy realizuje Miejsko-Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście, który w 2024 roku zatrudniał 10 pracowników, w tym 4 pracowników socjalnych, asystenta rodziny i 5 pracowników administracyjno-biurowych (obsługujących świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, księgowość i kierownika). Ponadto MGOPS Nowe Miasto zatrudniał 8 opiekunów domowych na podstawie umowy zlecenie.

W ramach pomocy społecznej świadczona jest pomoc materialna (pieniężna) i w naturze oraz usługi opiekuńcze. W 2024 roku MGOPS Nowe Miasto objął pomocą społeczną ogółem 76 rodzin (211 osób w tych rodzinach). MGOPS Nowe Miasto wypłacił 180 zasiłków stałych dla 13 osób samotnie gospodarujących i 3 osób pozostających w rodzinie w ogólnej kwocie 150 238,55 zł. Zasiłki stałe wypłacane są osobom pełnoletnim całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku bądź niepełnosprawności. Za niektóre osoby uprawnione do zasiłku stałego opłacane są składki na ubezpieczenie zdrowotne. W 2024 roku opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za 13 osób. Do osób długotrwale bezrobotnych, długotrwale chorych, przejściowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, adresowana jest pomoc w formie zasiłków okresowych. Tą formą pomocy objęto w 2024 roku 7 osób i wypłacono 31 zasiłków okresowych na ogólną kwotę 14 910,00 zł. W celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych wypłacane są zasiłki celowe, które mogą być przyznane w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenie, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy może być również przyznany osobom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. Zasiłki celowe w 2024 roku wypłacono dla 25 rodzin w ogólnej kwocie 33 640,00 zł. Głównym powodem przyznawania zasiłków celowych było bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wielodzietność rodzin lub przewlekła choroba czy patologie, np. alkoholizm. W 2024 roku realizowany był program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”. W ramach programu zapewniono dożywianie dzieci i młodzieży szkolnej w trakcie trwania nauki oraz przyznano zasiłki celowe na zakup żywności. Dożywianiem objęto 74 dzieci z 33 rodzin oraz 20 dzieci na wniosek dyrektorów szkół (bez przeprowadzania wywiadów rodzinnych i bez wydawania decyzji) oraz przyznano zasiłki celowe dla 6 dorosłych osób na zakup żywności. Na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” wydatkowano ogółem 75 978,70 zł (w tym: 60 782,96 zł, tj. ok. 80% z dotacji wojewody oraz 15 195,74 zł – środki własne gminy).

W 2024 r. kontynuowano świadczenie usług opiekuńczych (w tym również w ramach programu „Opieka 75+”) i rozpoczęto realizację usług sąsiedzkich (w tym również w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2024 rok). Usługi opiekuńcze świadczone dla 5 osób natomiast usługi sąsiedzkie dla 3 osób. Koszt tego zadania zrealizowano na łączną kwotę 106 891,60 zł.

W domach pomocy społecznej przebywały dwie osoby samotne. Osoby te z powodu stanu zdrowia bądź niepełnosprawności wymagają całodobowej pomocy ze strony osób drugih i niemożliwe było zapewnienie im właściwej opieki w miejscu zamieszkania. Za ich pobyt w domach pomocy społecznej w 2024 roku gmina poniosła odpłatność równą kwocie 109 960,14 zł.

Dwie osoby przebywały w schronisku dla bezdomnych, w tym również jedna osoba z usługami opiekuńczymi, za pobyt, których gmina poniosła odpłatność w ogólnej kwocie 29 846,80 zł. Dla 2 osób nieubezpieczonych i nieposiadających tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego wydano decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Pomoc społeczna podejmuje też działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, szczególnie w formie wsparcia rodzin z dziećmi w wypełnianiu ich ról opiekuńczo-wychowawczych. W 2024 roku w MGOPS Nowe Miasto zatrudniony był 1 asystent rodziny, który obejmował wsparciem 9 rodzin z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych, w tym 5 rodzin do współpracy z asystentem zostało zobowiązanych przez sąd rodzinny. Wsparciem asystenta rodziny objętych było ogółem 17 dzieci, w tym 2 dzieci w wieku do lat trzech. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i podnoszeniu kompetencji rodzicielskich w celu utrzymania dzieci w środowisku rodzinnym bądź praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia powrotu dziecka do rodziny. Mimo wysiłków służb socjalnych i innych instytucji (w tym oświatowych, sądu i służby zdrowia) nie zawsze można zapewnić dziecku bezpieczeństwo i warunki do właściwego rozwoju w rodzinie biologicznej. W 2024 roku w pieczy zastępczej przebywało 5 dzieci z terenu naszej gminy, troje dzieci przebywało w rodzinnym domu dziecka, natomiast dwoje dzieci – w rodzinie zastępczej niezawodowej.

Gmina jest zobowiązana do ponoszenia częściowych kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2024 roku wydatki związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej wyniosły 59 501,46 zł.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście zapewnia obsługę organizacyjno-administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego.

W ramach przeciwdziałania przemocy domowej w 2024 roku wszczęto procedurę Niebieskie Karty w 8 rodzinach i kontynuowano procedurę wszczętą w latach ubiegłych w 6 rodzinach. Zakończono procedurę Niebieskie Karty w 4 rodzinach.

W 2024 roku realizowano program Karta Dużej Rodziny. W ramach tego programu wydano 19 kart uprawniających do różnych ulg dla 4 rodzin wielodzietnych, (z co najmniej trojgiem dzieci) oraz 2 karty dla nowego członka rodziny, 2 duplikaty kart i 24 kart dla rodziców, którzy wychowali co najmniej troje dzieci, bez względu na aktualny wiek dzieci.

Świadczenia pieniężne wypłacone przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście w 2024 roku z zakresu zadań zleconych gminie:

1. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka i zasiłki pielęgnacyjne – wypłacono dla 257 rodzin na ogólną kwotę 786 763,59 zł, (w tym zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dla 2 rodzin na kwotę 4 065,00 zł);
2. Świadczenia rodzicielskie – dla 14 osób na kwotę 103 825,00 zł, w tym w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dla 1 osoby na kwotę 17 467,00 zł (110 świadczeń);
3. Świadczenia pielęgnacyjne – dla 42 osób na kwotę 1 471 735,00 zł (481 świadczeń);
4. Specjalne zasiłki opiekuńcze – dla 1 osób na kwotę 8 680,00 zł (14 świadczeń);
5. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego – dla 44 osób uprawnionych z 33 rodzin na ogólną kwotę 212 065,58 zł (486 świadczeń).

Tabela 39. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Lp.	Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji – 2024 r.			
		ogółem	w tym:		
			zaskarżone do SKO	uchylone przez SKO	utrzymane w mocy
1.	W sprawach świadczeń z pomocy społecznej	183	0	0	0
2.	W sprawie usług opiekuńczych	13	0	0	0

Lp.	Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji – 2024 r.			
		ogółem	w tym:		
			zaskarżone do SKO	uchylone przez SKO	utrzymane w mocy
3.	W sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej	2	0	0	0
4.	W sprawie umieszczenia w schronisku dla bezdomnych	2	0	0	0
5.	W sprawie skierowania do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Chorych na SM	0	0	0	0
6.	W sprawie ubezpieczenia zdrowotnego	2	0	0	0
7.	W sprawach świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i funduszu alimentacyjnego	309	0	0	0
8.	W sprawie dodatku osłonowego	82	0	0	0
9.	W sprawie bonu energetycznego	73	0	0	0
Razem:		666	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o Stanie Miasta i Gminy Nowe Miasto w roku 2024

Podmiotem inicjującym działania z zakresu profilaktyki w sferze uzależnień w Gminie jest Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu i uzależnienia od niego, z uzależnienia od narkotyków i uzależnień behawioralnych są ważną kwestią społeczną, obejmującą znaczną część populacji mieszkańców naszej gminy. Uzależnienia prowadzą do niepożądanych zjawisk społecznych, związanych z występowaniem przemocy w rodzinie, z występowaniem zaniedbań wobec osób zależnych, powodują marginalizację i wykluczenie społeczne, powodują występowanie ubóstwa. Zjawiska te mają negatywny wpływ na poczucie bezpieczeństwa, stan zdrowia jak też wzajemne relacje z najbliższymi. W celu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych w 2024 roku działał Punkt Konsultacyjny, w którym osoby uzależnione i współuzależnione były motywowane do podjęcia terapii, otrzymywały wsparcie po odbytej terapii. Inne działania podejmowane w Punkcie Konsultacyjnym to motywowanie osób pijących szkodliwie i ryzykownie do zmiany sposobu picia i ograniczenia picia oraz rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informowanie o możliwych formach pomocy a także inicjowanie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej.

W 2024 roku w Punkcie Konsultacyjnym wsparcie uzyskało 27 osób w formie 234 porad/konsultacji, w tym:

- 21 osób uzależnionych od alkoholu,
- 6 osób współuzależnionych,
- 7 osób stosujących przemoc domową,
- 6 osób doznających przemocy domowej.

Z konsultacji korzystają zarówno osoby uzależnione jak i członkowie ich rodzin. Problem uzależnienia i nadużywania alkoholu częściej dotyczy mężczyzn, jednak niechętnie korzystają oni z oferowanego wsparcia, bądź korzystają krótkotrwale. Na prowadzenie Punktu Konsultacyjnego wydatkowano kwotę 31 800,00 zł.

Bardzo niepokojącym zjawiskiem są wciąż pojawiające się nowe formy uzależnień min.: szeroko pojęte uzależnienia behawioralne, uzależnienia od środków psychoaktywnych, papierosów, e-papierosów,

dopalaczy, narkotyków. Rodzice często pozostają bezradni wobec tych współczesnych zagrożeń. Brak możliwości samodzielnego rozwiązania problemu w obrębie rodziny, jest wskazaniem do konsultacji z psychologiem posiadającym wiedzę i doświadczenie w niniejszym zakresie. W związku z powyższym od dnia 26.02.2024 r. uruchomiono Punkt Konsultacyjny, w którym pomocy dzieciom i młodzieży z terenu Miasta i Gminy Nowe Miasto udzielał wykwalifikowany Psycholog Uzależnień.

W 2024 roku wsparcie uzyskało 8 osób w formie 10 porad/konsultacji. Na prowadzenie Punktu Konsultacyjnego przeznaczono kwotę 6 375,00 zł.

Osoby zgłaszane do Komisji w celu zobowiązania do terapii były motywowane do przerwania picia i podjęcia leczenia. Do MGKRPA wpłynęło 11 zgłoszeń przypadków nadużywania alkoholu oraz sfinansowano 11 zabiegów wszycia środka farmakologicznego za kwotę 7 700,00 zł. W sprawie 4 osób skierowano wnioski do sądu o zastosowanie wobec nich obowiązku leczenia z uzależnienia wraz z wnioskami o dopuszczenie opinii z badania przez biegłych w przedmiocie uzależnienia. Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 1 912,00 zł. Z osobami zgłoszonymi do Komisji w celu zobowiązania do podjęcia terapii przeprowadzano rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.

MGKRPA w Nowym Mieście organizowała, współorganizowała i współfinansowała warsztaty profilaktyczne (w tym kolonie z programem profilaktycznym) dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy Nowe Miasto. Na realizację tego zadania przeznaczono kwotę 34 358,00 zł. Prowadzona była edukacja w zakresie zapobiegania powstawania problemów alkoholowych i uzależnień wśród dzieci i młodzieży, na ten cel wydatkowano środki 9 975,00 zł.

W Gminie Nowe Miasto problem narkomanii nie jest postrzegany, jako problem społeczny. Nie ma przeprowadzonej diagnozy, szczególnie wśród młodzieży szkolnej w zakresie dostępu i używania środków psychoaktywnych. Działania edukacyjne i profilaktyczne z zakresu narkomanii podejmowane były łącznie z działaniami z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu i adresowane głównie do środowiska młodzieży szkolnej.

W 2024 roku MGKRPA w Nowym Mieście odbyła 10 posiedzeń. Wydała 7 postanowień w sprawie zaopiniowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Wśród głównych dokumentów i programów określających ramy działań podejmowanych na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wspieraniem rodzin na terenie gminy można wymienić:

- „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowe Miasto na lata 2019-2025”;
- „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028”;
- „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2026”;
- „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 ”.

Programy te mają charakter strategii ramowych, a kolejne ich edycje są opracowywane wraz z zakończeniem się perspektywy obowiązywania poprzednich dokumentów.⁸

W skład mieszkaniowego zasobu Miasta i Gminy Nowe Miasto wg stanu na dzień 31.12.2024 roku wchodzi:

- 3 budynki komunalne stanowiące własność Miasta i Gminy Nowe Miasto, w których znajduje się 14 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 600,5m², wyposażonych w instalację elektryczną, wodociąg, kanalizację i centralne ogrzewanie,

⁸ Raport o stanie Miasta i Gminy Nowe Miasto w roku 2024.

- budynek socjalny stanowiący własność Miasta i Gminy Nowe Miasto w których znajduje się jeden lokal mieszkalny o powierzchni 40m^2 , wyposażony w instalacje: elektryczną, wodno-kanalizacyjną, ogrzewany piecem szamotowym.

oraz następujące mieszkania:

- Nowe Miasto, ul. Ciechanowska 15 A - trzy mieszkania o łącznej powierzchni 134m^2 , składające się przeciętnie z 3 pomieszczeń,
- Nowe Miasto, ul. Ciechanowska 15 B - osiem mieszkań o łącznej powierzchni 288m^2 , składające się przeciętnie z 3 pomieszczeń,
- Nowe Miasto, ul. Ciechanowska 17 - trzy mieszkania o łącznej powierzchni $178,5\text{m}^2$, składające się przeciętnie z 3 pomieszczeń,
- Wólka Szczawińska 55 - jedno mieszkanie o powierzchni 40m^2 , składające się z 3 pomieszczeń.

Przeciętna powierzchnia użytkowa ww. mieszkań wynosiła - $42,7\text{m}^2$. Wszystkie wyżej wymienione lokale komunalne są zamieszkałe, brak wolnych lokali socjalnych i komunalnych.⁹

⁹ Raport o stanie Miasta i Gminy Nowe Miasto w roku 2024.

Spis tabel

TABELA 1. POWIERZCHNIA GRUNTÓW W ROZBICIU NA POSZCZEGÓLNE MIEJSCOWOŚCI	7
TABELA 2. LICZBA DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY WYDANYCH W LATACH 2019-2023	9
TABELA 3. LISTA POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	11
TABELA 4. LISTA CIEKÓW WODNYCH PRZEPŁYWAJĄCYCH PRZEZ MIASTO I GMINĘ NOWE MIASTO	14
TABELA 5. CHARAKTERYSTYKA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH NR 49	16
TABELA 6. OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW MIESZCZĄCE SIĘ NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	20
TABELA 7. KAPLICZKI PRZYDROŻNE UJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW MIESZCZĄCE SIĘ NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	22
TABELA 8. ZMIANY LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W GMINACH POWIATU PŁOŃSKIEGO	27
TABELA 9. LICZBA PODMIOTÓW ZAREJESTROWANYCH W REGON W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POWIECIE PŁOŃSKIM W 2023 ROKU	29
TABELA 10. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU PŁOŃSKIEGO W 2024 ROKU	30
TABELA 11. CHARAKTERYSTYKA DRÓG PUBLICZNYCH W GRANICACH MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	34
TABELA 12. CHARAKTERYSTYKA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW ZNAJDUJĄCEJ SIĘ NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	37
TABELA 13. STAN GOSPODARKI ODPADAMI W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023 ...	43
TABELA 14. DOCHODY OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO NA TŁE PORÓWNYWANYCH JEDNOSTEK- WYSZCZEGÓLNIENIE	47
TABELA 15. WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023 NA TŁE JEDNOSTEK PORÓWNYWALNYCH - WYSZCZEGÓLNIENIE	48
TABELA 16. STRUKTURA DOCHODÓW MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023 W zł - WYSZCZEGÓLNIENIE	49
TABELA 17. DOCHODY PODATKOWE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023 W zł	50
TABELA 18. UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO I JEDNOSTKACH PORÓWNYWALNYCH W 2023 ROKU	50
TABELA 19. UDZIAŁ WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH W WYDATKACH OGÓŁEM W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO NA TŁE PORÓWNYWANYCH JEDNOSTEK W %	51
TABELA 20. KSZTAŁTOWANIE SIĘ WSKAŹNIKA OBSŁUGI ZADŁUŻENIA MIASTA I GMINY NOWE MIASTO NA LATA 2026-2035	51
TABELA 21. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO I JEDNOSTKACH PORÓWNYWALNYCH W LATACH W 2023 ROKU	53
TABELA 22. ZMIANY LICZBY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM I GMINACH POWIATU PŁOŃSKIEGO W LATACH 2019-2023	53
TABELA 23. ŚREDNIA DYNAMIKA SPADKU LICZBY LUDNOŚCI W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO I JEDNOSTKACH PORÓWNYWALNYCH W LATACH 2019-2023- WYSZCZEGÓLNIENIE	54
TABELA 24. PRZYRÓST NATURALNY I SALDO MIGRACJI NA 1 TYS. MIESZKAŃCÓW W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO I JEDNOSTKACH PORÓWNYWALNYCH W LATACH 2019-2023	56

TABELA 25. WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE DLA MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W 2019 I 2023 ROKU	58
TABELA 26. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI DLA MIASTA I GMINY NOWE MIASTO NA LATA 2026-2032	58
TABELA 27. STAN TECHNICZNY PRZEDSZKOLI FUNKCJONUJĄCYCH W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO I ZAKRES BIEŻĄCYCH POTRZEB INWESTYCYJNO-REMONTOWYCH	59
TABELA 28. OPIEKA PRZEDSZKOLNA NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO – ROK SZKOLNY 2023/2024	59
TABELA 29. OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023	60
TABELA 30. DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO NA TLE PORÓWNYWANYCH JEDNOSTEK	60
TABELA 31. SZKOŁY NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	60
TABELA 32. STAN TECHNICZNY SZKÓŁ FUNKCJONUJĄCYCH W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO I ZAKRES BIEŻĄCYCH POTRZEB INWESTYCYJNO-REMONTOWYCH	61
TABELA 33. WYPOSAŻENIE ZESPOŁU SZKÓŁ IM. INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ W NOWYM MIEŚCIE	62
TABELA 34. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO (ROK 2023)	63
TABELA 35. STAN TECHNICZNY I CHARAKTERYSTYKA BUDYNKÓW INSTYTUCJI KULTURY	65
TABELA 36. BAZA SPORTOWO-REKREACYJNA MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	67
TABELA 37. POŻARY I WYPADKI NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023	70
TABELA 38. FUNDACJE, STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE NA 1 TYS. MIESZKAŃCÓW W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO NA TLE PORÓWNYWANYCH JEDNOSTEK- WYSZCZEGÓLNIENIE	73
TABELA 39. DECYZJE POTWIERDZAJĄCE PRAWO DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	75

Spis rysunków

RYСУNEK 1. POŁOŻENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM I POWIECIE PŁOŃSKIM	3
RYСУNEK 2. SZCZEGÓŁOWA MAPA MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	5
RYСУNEK 3. ZDJĘCIE UKŁADU W OBRĘBIE RYNKU W NOWYM MIEŚCIE	6
RYСУNEK 4. POŁOŻENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO NA TLE OBSZARÓW CHRONIONEGO KRAJOBRAZU....	10
RYСУNEK 5. GRANICE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO NA TLE KORYTARZY EKOLOGICZNYCH	12
RYСУNEK 6. ZLEWNIE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TLE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	14
RYСУNEK 7. UKŁAD SIECI HYDROGRAFICZNEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO	15
RYСУNEK 8. MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO	16
RYСУNEK 9. MAPA PRZEDSTAWIAJĄCA POŁOŻENIE MIASTA I GMINY NOWE MIASTO NA TLE GZWP	17
RYСУNEK 10. SZLAKI TURYSTYCZNE W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO - TRASA PRZEZ ZALEW NOWOMIEJSKI O DŁUGOŚCI 4.91 KM	24
RYСУNEK 11. SZLAKI TURYSTYCZNE W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO	25
RYСУNEK 12. AUTOSTRADY I DROGI EKSPRESOWE W POLSCE	32

RYSUNEK 13. INFRASTRUKTURA DROGOWA W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO	35
RYSUNEK 14. MAPA AGLOMERACJI NOWE MIASTO	38
RYSUNEK 15. LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH, PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW I STACJI ZLEWNYCH W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023	40

Spis wykresów

WYKRES 1. DOCHODY OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO NA TLE PORÓWNYWANYCH JEDNOSTEK	47
WYKRES 2. WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023 NA TLE JEDNOSTEK PORÓWNYWALNYCH	48
WYKRES 3. STRUKTURA DOCHODÓW MIASTA I GMINY NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023 W ZŁ	49
WYKRES 4. ŚREDNIA DYNAMIKA SPADKU LICZBY LUDNOŚCI W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO I JEDNOSTKACH PORÓWNYWALNYCH W LATACH 2019-2023	54
WYKRES 5. STRUKTURA LUDNOŚCI W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO W LATACH 2019-2023	57
WYKRES 6. FUNDACJE, STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE NA 1 TYS. MIESZKAŃCÓW W MIEŚCIE I GMINIE NOWE MIASTO NA TLE PORÓWNYWANYCH JEDNOSTEK	72